

خبرنامه، سال دوازدهم، شماره چهل و چهارم ■ پاییز ۱۳۹۱

سخن اول

علوم اجتماعی و فلسفه

خبر

برگزاری صد و یکمین جلسه مجمع عمومی

آغاز به کار کمیسیون پیشبرد ریاضیات کشور

امضای یادداشت تفاهم همکاری میان گروه علوم مهندسی فرهنگستان علوم و

شورای انجمنهای علمی ایران

اطلاعیه انتخاب دانشمند جوان بر جسته مهندسی

گزارش

خلاصه مدبریتی طرح پژوهشی جزر و مد قرمز و چگونگی حل مشکلات آن

نشست سالانه اجلاس علم و فناوری در جامعه (کیوتو ژاپن، ۲۰۱۲)

برگزاری اجلاس مجمع عمومی انجمن آکادمیهای علوم آسیا

اعلام نظر گروه علوم مهندسی پیرامون: انرژیهای تجدیدپذیر و جایگاه آن در سبید

تولید و مصرف انرژی در ایران

اعلام نظر گروه علوم کشاورزی پیرامون: مدیریت پرورش کوسفند و بز از دیدگاه

کشاورزی پایدار

جلسات سخنرانی استادان عضو گروه علوم انسانی فرهنگستان علوم

اعضا

مختصری از زندگینامه علمی دکتر سعید سهراب پور

نقش علم شیمی و صنایع شیمی در توسعه پایدار جوامع (نوشتاری از

دکتر سبید محمد بلور چیان)

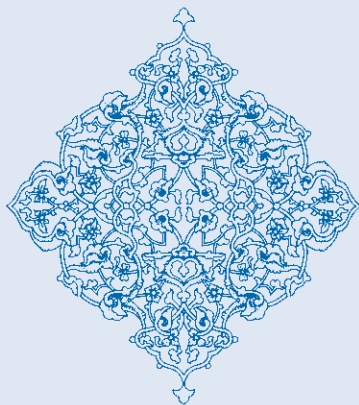
معرفی

گروه علوم دامپزشکی فرهنگستان علوم

آکادمی علوم مجارستان

فرهنگستان علوم
جمهوری اسلامی ایران

سنة ١٤٤٠ هـ

The Academy of Sciences
Islamic Republic of Iran

خبرنامه، شماره ۴۴، سال دوازدهم ■ پاییز ۱۳۹۱

صاحب امتیاز: فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران

مدیر مسئول: دکتر رضا داوری اردکانی

سردبیر: دکتر حسن ظهور

مدیر داخلی: مهندس سیدعلی پزشکی

طراح گرافیک: سیدایمان نوری نجفی

نشانی: تهران، بزرگراه شهید حقانی، خروجی فرهنگستانهای

جمهوری اسلامی ایران و کتابخانه ملی، فرهنگستان علوم

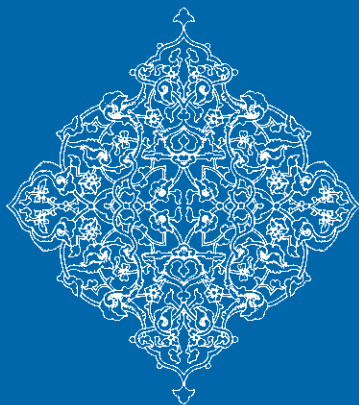
کد پستی: ۱۵۳۷۶۳۳۱۱۱

تلفن: ۸۸۶۴۵۵۹۲، دورنگار: ۸۸۶۴۵۵۹۸

صندوق پستی: ۱۹۳۹۵/۵۳۱۸

تارنما: www.ias.ac.ir، رایانامه: info@ias.ac.ir

«مسئولیت مطالب به عهده گویندگان و نویسندگان است»

فهرست

سخن اول

۶

■ علوم اجتماعی و فلسفه

رضا داوری اردکانی

اخبار

۱۱

■ شورای علمی

■ شورای پژوهشی

■ انتصابات جدید

■ برگزاری صد و یکمین جلسه مجمع عمومی

■ جلسه شورای همگانی گروه علوم مهندسی

■ سمینار تبیین جایگاه شیمی در کشور

■ همایش بازیافت و استفاده از پسابها

■ آغاز به کار کمیسیون پیشبرد ریاضیات کشور در

فرهنگستان علوم

■ نشست وضعیت علم حقوق در ایران با نگاهی به آینده

■ برگزاری دو سمینار توسط شاخه مهندسی برق

فرهنگستان علوم

■ مراسم تجلیل از استاد دکتر علی شریعتمداری

■ طب گیاهی دامپزشکی *سخنرانی دکتر مخبر دزفولی*

■ چالشهای کشاورزی و تولید غذا و راههای مقابله با آنها

در ایران *سخنرانی دکتر یزدی صمدی*

■ ارزیابی توان اکولوژیکی *سخنرانی دکتر مخدوم*

■ سمینار دسته‌بندی گروههای ساده

■ وضعیت تورم در اقتصاد ایران *سخنرانی دکتر شاکری*

■ امضای یادداشت تفاهم همکاری میان گروه علوم مهندسی

فرهنگستان علوم و شورای انجمنهای علمی ایران

■ انتشار شماره جدید فصلنامه آموزش مهندسی ایران

■ اطلاعیه انتخاب دانشمند جوان برجسته مهندسی

■ جلسات سخنرانی و سمینارهای فصل زمستان

■ اخبار کوتاه

گزارش

۳۰

■ خلاصه مدیریتی طرح پژوهشی جزر و مد قرمز و

چگونگی حل مشکلات آن

■ نشست سالانه اجلاس علم و فناوری در جامعه (کیوتو

ژاپن، ۲۰۱۲)

■ برگزاری اجلاس مجمع عمومی انجمن آکادمیهای علوم

آسیا

■ اعلام نظر گروه علوم مهندسی پیرامون: انرژیهای

تجدیدپذیر و جایگاه آن در سبد تولید و مصرف انرژی

در ایران

■ اعلام نظر گروه علوم کشاورزی پیرامون: مدیریت

پرورش گوسفند و بز از دیدگاه کشاورزی پایدار

■ جلسات سخنرانی استادان عضو گروه علوم انسانی

فرهنگستان علوم و خلاصه سخنان: دکتر یارمحمدی، دکتر

توسلی و دکتر الوانی

■ قطعنامه بیستمین کنگره گیاهپزشکی ایران

اعضا

۴۵

■ مختصری از زندگینامه علمی دکتر سعید سهراب‌پور

■ نقش علم شیمی و صنایع شیمی در توسعه پایدار جوامع

(نوشتاری از دکتر سید محمد بلورچیان)

معرفی

۴۹

■ گروه علوم دامپزشکی فرهنگستان علوم

■ آکادمی علوم مجارستان

سخن اول

رضا داوری اردکانی

علوم اجتماعی و فلسفه

و فردینان دوسوسور و زیمل و پارسونز و وبر و لوی استراوس و لئو اشتراوس و فروید و یونگ و توین بی را نمی‌دانیم دانشمند بخوانیم یا فیلسوف. آیا دانشمندی مثل دورکیم که دوران متافیزیک را پایان یافته می‌دانست به حکم تفنن به فلسفه رو کرده بود و مگر دانشمند این همه وقت برای تفنن دارد که فلسفه‌دان و ادیب شود. اینها اگر به فلسفه رو کرده‌اند از آن جهت بوده است که در کار علم خود به فلسفه نیاز داشتند و پرسشهای علمیشان آنها را به فلسفه کشانده است. این دانشمندان اگر فلسفه نمی‌فهمیدند و نمی‌دانستند، در دانش هم به مقامی که رسیدند نمی‌رسیدند. نمی‌گویم دانشمندان علوم اجتماعی مسائل علم خود را مستقیماً از فلسفه می‌گیرند و حتی شاید بتوان گفت که هیچ علمی به نحو بی‌واسطه از فلسفه در پژوهش بهره نمی‌برد بلکه فلسفه بیشتر موضوع و گاهی نیز مسائل اساسی علم را روشن می‌سازد و در این روشنی است که دانشمندان بهتر می‌توانند دریابند که کجا هستند و در کدام راه باید بروند. این امر هم قابل تأمل است که توجه دانشمندان علوم اجتماعی به فلسفه در طی دو قرن اخیر پیوسته بیشتر شده است. آثار گیدنز و بوردیو و تورن و مافزولی و ... گواه این معنی است. اما در بیرون از مرکز مدرنیته هنوز پوزی تیویسمی که از قرن نوزدهم به تدریج

ضرورت ندارد که همه دانشمندان فلسفه بخوانند و بدانند زیرا بدون خواندن فلسفه می‌توان فیزیکدان و زیست‌شناس و مهندس شد. هرچند که دانشمندان این علوم وقتی به مرزهای علم خود می‌رسند افق فلسفه‌ای به رویشان گشوده می‌شود و شاید به سراغ آثار فیلسوفان هم بروند و من مخصوصاً فیزیکدان بزرگی را نمی‌شناسم که چنین نکرده باشد. اما در مورد دانشمندان علوم اجتماعی قضیه تفاوت دارد. دانشمندان علوم اجتماعی باید فلسفه بدانند و اگر ندانند دانششان در جایی (یعنی در حد اطلاعات پراکنده ناکارآمد) متوقف می‌شود. مثلاً می‌توان جامعه‌شناسی آموخت و با آثار جامعه‌شناسان آشنا شد و حتی در پژوهشهای اجتماعی مشارکت کرد اما بی‌فلسفه نه فقط به مرز جامعه‌شناسی نمی‌توان رسید، بلکه مسائل آن را هم نمی‌توان شناخت. ساده‌ترین و آشکارترین دلیل آن این است که بزرگان زبان‌شناسی و تعلیم و تربیت و جامعه‌شناسان و روان‌شناسان و اقتصاددانان و انسان‌شناسان و سیاستدانان و روان‌پزشکان و به طور کلی همه دانشمندان بزرگ علوم اجتماعی بهره یا بهره‌هایی از فلسفه داشته‌اند و دارند و گاهی به آنها عنوان فیلسوف داده می‌شود. دورکیم که راسخ در پوزی تیویسم بود نه فقط اطلاعات وسیعی در فلسفه داشت بلکه صاحب‌نظر در فلسفه بود

به طور کلی بگویم که در پدیدآمدن و قوام همه علوم انسانی و اجتماعی و در تحولات این علوم، فلسفه همواره حاضر بوده است. البته همه پژوهندگان نه می‌توانند و نه ضرورت دارد که به فلسفه رجوع کنند. بحث در بنیانگذاری و تعیین یافتن مقاطع تحول در این علوم است.

و دخالت نمی‌کند. فلسفه صرف یک علم نیست بلکه از زمانی که به وجود آمده است در جهان یونانی و اسلامی و در قرون وسطی و به خصوص در دوران جدید در نظام زندگی دخیل و مؤثر بوده است. به طور کلی هر نظام زندگی با بینشی که کم و بیش مقبولیت عام پیدا می‌کند قوام می‌یابد. تاریخ جدید و جهان متجدد هم اصول و قواعد و ارزش‌هایی دارد که در فلسفه تبیین و مدون شده و در علوم انسانی و اجتماعی تفصیل پیدا کرده و تا این اواخر در حد امکان استحکام یافته است. اگر اکنون یک صاحب‌نظر غربی به جامعه‌های آمریکایی و اروپای غربی نظر می‌کند و اثر فلسفه را در آن ظاهر نمی‌بیند، وجه آن را در قوام و نظام آن جامعه‌ها باید جستجو کرد. این سخن مارکس مشهور است که فیلسوفان تاکنون جهان را تفسیر کرده‌اند، اکنون باید جهان را تغییر داد. عبارت مارکس مبهم است. او گفته است که پراکسیس باید جای تفسیر فلاسفه را بگیرد. اما نگفته است که چگونه پراکسیس جای فلسفه و نظر را می‌گیرد و این پراکسیس بر عهده چه کسانی است. حتی اگر بگوییم طراحی و تصدیق تغییر جهان بر عهده پرولتاریاست در اینکه این تحول را فیلسوف دریافته و اعلام کرده است تردید نمی‌کنیم. قبل از مارکس و بعد از او بسیاری از اهل نظر و قدرت فلسفه را غیر لازم و حتی

در عقل مشترک همه مردم جهان وارد شده است کم و بیش غلبه دارد و دانشمندان لازم نمی‌دانند وقت خود را مگر به حکم ضرورت صرف مطالعه ادب و فلسفه و به طور کلی مطالب غیر تخصصی کنند. این روحیه که گاهی به علم‌دوستی و تعلق خاطر به علم خاص و صرف همه اوقات در راه آن باز می‌گردد و البته به این جهت پسندیده است، اگر در غیر علوم انسانی موجه باشد، در علوم انسانی و اجتماعی وجهی ندارد. زیرا تا زمانی که اطلاع جامع از وضع و موقع فرهنگی و تاریخی زندگی مردمان نباشد مسائل مهم و راهی که در پژوهش باید پیموده شود، پوشیده می‌ماند. بعضی دانشمندان ممکن است با این تلقی که فلسفه حرف‌های انتزاعی است آن را مزاحم علم و پژوهش علمی مفید، بدانند. پیداست که از حرف‌های انتزاعی و کلی‌بافی‌های بیهوده باید پرهیز کرد اما فلسفه کلی‌بافی بیهوده نیست. بلکه زمان ما را به ما می‌شناساند و به ما می‌گوید که چگونه می‌توان از طریق عالم انتزاع به متن آنچه روی می‌دهد، رسید.

وقتی از نسبت فلسفه یا علوم اجتماعی بحث می‌شود شاید کسانی مثلاً گمان کنند که در دانشکده علوم اجتماعی باید فلسفه تدریس کرد. فلسفه‌ای که در کتابها حبس باشد و در خرد عمومی سریان نداشته باشد در زندگی مردمان هم نفوذ

بیهوده و مضر خوانده‌اند و در این اواخر در آثار و آراء فلاسفه از پایان فلسفه سخنها به میان آمده است. ریچارد رورتی که استاد فلسفه بود مقاله‌ای مؤثر تحت عنوان اولویت دموکراسی بر فلسفه نوشت. توجه کنیم که این رورتی نه فقط خود همه عمر را صرف فلسفه کرده بلکه فلسفه بعضی از فیلسوفان معاصر و مخصوصاً آراء دو آمریکایی نامدار یعنی راولز و کوهن را که اولی فیلسوف سیاست و دومی فیلسوف علم است، تحسین و تأیید کرده است. آیا نباید فکر کنیم که چه معنی دارد که یک فیلسوف، فلسفه را نفی و انکار می‌کند؟ غالب این نفیها ناظر به گذشت از یک وضع و ورود به وضع دیگر است. در این باب به خصوص در باب تقدم دموکراسی بر فلسفه که مقتضای نوپراگماتیسم و متناسب با جامعه و نظم سیاسی آمریکا است در جای دیگر بحث باید کرد. در تاریخ مارکسیسم هم دیدیم که چگونه طرح پراکسیس و تغییر جهان مارکس در تلقی ایدئولوژیک و در آزمایش بلشویسم ابتدا به قول راسل به جهنم علمی و سپس به نظام ترس و وحشت و خفقان مبدل شد. اما رأی مارکس ضد تفکر نبود و صرفاً اثر و نتیجه منفی نداشت بلکه در روشن ساختن عالم غربی و نظم مدرن و شناخت تحولی که در جهان انسانی پدید آمده بود و بالاخره در تعیین مقام فلسفه و علوم انسانی اثر گذاشت. در مخالفتهایی که در غرب با فلسفه شده است تأمل و تحقیق باید کرد. این مخالفتها غالباً آغازکننده مرحله تازه‌ای از تفکر و نه نفی آن بوده است. پس مخالفتها با فلسفه و انکار آن را نفهمیده و نیندیشیده به شعار تحویل نباید کرد. به خصوص که ما اکنون با این پرسش مواجهیم که مبنای علوم انسانی و اجتماعیمان چیست و چه تحولی باید در این علوم انجام شود. به تفکر در باب پیدایش و بسط این علوم نیاز داریم. از سالها پیش دانشمندان علوم اجتماعی ملامت شده‌اند که چرا به مبنای علم خود نیندیشیده‌اند. اگر این امکان موجه باشد در مبنای علوم اجتماعی باید تحقیق شود. این مهم با رجوع به فلسفه امکان پیدا می‌کند. اگر هم موجه نباشد باید ناموجه بودنش را اثبات کنند، اما اگر مسئولیت مشکلات و قصورها و تقصیرها را به گردن اهل نظر یا گروهی دیگر از اهل علم بیندازند مشکل مضاعف می‌شود و بدتر از آن معلوم می‌شود

که در نزاع دائر درباره علوم اجتماعی، مدعی و متهم چندان از یکدیگر دور نیستند. فعلاً کاری به این نزاع نداشته باشیم بلکه فرصت را مغتنم بدانیم و اندکی به نسبت میان علوم اجتماعی و فلسفه بیندیشیم. قبلاً گفته شد که همه بزرگان علوم اجتماعی اگر فیلسوف نبوده‌اند با فلسفه آشنایی کافی داشته‌اند. این دانشمندان با فلسفه تفنن نمی‌کرده‌اند. آنها به فلسفه نیاز داشته‌اند و اگر به فلسفه رو نمی‌کردند در دانش خود به مقام بزرگ نمی‌رسیدند. اکنون هم اگر یک شخص آشنا با جامعه‌شناسی یا روان‌شناسی اصرار داشته باشد که جز آنچه در کتابهای رسمی جامعه‌شناسی و روان‌شناسی آمده است به معلومات و مطالعات دیگر نیاز ندارد، موضوع و مسائل اصلی علم خود را چنانکه باید در نمی‌یابد و به مقام تحقیق نمی‌رسد. به عبارت دیگر گرچه شاید بتواند صورتی از این معلومات را در کتابها و مقالاتی که می‌نویسد تکرار کند، اما حقیقتاً در علم خود صاحب نظر نمی‌شود. دانشمندان علوم اجتماعی از آن جهت باید با دین و فلسفه و هنر آشنا باشند که اینها همه در قوام جامعه و نظام زندگی دخیلند. جامعه و مدینه انسانی یک مکانیسم و مجموعه اتمهای انسانی نیست. این نظام را برآیند فعل و انفعالات مکانیکی در نسبت آدمیان با یکدیگر نیز نمی‌توان دانست. زیرا جامعه انسانی با آزادی و بنیانگذاری به وجود می‌آید و به این جهت است که نظامها و اجتماعات با هم تفاوت دارند. این همه که در باب قرارداد اجتماعی گفته‌اند بی‌وجه نیست. البته اگر خیال کنند که مردمان مدت‌ها از هم جدا بوده‌اند و روزی با هم جمع شده و قرار و مدار تعاون و همکاری گذاشته‌اند نظریه قرارداد اجتماعی و اعتباری بودن اجتماع بشری را درست در نیافته‌اند. حتی اگر قرارداد به صورتی که در فهم عادی و متداول وجود دارد در نظر آید متضمن دستورالعمل و مقتضی قبول وظیفه و مسئولیت است. یعنی جامعه با قبول اصول و قواعدی بنیانگذاری می‌شود. اجتماع بشری بنایی کم و بیش طبیعی دارد، اما هیچ اجتماعی طبیعی صرف نیست. آدمیان برای زندگی با یکدیگر و در جمع آفریده شده‌اند. حتی سارتر که می‌گفت دیگری دوزخ است، با هم بودن را یک اقتضای زیستی و زیست‌شناسی می‌دانست. پیداست که اجتماعهای بشری همواره به یک اندازه از طبیعت دور یا نزدیک نبوده‌اند.

فرهنگ در هر جا هر صورتی داشته واسطه انسان با طبیعت و راهی برای گذشتن از زندگی صرفاً طبیعی به عالم انسانی بوده است تا آنجا که وقتی به عصر جدید می‌رسیم طبیعت درست در برابر آدمی قرار می‌گیرد. یا بهتر بگوییم آدمی طبیعت را در برابر خود می‌بیند. با این تقابل است که فرهنگ تجدد و اجتماع جدید بشری که نامش را جامعه می‌گذارند (جامعه مفهومی است که هرگز پیش از قرن نوزدهم وجود نداشته است) به وجود می‌آید. کافی است که یک جامعه‌شناس به معنای جامعه (société) که پدید آمده در عصر تجدد (قرن نوزدهم) است ببیند تا دریابد اندیشه و فرهنگ تجدد در قوام جامعه و علم آن چه مقام و اثری داشته است. پس چگونه نداند مبدأ و منشأ روابط و مناسبات موجود میان انسانها و جامعه‌ها چه بوده و نظام موجود چگونه به صورتی که هست، درآمده است و اگر نداند بهتر است از علوم اجتماعی و شناخت جامعه منصرف شود. زیرا با گردآوری بعضی تعاریف و مقداری آمار و اطلاعات که ارتباطشان با هم معلوم نیست، نمی‌توان دانشمند شد. خوشبختانه ما در علوم اجتماعی دانشمندان محقق داریم و از ابتدای ورود به این علوم به کشور نیز امثال دکتر غلامحسین صدیقی استاد این علوم بوده‌اند. او گوست کنت و دورکیم «جامعه» را در پرتو فلسفه کشف کردند. و بر وقتی با نظر فلسفی خود بوروکراسی را مظهر تجدد دانست، راه پژوهش جامعه‌شناسی خود را یافت. راستی فروید اگر فلسفه نمی‌دانست و فیلسوف نبود و با آثار بزرگ شعر و ادب آشنایی نداشت فروید بود و فروید می‌شد؟ برخلاف آنچه گاهی گمان می‌شود میان دانش و فلسفه جدید پیوستگی‌های استوار وجود دارد و اینکه بعضی دانشمندان بزرگ با صورتهایی از فلسفه مخالفند یا بعضی متوسطها فلسفه را انکار می‌کنند، دلیل جدایی و قطع پیوند علم از فلسفه نیست. گالیله فیزیک جدید را بر یک اصل فلسفی که یافت اساسی او بود مبتنی کرد. در نظر او خداوند جهانی را طراحی و خلق کرده است که تابع قوانین ریاضی است و انسان از طریق آشنایی با آن قوانین می‌تواند به دانش راه یابد. در نظر آوریم که در طرح گالیله انسان هم مقام دیگری در نسبت با جهان موجود و طبیعت پیدا می‌کند. بعد از گالیله نیوتون به جایی می‌رسد که گویی عقل

علمی جدید می‌تواند قوانین وجود را دریابد. این عقل جای عقل ارسطویی را می‌گیرد و با این پیش‌آمد غایت انسان و جهان نیز در درون نظم فیزیکی تعیین می‌شود. یعنی جهان نیوتونی دیگر غایتی بیرون از خود ندارد و توجه کنیم که کانت هم که در پی نیوتون آمده بود غایت را انکار کرد و انسان را غایت دانست. وقتی گالیله و دکارت و نیوتون جهان ارسطویی را کنار می‌گذارند کسانی گمان می‌کنند که آنها فلسفه را کنار گذاشته‌اند. اینها فلسفه را کنار نگذاشته‌اند. بلکه در جهانی متفاوت با جهان یونانی و ارسطویی و به طور کلی متفاوت با همه جهانهای قدیم وارد شده‌اند. مگویید که اینها با علم و روش علمی توانستند ارسطو را کنار بگذارند و جهان دیگری را طراحی کنند. پیداست که طرحهای منطقه‌ای و موضعی و تکنیکی با پژوهش و پیروی از روش، فراهم می‌شود اما با کاریست هیچ روشی نمی‌توان به یک نظر کلی در باب جهان، چنانکه گالیله و نیوتون به آن دست یافته‌اند، رسید. پژوهش هرگز نمی‌تواند درک و تصوّر دیگری از انسان و مقام او در جهان به وجود آورد. زیرا پژوهش قلمرو محدود و معین دارد و به قول تامس کوهن در ذیل یک پارادایم و صورت مثالی و در حدود بینش خاص صورت می‌گیرد. هیچ علمی نیست که در آن زمان و آینده به صورت کلی مورد تحقیق قرار گیرد و مگر اکنون هرکس در قلمرو یکی از دانشها پژوهش می‌کند کاری به موقع و مقام انسان و شأن او در جهان دارد و اندیشیدن به آن را جزئی از علم خود می‌داند. تغییر مقام انسان در جهان مقدمه و شرط لازم تحول در علم بود و البته این تحول در روشن شدن این مقام اثر بی‌چون و چرا داشت. حاصل سخن اینکه علم مجموعه پژوهشهای پراکنده نیست بلکه یک نظم و سیستم است و جهانی خاص خود دارد که مبدأ و منشأ طراحی و قوام آن در فلسفه مورد بحث و تحقیق قرار می‌گیرد. اگر فلسفه با فیزیک (که مثال و نمونه علم جدید است) چنین نسبتی دارد چگونه علوم انسانی و اجتماعی را از آن جدا بدانیم. چنانکه اشاره شد ما فیزیک و بیولوژی را بدون رجوع به فلسفه می‌توانیم بیاموزیم و حتی شاید بتوان گفت که اگر فیلسوفان دوره جدید و به استثنای فیلسوفان علم، کمتر به موضوع علوم پرداخته‌اند، موضوع علوم انسانی و اجتماعی همواره در

مشکل بیزاری از فلسفه و تفکر رسم همه‌جایی نیست.
این قبیل تلقیها متأسفانه بیشتر به جهان توسعه‌نیافته تعلق دارد و شاید از
نشانه‌های توسعه‌نیافتگی باشد و وجه آن هم این است که ناتوانی در علم
و پژوهش و در هر کار دیگر با جستجو و نشان‌دادن مقصر یا مقصران
توجیه شود. در این وضع شاید فلسفه به اعتباری قربانی خوبی برای
توجیه نادانیها و ناتوانیها باشد. وقتی تفکر و فلسفه نادانیها و ناتوانیها را
آشکار می‌کند باید تاوان آن را هم بپردازد.

نظریه فرهنگی نیز صورتی از بازگشت به فلسفه است. مع‌هذا پژوهندگان باید به کار پژوهش خود مشغول باشند و لزومی ندارد با فلسفه مخالفت کنند و یا از آن بیزار باشند که در این صورت شاید حتی از عهده همان پژوهشهای کوچک هم برنیایند. مخالفت با فلسفه را درست باید دریافت. اما مشکل بیزاری از فلسفه و تفکر در جهان جدید رسم همه‌جایی نیست. این قبیل تلقیها متأسفانه بیشتر به جهان توسعه‌نیافتگی باشد و وجه آن هم این است که ناتوانی در علم و پژوهش و در هر کار دیگر با جستجو و نشان‌دادن مقصر یا مقصران توجیه شود. در این وضع شاید فلسفه به اعتباری قربانی خوبی برای توجیه نادانیها و ناتوانیها باشد. وقتی تفکر و فلسفه نادانیها و ناتوانیها را آشکار می‌کند باید تاوان آن را هم بپردازد. باز هم تکرار کنیم که مخالفت با فلسفه غیر از انکار تفکر و نفرت از آن است و این مخالفت همیشه کار جاهلان نیست. هرچند که نفرت جز از جهل ناشی نمی‌شود. منشأ نفرت از فلسفه و تفکر، جهل و جبن است. وقتی نتوان مشکلات راه علم و عمل را رفع کرد و سخنی برای گفتن نبود آسان‌ترین و بی‌دردس‌ترین راه توجیه، این است که فلسفه و تفکر مقصر قلمداد شود. به خصوص که دشمنی با فلسفه و نفرت از آن برای کسانی که خطر و امر خطیر را نمی‌شناسند و تشخیص نمی‌دهند، هیچ خطری ندارد.

فلسفه مورد بحث قرار می‌گرفته است و به این جهت فهم اعماق آثار جامعه‌شناسان و اقتصاددانان و روان‌شناسان و حتی مورخان بزرگ به مدد فلسفه میسر می‌شود. اقتصاد آدم اسمیت یک علم انتزاعی نبود بلکه با جامعه و سیاست جدید مناسبت داشت. علم اقتصاد با تلقی خاص از انسان پدید آمده است. اوگوست کنت می‌گفت که صورت جامعه جدید علم تحصیلی است. او در حقیقت علم جدید را امری بیرون از این جامعه که صرفاً بر آن اثر می‌گذارد نمی‌دانست بلکه علم را صورت دوره جدید و مقوم آن می‌دانست. به طور کلی بگویم که در پدیدآمدن و قوام همه علوم انسانی و اجتماعی و در تحولات این علوم، فلسفه همواره حاضر بوده است. البته همه پژوهندگان نه می‌توانند و نه ضرورت دارد که به فلسفه رجوع کنند. بحث در بنیانگذاری و تعیین یافتن مقاطع تحول در این علوم است. راستی اگر زیست جهان هوسرل و «در عالم بود» هیدگر و هرمنوتیک گادامر و طرح قدرت فوکو و ... و قبل از همه اینها نقد نیچه از جهان متجدد نبود، آیا مباحث علوم اجتماعی چیز دیگری جز آنچه اکنون هست نمی‌شد؟! امیل دورکیم امیدوار بود که جامعه‌شناسی به علمی مستقل از فلسفه مبدل شود و حتی راه این استقلال را دور نمی‌دانست. اما جامعه‌شناسی سیری درست معکوس پیمود و مدام به فلسفه نزدیک و نزدیک‌تر شد تا جایی که اکنون وقتی بوردیو یا بدیو را می‌خوانی، نمی‌دانی نوشته‌شان فلسفه است یا جامعه‌شناسی. پدید آمدن

شورای علمی

در پاییز سال جاری ۶ جلسه شورای علمی با حضور رئیس، دبیر، معاونان پژوهشی و رؤسای گروههای علمی فرهنگستان تشکیل شد. در این جلسات ضمن تصویب گزارش نهایی طرحهای پژوهشی خاتمه یافته و تأیید استادان پیشنهاد شده گروههای علمی برای عضویت وابسته و ارسال نام ایشان به مجمع عمومی برای تصویب، درخواست همکاری مدعو استادان جدید پیشنهادی از سوی گروههای علوم کشاورزی و علوم مهندسی به تصویب رسید. در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۷/۱۶ شورای علمی، پیشنهاد گروه علوم پایه در خصوص آیین نامه «شورای هماهنگی شیمی فرهنگستان علوم» مطرح و پس از بحث و تبادل نظر با کلیات آن موافقت شد و مقرر گردید در ابتدا آیین نامه «کمسیون هماهنگی شیمی در سطح کشور»، توسط گروه علوم پایه تهیه و در جلسات آینده ارائه شود. همچنین درخواست همکاری گروه علوم کشاورزی با وزارت جهاد کشاورزی مطرح و پس از بحث و تبادل نظر مقرر گردید کارگروهی در گروه علوم کشاورزی فرهنگستان با دعوت از نمایندگان سایر مراجع ذیصلاح با عنوان «ارتقای مدیریت علمی کشاورزی» تشکیل شود و موضوع مورد بررسی قرار گیرد. موافقت با کلیات تشکیل کارگروه دائمی با موضوع «مسائل و مشکلات اقتصادی کشور» در فرهنگستان، تصویب انتشار مجموعه ای از سوی دفتر ریاست برای ادای احترام به استاد منتخب فرهنگستان جهت مراسم بزرگداشت مشترک فرهنگستانها در سال جاری طبق روال سالهای گذشته و همچنین موافقت با حمایت علمی از همایش «نقش

و جایگاه سند رسمی در نظم حقوقی» از دیگر موضوعات این جلسه بود. در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۷/۳۰، پیشنهاد تشکیل شورای همکاری فرهنگستانهای علوم کشورهای منطقه اکو از سوی رئیس گروه علوم مهندسی مطرح شد و پس از بحث و تبادل نظر با کلیات آن موافقت و مقرر گردید این موضوع از طریق مدیریت روابط بین الملل پیگیری شود. تشکیل «انجمن آموزش علم» از دیگر موضوعات این جلسه بود که در نهایت مقرر شد کارگروهی متشکل از نمایندگان گروهها با مدیریت معاون پژوهشی علوم انسانی و اسلامی، مسئله آموزش را بررسی و طرح را به جلسات آینده شورا ارائه کند. نظارت معاونان پژوهشی بر عملکرد کارگروههای تشکیل شده در فرهنگستان از دیگر مصوبات این جلسه بود. در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۸، حمایت علمی از همایش «مرزهای علوم ریاضی» مورد موافقت قرار گرفت. در بخش دیگری از جلسه که علاوه بر اعضای شورای علمی، مدیران فرهنگستان نیز حضور داشتند، دبیر فرهنگستان گزارش مبسوطی درخصوص برگزاری نهمین نشست سالانه «اجلاس علم و فناوری در جامعه» (کیوتو ژاپن، ۲۰۱۲) ارائه کرد. پس از بحث و تبادل نظر مقرر شد خلاصه گزارش ایراد شده برای مراجع ذیصلاح ارسال شود. گزارش این نشست و بیانیه پایانی آن در همین شماره خبرنامه منتشر شده است. در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۹/۱۲، آیین نامه شورای آینده نگر فرهنگستان به تأیید رسید و برای تصویب به مجمع عمومی ارسال شد.

شورای پژوهشی

اولویتهای تحقیقاتی و فناوری مصوب کمیسیونهای تخصصی شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری بررسی و مقرر شد این اولویتها برای هرگونه بهره‌برداری به گروههای علمی ارسال و پاسخهای دریافتی از گروهها در جلسات آتی شورای پژوهشی بررسی شود. در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۸/۷، درخصوص روشهای انتشار نتایج فعالیتهای فرهنگستان بحث و پیشنهادهایی در ارتباط با چاپ آن از طریق سایت، مجله فرهنگ منابع ملی، مجموعه گزارشها و ... ارائه شد. بررسی و تصویب مقالات حاصل از طرحهای پژوهشی و گرانتهای پژوهشی خاتمه‌یافته از موضوعات مطرح‌شده در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۹/۱۹ بود. همچنین در این جلسه عناوین و موضوعات استخراج‌شده از فعالیت برخی مجامع بین‌المللی مطرح و جهت بررسی به گروه مطالعات آینده‌نگری علم و فناوری فرهنگستان ارسال شد.

در پاییز سال جاری ۴ جلسه شورای پژوهشی با حضور معاونان پژوهشی، دبیر فرهنگستان و نمایندگان هریک از گروههای علمی برگزار شد. در این جلسات «سیاستهای کلان پژوهشی فرهنگستان» و «شرح وظایف شورای پژوهشی» تدوین شد و جهت تصویب در دستور کار شورای علمی قرار گرفت. انتخاب داور جهت بررسی و ارزیابی گزارش نهایی تعدادی از طرحهای پژوهشی و همچنین بررسی اظهارنظرهای داوران درخصوص گزارش نهایی طرحها از دیگر موضوعات این جلسات بود. در جلسه شورای پژوهشی مورخ ۱۳۹۱/۷/۹، گزارش نهایی طرح پژوهشی «ارزیابی تکنولوژیهای لازم به منظور بهینه‌سازی تولید و مصرف انرژی با ملاحظات زیست‌محیطی ملی و جهانی و کنوانسیونهای بین‌المللی» (مدیر طرح: آقای دکتر محمد سلطانیه) به تأیید رسید و طرح مزبور خاتمه‌یافته تلقی شد. در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۷/۲۳،

انتصابات جدید

فرهنگستان، آقایان: دکتر مجید عزیزی، دکتر جهانگیر فقهی و دکتر سعید محرمی‌پور به مدت دو سال به ترتیب به عنوان همکار مدعو جدید شاخه‌های «علوم باغبانی»، «جنگل و محیط‌زیست» و «گیاه‌پزشکی» گروه علوم کشاورزی منصوب شدند.

■ بنا به پیشنهاد رئیس گروه علوم مهندسی و موافقت سبصد و نود و هفتمین جلسه شورای علمی فرهنگستان (مورخ ۱۳۹۱/۷/۱۶)، طی احکام جداگانه از سوی رئیس فرهنگستان، آقایان: دکتر سید محمدتقی احمدی و دکتر محمد رحیمیان به مدت دو سال به عنوان همکاران مدعو جدید شاخه «مهندسی عمران» گروه علوم مهندسی منصوب شدند.

■ طبق نظر مشورتی شورای گروه علوم مهندسی و طی احکام جداگانه از سوی رئیس فرهنگستان، آقای دکتر ایرج گودرزنیا عضو وابسته گروه مزبور به مدت دو سال به سمت «رئیس شاخه مهندسی شیمی» منصوب و بر همین اساس دوره مسئولیت آقایان: دکتر هادی ندیمی عضو پیوسته گروه علوم مهندسی و دکتر علی اکبر رمضانپور عضو وابسته آن گروه به ترتیب در سمت «ریاست شاخه معماری و هنر» و «ریاست شاخه مهندسی عمران» برای مدت دو سال دیگر تمدید شد.

■ بنا به پیشنهاد رئیس گروه علوم کشاورزی و موافقت سبصد و نود و ششمین جلسه شورای علمی فرهنگستان (مورخ ۱۳۹۱/۷/۲)، طی احکام جداگانه از سوی رئیس

■ با عنایت به نظر مشورتی اولین جلسه کمیسیون پیشبرد ریاضیات کشور (مورخ ۱۳۹۱/۷/۱۶)، طی حکمی از سوی رئیس فرهنگستان، آقای دکتر محمدرضا عارف برای مدت ۴ سال به سمت رئیس این کمیسیون منصوب شد.

■ بنا به پیشنهاد رئیس گروه علوم پایه و تصویب یکصد و یکمین جلسه مجمع عمومی فرهنگستان (مورخ ۱۳۹۱/۹/۱۶)، طی حکمی از سوی رئیس فرهنگستان،

آقای دکتر عبدالحسین امینی برای مدت ۴ سال به عضویت وابسته گروه علوم پایه فرهنگستان منصوب شد. همچنین بنا به پیشنهاد رئیس گروه علوم کشاورزی و تصویب یکصد و یکمین جلسه مجمع عمومی، طی حکمی از سوی رئیس فرهنگستان، آقای دکتر محمدرضا مروی مهاجر برای مدت ۴ سال به عنوان عضو وابسته گروه علوم کشاورزی فرهنگستان منصوب شد.

برگزاری صد و یکمین جلسه مجمع عمومی

روز پنجشنبه مورخ ۱۳۹۱/۹/۱۶، یکصد و یکمین جلسه مجمع عمومی فرهنگستان علوم با حضور ۴۱ نفر از مجموع ۴۷ عضو پیوسته فرهنگستان علوم به ریاست آقای دکتر رضا داوری اردکانی برگزار شد. در ابتدای جلسه پس از تلاوت آیاتی از کلام... مجید و تصویب صورتجلسه صدمین جلسه مجمع عمومی، درخواست عضویت وابسته دو تن از استادان پیشنهادشده از سوی گروههای علوم پایه و علوم کشاورزی مطرح شد که پس از استماع سخنان موافق و مخالف و رأی گیری کتبی، با عضویت وابسته آقایان دکتر عبدالحسین امینی استاد دانشکده زمین شناسی پردیس علوم دانشگاه تهران و دکتر محمدرضا مروی مهاجر استاد گروه جنگلداری و اقتصاد جنگل پردیس کشاورزی

و منابع طبیعی دانشگاه تهران به ترتیب در گروه علوم پایه و گروه علوم کشاورزی فرهنگستان موافقت به عمل آمد. در ادامه جلسه «آیین نامه شورای آینده نگری فرهنگستان علوم» بررسی شد و پس از بحث و تبادل نظر و رأی گیری از بندبند مفاد آن، آیین نامه مزبور به تصویب رسید. سپس آقای دکتر حسن ظهور رئیس شورای سردبیران «مجله فرهنگ منابع ملی» گزارشی درخصوص روند فعالیتهای این مجله ارائه کرد. در بخش پایانی جلسه نیز آقای دکتر غلامرضا اعوانی عضو پیوسته گروه علوم اسلامی فرهنگستان گزارشی از شرکت در هشتاد و ششمین جلسه مجمع عمومی سالیانه اتحادیه بین المللی فرهنگستانها در دهلی نو ارائه نمود.

جلسه شورای همگانی گروه علوم مهندسی

وابسته گروه علوم مهندسی فرهنگستان و مسئول کارگروه مشترک انتخاب «استاد برجسته و دانشمند جوان برجسته منتخب گروه علوم مهندسی فرهنگستان علوم» گزارشی از پیشنهادها مطرح شده و تصمیمات اتخاذ شده در کارگروه مطرح کرد. پس از سخنان ایشان هریک از اعضا، نظرات خود را در خصوص نحوه انتخاب استاد برجسته و دانشمند جوان برجسته مهندسی بیان کردند.

بحث درباره زمینه‌ها و حوزه‌های تعامل فرهنگستان علوم در کارگروه چهارجانبه گروه علوم مهندسی، اتاق فکر مهندسان برجسته، مرکز همکاریهای فناوری و نوآوری ریاست جمهوری، کنفدراسیون صنعت ایران و پارک فناوری پردیس آخرین موضوع جلسه بود که پس از استماع نقطه نظرات اعضا، پیرامون موارد مطرح شده تصمیم‌گیری شد.

روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۱/۷/۵ چهارمین جلسه شورای همگانی گروه علوم مهندسی در سال جاری، با حضور اعضای پیوسته و وابسته و همکاران مدعو گروه، برخی از مهندسان برجسته کشور و نمایندگان مرکز همکاریهای فناوری و نوآوری ریاست جمهوری، کنفدراسیون صنعت ایران و پارک فناوری پردیس به ریاست آقای دکتر محمدرضا عارف رئیس گروه علوم مهندسی فرهنگستان برگزار شد.

در بخش اول جلسه آقای دکتر ناصر توحیدی استاد مهندسی مواد و متالورژی دانشگاه تهران و عضو وابسته گروه علوم مهندسی فرهنگستان مقاله‌ای با موضوع «تولید مواد و انرژی و آلایندگی صنایع متالورژی ایران» ارائه کرد و به پرسشهای حاضران پاسخ داد. در بخش دوم جلسه آقای دکتر جعفر توفیقی عضو

سمینار تبیین جایگاه شیمی در کشور

گروه علوم پایه فرهنگستان علوم

(آقای دکتر خشایار کریمیان، رئیس هیأت مدیره شرکت ارسطو)

«انتشارات شیمی کشور: استعدادها و ظرفیتهای» (آقای دکتر علی اکبر صبوری، استاد مرکز تحقیقات بیوشیمی و بیوفیزیک دانشگاه تهران).

فرازهایی از سخنان آقای دکتر بلورچیان در همین شماره خبرنامه منتشر شده است. همچنین در پایان همایش، جلسه میزگردی برگزار شد که حاضران به بحث و تبادل نظر پیرامون مطالب مطرح شده پرداختند.

روز پنجشنبه مورخ ۱۳۹۱/۷/۶ سمیناری با عنوان «تبیین جایگاه شیمی در کشور» به همت شاخه شیمی گروه علوم پایه فرهنگستان علوم و به ریاست آقای دکتر علی اکبر موسوی موحدی رئیس شاخه مزبور برگزار شد. در این سمینار سه سخنرانی به شرح ذیل ارائه شد:

«نقش علم شیمی و صنایع شیمیایی در توسعه پایدار جوامع» (آقای دکتر سید محمد بلورچیان، عضو پیوسته فرهنگستان علوم)
«مزیت نسبی صنایع شیمیایی در ایران و لزوم گسترش آن»؛

همایش بازیافت و استفاده از پسابها (راهکارها و کاربردها)

گروه علوم کشاورزی فرهنگستان علوم

سید فرهاد موسوی، استاد گروه آب دانشکده مهندسی عمران دانشگاه سمنان

«مخاطرات بهداشتی استفاده مجدد از پساب برای آبیاری»؛ (دکتر ذبیح‌اله یوسفی، دانشیار دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی مازندران)

«بررسی امکان استفاده از پساب در سیستم‌های آبیاری تحت فشار»؛ (دکتر حسین دهقانی سانچ، استادیار پژوهش مؤسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی وزارت جهاد کشاورزی) «تأثیر استفاده از پساب بر خصوصیات فیزیکی خاکها»؛ (دکتر علیرضا سپاسخواه، عضو پیوسته فرهنگستان علوم و استاد بخش آبیاری دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز)

«تأثیر استفاده از پساب در تولید سبزیهای خوراکی»؛ (دکتر بهمن یارقلی، استادیار مؤسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی وزارت جهاد کشاورزی)

«نقش برهمکنشی کاربرد فاضلابها در محیط خاک»؛ (دکتر امیر فتوت، دانشیار گروه علوم خاک دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد)

«کاربرد پساب در زراعت گیاهان علوفه‌ای و پیامدهای احتمالی آن»؛ (دکتر پرویز رضوانی مقدم، استاد گروه زراعت دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد)

«ارزیابی کیفیت پسابهای حاصل از تصفیه‌خانه‌های فاضلاب»؛ (دکتر امین علیزاده؛ استاد گروه آبیاری دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد و عضو وابسته فرهنگستان علوم)

«کاربرد فناوری بیوراکتور غشایی در بازیافت پساب»؛ (دکتر ایوب کریمی جشنی، استاد بخش مهندسی عمران و محیط‌زیست دانشگاه شیراز)

«بررسی جنبه‌های اجتماعی - فرهنگی در استفاده از پساب برای آبیاری»؛ (دکتر پاپلی، استاد دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس)

جلسه با میزگرد پایانی و بحث و تبادل نظر پیرامون مسائل مطرح‌شده خاتمه یافت.

روز پنجشنبه مورخ ۱۳۹۱/۷/۱۳ همایشی با عنوان «بازیافت و استفاده از پسابها» به همت گروه علوم کشاورزی فرهنگستان علوم و با حضور اعضای پیوسته و وابسته گروه مزبور، جمع کثیری از استادان دانشگاهها و مسئولان ذیربط برگزار شد. در مراسم افتتاحیه این همایش ابتدا آقای دکتر عباس شریفی تهرانی رئیس گروه علوم کشاورزی ضمن خیر مقدم، درخصوص برنامه‌ها و فعالیتهای گروه علوم کشاورزی توضیحاتی ارائه کرد و اظهار امیدواری نمود که نتایج حاصل از این همایش بتواند برای دست‌اندرکاران و مسئولان راهگشا باشد.

پس از ایشان آقای دکتر محمد شاهدی معاون پژوهشی علوم محض و کاربردی فرهنگستان علوم سخنرانی کرد. ایشان در صحبت‌های خود ضمن تشکر از گروه علوم کشاورزی به جهت برگزاری سمینارهای موفق و متناسب با اهداف فرهنگستان، به اهمیت مسئله بازیافت و استفاده از پسابها تأکید کرد و در ادامه اظهار داشت که تلاش فرهنگستان بر این است که نتایج حاصل از این سمینار به نحو احسن در اختیار مسئولان و دانشگاهیان قرار داده شود و انشاء... این نتایج ثمر ثمر باشد.

سپس آقای دکتر امین علیزاده دبیر علمی همایش در سخنانی گزارشی از اهداف برگزاری همایش و برنامه‌ریزیهای صورت گرفته ارائه کرد. در این همایش یک‌روزه ۱۳ مقاله به شرح ذیل ارائه شد: «منابع پساب در ایران و استراتژی کلان کشور در استفاده از این منابع»؛ (مهندس اسداله اسداللهی، مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی کلان آب و آبفا وزارت نیرو)

«بررسی پتانسیل منابع حاصل از پسابهای شهری و روستایی و صنعتی در ایران»؛ (مهندس عباس کشاورز، رئیس کارگروه تلفیق طرحهای جامع آب کشور و مسئول گروه مطالعات و کارشناسی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران) «بررسی امکان استفاده از پساب در آبیاری و اثرات آن»؛ (دکتر علیرضا حسن‌اقلی، استادیار مؤسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی وزارت جهاد کشاورزی)

«امکان کاربرد پساب شهری در آبیاری فضای سبز»؛ (دکتر

آغاز به کار کمیسیون پیشبرد ریاضیات کشور

در فرهنگستان علوم

چگونگی تشکیل کمیسیون پیشبرد ریاضیات کشور در فرهنگستان ارائه کرد. ایشان در سخنان خود اظهار داشت: «خوشبختانه فرهنگستان با توجه به رسالت خود فعالیت‌های خوبی در زمینه‌های مختلف انجام داده است. یکی از اقدامات مهمی که صورت گرفت، تشکیل این کمیسیون بود. بحث پیشبرد ریاضیات در کشور ما شاید به سال جهانی ریاضیات برگردد که اقدامات خوبی صورت گرفت، ولی پیگیری لازم به عمل نیامد. در دو سال اخیر در گروه‌های علوم مهندسی و علوم پایه فرهنگستان این موضوع دوباره مطرح شد و مورد استقبال قرار گرفت و در قالب طرحی مشترک برای آقای دکتر داوری ارسال شد که خوشبختانه این طرح در شورای علمی فرهنگستان به تصویب رسید و امروز اولین جلسه این کمیسیون تشکیل شده است. ان شاء... با راهنمایی اعضای محترم و آغاز به کار دبیرخانه کمیسیون، فرهنگستان بتواند با فعالیت‌های هدفمند، موضوع مهم ریاضیات در کشور را با همکاری مسئولان و دست‌اندرکاران این امر به سامان برساند». سپس هریک از اعضا نظرات و پیشنهادهایشان را مطرح کردند و در خصوص جایگاه و وظایفی که این کمیسیون می‌تواند به عهده داشته باشد، بحث و تبادل نظر شد. در پایان جلسه بر لزوم تدوین آیین‌نامه اجرایی کمیسیون، تشکیل کارگروه تخصصی کمیسیون و راه‌اندازی دبیرخانه کمیسیون پیشبرد ریاضیات کشور تأکید و با نظر مشورتی

اولین جلسه کمیسیون پیشبرد ریاضیات کشور روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۱/۷/۱۶ با حضور آقای دکتر رضا داوری اردکانی رئیس فرهنگستان علوم و اکثریت اعضای حقوقی و حقیقی کمیسیون آقایان: دکتر مهدی بهزاد، دکتر مگردیچ تومانیان (رئیس شاخه ریاضی فرهنگستان علوم)، دکتر پرویز جبه‌دار مارالانسی، دکتر محمدعلی دهقان (رئیس انجمن ریاضی ایران)، دکتر علی رجالی، دکتر سعید سهراب‌پور، دکتر محمدرضا عارف، دکتر محسن محمدزاده (رئیس انجمن آمار ایران) و دکتر فتح‌اله مضطرزاده تشکیل شد.

در ابتدای جلسه آقای دکتر داوری اردکانی در سخنانی ضمن تشکر از ابتکار و پیشنهاد آقای دکتر عارف در خصوص تشکیل کمیسیون پیشبرد ریاضیات در فرهنگستان و سپاسگزاری از آقای دکتر مضطرزاده و شاخه ریاضی فرهنگستان جهت همراهی با گروه علوم مهندسی و پیگیری برای تشکیل کمیسیون، از اینکه مسئله ریاضیات مورد توجه قرار گرفته است، ابراز خشنودی کرد و در ادامه ضمن اشاره به تاریخ ریاضیات و بیان این نکته که نسبت میان علوم هرچه باشد علم و جهان تکنولوژی بدون ریاضی نمی‌تواند باشد، متذکر شد: «در جهان رو به توسعه به ریاضیات کمتر اهمیت داده می‌شود و به همین جهت تشکیل این کمیسیون اهمیت بالایی دارد. باید فکر کرد که در کشور ما ریاضیات چه شأنی می‌تواند و باید داشته باشد».

در ادامه جلسه آقای دکتر عارف توضیحاتی در خصوص

اعضا، آقای دکتر عارف به عنوان رئیس کمیسیون انتخاب شد.

دومین جلسه این کمیسیون روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۴ به ریاست آقای دکتر عارف برگزار شد. در ابتدای جلسه آقای دکتر بهزاد درخصوص پیشینه فعالیتهای صورت گرفته درخصوص پیشبرد ریاضیات در کشور توضیحاتی ارائه کرد و در ادامه پس از بررسی و اظهار نظر پیرامون بندبند آیین نامه اجرایی تدوین شده کمیسیون پیشبرد ریاضیات، آیین نامه مزبور به تصویب رسید. همچنین در این جلسه ایجاد یک

کارگروه تخصصی به منظور مستندسازی و پیگیری مراحل بررسی و کارشناسی مصوبات و پیشنهادهای کمیسیون، تنظیم پیش نویس برنامه سالانه، هدایت مطالعات مربوط به طرحهای کلیدی و انجام امور محوله از سوی کمیسیون به تصویب رسید. این کارگروه به ریاست آقای دکتر بهزاد و با حضور آقایان: دکتر پزشکی، دکتر تومانیان، دکتر دهقان، دکتر رجالی، دکتر محمدزاده و خانم دکتر غلام آزاد فعالیت خود را آغاز کرده است. اولین جلسه کارگروه یادشده روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۲ برگزار شد.

نشست علمی استادان حقوق در فرهنگستان علوم:

وضعیت علم حقوق در ایران با نگاهی به آینده

علمی در فرهنگستان، با حضور استادان و صاحب نظران، روز پنجشنبه ۱۳۹۱/۷/۲۰ برگزار شد. در این جلسه آقایان: دکتر سید مصطفی محقق داماد، دکتر نجادعلی الماسی، دکتر سید عزت ا... عراقی، دکتر محمد اشوری، دکتر سید حسین صفایی، دکتر محمد هاشمی، دکتر حمید بهرامی، دکتر عباس کریمی، دکتر حبیب، دکتر حبیب... رحیمی، دکتر محسن اسماعیلی، دکتر اسدا... امامی، دکتر سید مرتضی قاسم زاده، دکتر مرتضی عادل، دکتر محمود کاظمی، دکتر محمود صادقی، دکتر محمود باقری، دکتر محمد روشن، دکتر باقر انصاری و خانم دکتر لعلیا جنیدی حضور داشتند. جلسه با خوشامدگویی و طرح مسائل مربوط به وسیله آقای دکتر صفایی رئیس شاخه حقوق گروه علوم انسانی فرهنگستان آغاز شد و سپس هر یک از اعضا، نظرات خود را درباره مسائل مطروحه ابراز داشتند و پس از بحث و تبادل نظر درباره مسائلی چون آموزش و پژوهش حقوق، نحوه گزینش دانشجویان و اعضای هیأت علمی و کارایی و کارایی فارغ التحصیلان حقوق و نیز چالشها و آسیبهای موجود در این زمینه و ارائه راهکارهای مناسب، موافقت شد که نتیجه بحث به صورت مقاله ای علمی همراه با آمار و ارقام، فراهم آمده، به فرهنگستان تقدیم و در یک مجله معتبر علمی چاپ و منتشر شود.

پیرو پژوهشی که چندی پیش در شاخه حقوق گروه علوم انسانی فرهنگستان راجع به «وضعیت علم حقوق در ایران با نگاهی به آینده» انجام شد که نتیجه آن در مجله مؤسسه حقوق تطبیقی (شماره ۳ سال ۱۳۸۶) به چاپ رسید، در مرحله دوم طرح تحقیقاتی مزبور، برابر نظر شورای پژوهشی فرهنگستان، مقرر گردید از استادان صاحب نظر حقوق در این زمینه نظرخواهی شود و در این نظرخواهی به ویژه مسائل ذیل مورد بررسی قرار گیرد: «وضعیت استاد، دانشجو، منابع درسی و روش تدریس»، «آسیب شناسی وضعیت علم حقوق در دانشگاهها و راهکارهای لازم»، «آینده نگری و سیاست گذاری در علوم انسانی به ویژه حقوق»، «کارآمدی فارغ التحصیلان و جذب آنها» و «راهکارهای پایداری قوانین و مقررات و ضوابط اجرایی مدیریت کلان علمی با هدف سیاست زدایی از بدنه مدیریتی».

در ارتباط با مسائل فوق و دیگر مسائل مربوط به آموزش و پژوهش حقوق در ایران و آسیب شناسی آنها و ارائه راهکارهای مناسب، از ۳۰ نفر از استادان حقوق که متعلق به دانشگاههای مختلف بودند، اعم از استادان با نام و با سابقه و اعضای هیأت علمی جوان و صاحب اندیشه نخست نظرخواهی کتبی به عمل آمد و خلاصه نتیجه پژوهش قبلی برای آنها ارسال شد. سپس یک نشست

برگزاری دو سمینار توسط شاخه مهندسی برق فرهنگستان علوم

در پاییز سال جاری

در این سمینار نیم‌روزه سه سخنرانی به شرح ذیل ارائه شد: «نانو بایو سنسورها»؛ (دکتر سید شمس‌الدین مهاجرزاده، از دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه تهران) «مایکرو بایو اینسترومنت»؛ (دکتر امیرمسعود سوداگر، از دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی) «تصویرنگاری پزشکی»؛ (دکتر حمید سلطانیان‌زاده، از فرهنگستان علوم و دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه تهران).

همچنین سومین سمینار شاخه مهندسی برق با عنوان «افقهای آینده در مهندسی قدرت و کنترل» روز پنجشنبه مورخ ۱۳۹۱/۹/۹ برگزار شد. در این سمینار سه سخنرانی با عناوین ذیل ارائه گردید:

«مروری بر روند تحلیل و طراحی سیستمهای کنترل: حال و آینده»؛ (دکتر علی خاکی‌صدیق، از دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر و قطب کنترل خطی دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی)

«افقهای نو در مهندسی کنترل»؛ (دکتر محمدجواد یزدان‌پناه، از دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه تهران) «شبکه‌های هوشمند: نظامی نوین در صنعت برق»؛ (دکتر محمود فتوحی، از دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف).

سخنرانیها و مقالات برگزیده سمینارهای مزبور در «فصلنامه آموزش مهندسی ایران» منتشر خواهد شد.

آخرین سمینار شاخه مهندسی برق فرهنگستان در سال جاری با عنوان «الکترونیک و مخابرات» در تاریخ هفدهم اسفندماه برگزار می‌شود.

روز پنجشنبه ۲۷ مهرماه، دومین سمینار از سمینارهای ادواری شاخه مهندسی برق گروه علوم مهندسی فرهنگستان علوم در سال جاری تحت عنوان «افقهای آینده علوم میان‌رشته‌ای مهندسی برق» با حضور جمعی از اعضای گروه یادشده و شاخه مهندسی برق، صاحب‌نظران، استادان و علاقمندان، به ریاست آقای دکتر محمدرضا عارف رئیس گروه علوم مهندسی برگزار شد.

در مراسم افتتاحیه این سمینار آقای دکتر عارف ضمن خوشامدگویی و ارائه توضیحاتی درخصوص برنامه‌های گروه علوم مهندسی، در بخشی از سخنان خود اظهار داشت: «گروه علوم مهندسی در سال گذشته با نظرخواهی از تعدادی استادان برجسته رشته‌های مهندسی به این جمع‌بندی رسید که در راستای تحقق اهداف فرهنگستان علوم به بررسی مسائل کلان مهندسی به خصوص آینده‌نگری در رشته‌های مهندسی کشور بپردازد.

بنابراین با برگزاری سمینارهای ادواری تخصصی با مشارکت و محوریت دانشگاهها به جمع‌بندی نتایج در این زمینه خواهد پرداخت تا فرهنگستان با توجه به جایگاه بالایی که دارد بتواند در تحقق نتایج حاصله تلاش کند. رئیس گروه علوم مهندسی ادامه داد: «خوشبختانه شاخه مهندسی برق در این امر پیش‌قدم شد و برای سال جاری چهار سمینار برنامه‌ریزی کرد که دومین سمینار امروز برگزار می‌شود.

در مجموع ۱۲ سخنرانی کلیدی از سوی استادان این رشته در چهار سمینار امسال ارائه می‌شود و ان‌شاء... نتایج حاصل‌شده به نحو مقتضی از سوی فرهنگستان علوم منتشر خواهد شد».

مراسم تجلیل از استاد دکتر علی شریعتمداری

می‌فرستادند. ایشان هم برای ادامه تحصیل به آمریکا رفتند و پس از اتمام تحصیلات، به کشور بازگشتند و به عنوان یکی از صاحب‌نظران تعلیم و تربیت کار خود را در دانشگاه شیراز آغاز کردند و سپس به اصفهان و تهران منتقل شدند و به تربیت شاگردان خود پرداختند. ایشان ادامه داد: «در سی سالی که بیشتر در خدمت استاد بوده‌ام، هرگز ندیدم از کسی غیبت کنند، دروغ بگویند یا یکی را تحقیر کنند. تملق هم از زبان ایشان نشنیدم. آقای دکتر شریعتمداری منبع‌الطبع و به معنای عام کلمه «معلم» است. دکتر شریعتمداری که یک مبارز مسلمان بود، نمی‌توانست اهل مجامله و گرافه‌گویی و تظاهر باشد».

رئیس فرهنگستان علوم در پایان سخنانش، فکر اصلاح روش آموزش و تربیت معلم را جزئی از وجود دکتر علی شریعتمداری دانست و اهتمام ایشان در این راه را ستود. همچنین در این مراسم کتاب «آموزشگر شایسته»، ارج‌نامه خدمات علمی و پژوهشی استاد شریعتمداری (به کوشش محمدحسین ساکت)، با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی رونمایی شد.

روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۱/۸/۱۷ مراسم نکوداشت مقام علمی آقای دکتر علی شریعتمداری عضو پیوسته گروه علوم انسانی فرهنگستان علوم و استاد تعلیم و تربیت دانشگاه تربیت معلم تهران (خوارزمی) با حضور آقایان: دکتر سید محمد حسینی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، دکتر رضا داوری اردکانی رئیس فرهنگستان علوم، دکتر غلامعلی حداد عادل رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی و جمع کثیری از مسئولان فرهنگی و چهره‌های دانشگاهی در سرای اهل قلم مؤسسه خانه کتاب برگزار شد. در این مراسم علی شجاعی صائین مدیرعامل مؤسسه خانه کتاب، دکتر فاطمه زیباکلام استاد دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران، دکتر داوری اردکانی، دکتر حداد عادل، دکتر حسینی و جواد محقق شاعر و پژوهشگر حوزه ادبیات سخنرانی کردند. آقای دکتر داوری اردکانی رئیس فرهنگستان علوم در سخنانش با اشاره به سابقه پنجاه‌ساله آشنایی با دکتر شریعتمداری، گفت: «استاد شریعتمداری شاگرد اول دوره لیسانس در رشته فلسفه بودند. در آن زمان رسم بود که شاگرد اولها را به عنوان بورسیه به خارج از کشور

طب گیاهی دامپزشکی

سخنرانی دکتر محمدرضا مخبر دزفولی

در سالن کنفرانس فرهنگستان برگزار شد. در این نشست آقای دکتر محمدرضا مخبر دزفولی عضو پیوسته گروه علوم دامپزشکی فرهنگستان علوم و استاد دانشگاه تهران درخصوص «طب گیاهی دامپزشکی» سخنرانی کرد. خلاصه سخنان ایشان در شماره بعدی خبرنامه منتشر خواهد شد.

روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۱/۷/۲۶، یک جلسه سخنرانی تخصصی به همت گروه علوم دامپزشکی فرهنگستان علوم و با حضور رئیس فرهنگستان، رئیس و برخی از اعضای پیوسته و وابسته گروه علوم دامپزشکی، جمعی از استادان و اعضای هیأت علمی دانشکده‌های دامپزشکی و دانشجویان،

چالشهای کشاورزی و تولید غذا و راههای مقابله با آنها در ایران

سخنرانی دکتر بهمن یزدی صمدی

کشور حضور داشتند، آقای دکتر بهمن یزدی صمدی عضو پیوسته گروه علوم کشاورزی فرهنگستان علوم و استاد دانشگاه تهران مقاله‌ای با عنوان «چالشهای کشاورزی و تولید غذا و راههای مقابله با آنها در جمهوری اسلامی ایران» ارائه کرد. در ذیل خلاصه مقاله ایشان منتشر شده است:

شامل آب، زمین، خاک و مواد غذایی آن، انرژی، غذا، تنوع زیستی، بازیافت زباله‌ها، مدیریت و تغییر اقلیم است. علاوه بر اینها خشکی، دما، میزان CO₂ و ازن جو و تنشهای زیستی و غیر زیستی نیز بر تولیدات زراعی تأثیر گذارند، که اثر هر کدام در این مقاله مورد بحث قرار گرفته است.

نیازهای غذایی کشور در مورد محصولات اساسی گندم، برنج، قند و شکر، روغن، جو، ذرت دانه‌ای و حبوبات برای حال حاضر، افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ (۲۰۲۵) و ۱۴۲۹ (۲۰۵۰) با توجه به میزان جمعیت در مقاطع ذکر شده، برآورد شده و راههای تأمین غذای جمعیت کشور در آینده مورد بررسی واقع شده است. برای تأمین غذای مردم کشورمان افزایش سطح زیر کشت را باید فراموش کرد و لازم است به راههای افزایش عملکرد روی آورد. در این زمینه استفاده از روشهای اصلاح نباتات، ژنتیک و تهیه ارقام جدید و کاربرد روشهای به‌زراعی و مدیریت تولید مورد توجه قرار گرفته است. از جمله روشهای به‌زراعی و مدیریت استفاده بهینه از آب، روشهای جدید خاک‌ورزی، مصرف به اندازه و به موقع کودهای شیمیایی، کاربرد ماشینهای بذرکار دقیق، مبارزه تلفیقی با آفات و استفاده از اطلاعات و فنون پیشرفته زراعی و فناوریهای جدید نظیر بیوتکنولوژی است که در این مقاله به آنها پرداخته شده است. در بحث بیشتر مدیریت تولید، مسائل مدل‌سازی برای تصمیم‌گیری، به کار بستن روشهای سنجش از دور، پیش‌آگاهی از شرایط محصول، کشاورزی دقیق، استفاده بهتر از زمان در تولید محصولات، تاریخ کاشت و تراکم بوته به عنوان دو عامل مؤثر در عملکرد و استفاده از کشتهای مخلوط چندگانه، مورد توجه بیشتری قرار گرفته‌اند.»

روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۱/۸/۱۷ یک جلسه سخنرانی تخصصی به همت گروه علوم کشاورزی فرهنگستان علوم برگزار شد. در این نشست که اعضای پیوسته و وابسته گروه یادشده، جمعی از استادان دانشگاهها و مراکز تحقیقاتی و چند تن از مدیران بخش کشاورزی

از جمله چالشهای مهم پیش رو در کشاورزی جمهوری اسلامی مسئله تغییر اقلیم و حفظ پایداری محیط‌زیست است. جامعه‌ای که نتواند محیط‌زیست خود را حفظ کند، یعنی منابع موجود در سرزمین زیستگاه خود را بیش از اندازه مصرف نماید و از فرسایش خاک، قطع بی‌رویه درختان جنگلها، تغییر اقلیم و نظایر آن جلوگیری نکند، بدون شک محکوم به نابودی است. در این مورد مثالهای تاریخی از اقوام پولینزی و اقوام قدیم مایایی ذکر شده است. بی‌اعتنایی به فرسایش خاکها در طول تاریخ نیز عاملی در محو تمدنها بوده است. توسعه بدون برنامه سطح زیر کشت، قطع جنگلها، استفاده بیش از حد از مراتع، مصرف بی‌رویه کودهای شیمیایی، سموم دفع آفات نباتی و سوخته‌های فسیلی (نفت، گاز، زغال سنگ) سبب آلودگی محیط‌زیست و افزایش گازهای گلخانه‌ای و گرم‌شدن زمین و در نتیجه تغییر الگوی بارندگی و پیدایش خشکی و سیلابها، بالا آمدن سطح آب دریاها، بروز گرد و غبار گسترده، افزایش فرسایش خاک و کمبود آب در جهان و در کشور ما شده است و خواهد شد. راههای مقابله با این چالش بزرگ عبارتند از: کنترل جمعیت و داشتن الگوی مصرف متعادل، کاهش مصرف سموم و کودهای شیمیایی، حفاظت بیشتر از جنگلها و مراتع به عنوان مخازن ترسیب کربن، استفاده از روشهای مناسب خاک‌ورزی نظیر کشت بدون شخم، جایگزینی انرژی فسیلی با انرژیهای تجدیدشونده، برنامه‌ریزی برای ایجاد توازن منطقی بین توسعه و توان اکولوژیکی محیط زندگی، اصلاح ارقام زراعی و باغی مقاوم به گرما، خشکی آفات و بیماریها و اعمال نظامها و روشهای جدید مدیریت کشاورزی. عوامل محیطی مؤثر در تولید و عملکرد محصولات زراعی

ارزیابی توان اکولوژیکی (ارزیابی برای تخصیص سرزمین)

سخنرانی دکتر مجید مخدوم

تهران و عضو وابسته گروه علوم کشاورزی فرهنگستان علوم مقاله‌ای با عنوان «ارزیابی توان اکولوژیکی» ارائه کرد. خلاصه مقاله ایشان بدین شرح است:

روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۱/۸/۱۷ یک جلسه سخنرانی دیگر به همت شاخه بین گروهی محیط زیست فرهنگستان علوم برگزار شد که در این نشست آقای دکتر مجید مخدوم استاد دانشکده منابع طبیعی دانشگاه

«اندیشه انجام توسعه به سبک و سیاق پایدار از سال ۱۹۸۷ پس از تصویب مجمع عمومی سازمان ملل، مورد اقبال عامه جهانیان قرار گرفت. از نگاه محیط زیستی، که یکی از ابعاد سه گانه توسعه پایدار است، انجام توسعه بدون کاهش سرمایه طبیعی هدف اصلی است. از این رو ارزیابی توان طبیعی محیط برای توسعه، که خود شالوده آمایش سرزمین است، پیش از اجرای توسعه یک ضرورت برای حفاظت از سرمایه طبیعی به شمار می‌رود. ارزیابی توان از این دیدگاه به منزله ابزاری برای انجام توسعه پایدار عمل می‌نماید که شامل ۵ رکن (شناسایی منابع، تجزیه و تحلیل و جمع‌بندی

منابع، ارزیابی توان طبیعی، برآورد نیاز اقتصادی - اجتماعی و اولویت‌بندی و سامان‌دهی بین کاربریها) است. ایران با آنکه از سال ۱۳۵۵ دست به برنامه‌ریزی آمایش زده است، اما تنها از سال ۱۳۸۵ به بعد است که انجام این گونه برنامه‌ریزی (که خود نوعی برنامه‌ریزی منطقه‌ای است) در کشور با روش ایرانی شده انگلوساکسون برای برآورده کردن توسعه پایدار، در دست اقدام می‌باشد. در این مقاله چندی از پیامدهای ناگوار عدم به‌کارگیری این ابزار برای توسعه در کشور برشمرده شده و مثالهای ناخوشایند و خوشایند گذشته نشان داده شده‌اند.

سمینار «دسته‌بندی گروههای ساده»

گروه علوم پایه فرهنگستان علوم

«ساده» به ترتیب توسط آقایان: دکتر محمدرضا درفشه (از دانشگاه تهران) و دکتر بهروز خسروی (از دانشگاه صنعتی امیرکبیر) ارائه شد. سپس جلسه میزگردی با موضوع «چالشهای ریاضی در دانشگاهها» تشکیل گردید و حاضران به بحث و تبادل نظر پیرامون این موضوع پرداختند. جمع‌بندی حاصل از بحثها و نظرهای مطرح‌شده در این میزگرد در ادامه آمده است. در جلسه بعدازظهر نیز دو سخنرانی ارائه شد که آقایان دکتر علی ایرانمنش (از دانشگاه تربیت مدرس) و دکتر علیرضا عبداللهی (از دانشگاه اصفهان) به صورت جداگانه در خصوص برخی کاربردهای دسته‌بندی گروههای ساده صحبت کردند.

روز پنجشنبه مورخ ۱۳۹۱/۸/۱۸ سمینار یک‌روزه‌ای با عنوان «دسته‌بندی گروههای ساده» که یکی از وقایع مهم در ریاضی جهان به شمار می‌رود، توسط شاخه ریاضی گروه علوم پایه فرهنگستان علوم و با حضور برخی از استادان عضو شاخه ریاضی و تعدادی از اعضای هیأت علمی و دانشجویان دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری ریاضی برگزار شد. در ابتدای این جلسه آقای دکتر مگردیچ تومانیان رئیس شاخه ریاضی فرهنگستان ضمن خیر مقدم، توضیحاتی درخصوص برگزاری این سمینار ارائه کرد. در ادامه دو سخنرانی با عناوین «تاریخچه دسته‌بندی گروههای ساده» و «ساختار گروههای

جمع‌بندی نظرها و بحثهای میزگرد «چالشهای موجود در آموزش و پژوهش ریاضی و تأکید بر اخلاق در تحقیقات ریاضی کشور»: ۱. برای تقویت پایه ریاضی دانش‌آموزان دبیرستانها پیشنهاد می‌شود که در مقاطع مختلف تحصیلی مدارس، دروس ریاضی فقط توسط معلمان تدریس شود که تحصیلات آنها در رشته ریاضی است. امتیاز به مدیران و معلمان به خاطر درصد قبولی دانش‌آموزان کلاس، با نظارت بیشتری انجام شود. کتابهای درسی توسط دبیران مجرب و استادان متخصص در هر رشته، تدوین شود. ۲. توصیه می‌شود معلمان ریاضی از بین فارغ‌التحصیلان کارشناسی ریاضی دانشگاهها، انتخاب و پس از گذراندن یک دوره دروس تربیتی و روان‌شناسی، به استخدام آموزش و پرورش درآیند. ۳. دانش‌آموزان و دانشجویان اطلاعات مناسبی از دانشگاهها و ریاضیات کشور ندارند، در نتیجه انتخاب رشته در تحصیلات بالاتر با اطلاع کافی صورت نمی‌گیرد. پیشنهاد این است که اطلاعات کافی از دانشگاهها و مخصوصاً جامعه ریاضی کشور تهیه شود و در اختیار آنها قرار گیرد. ۴. تستی بودن آزمونهای ورودی دوره‌های تکمیلی شاخص مطلوبی برای گزینش دانشجو نیست. این مسئله در سطح تدریس استادان اثر نامطلوب می‌گذارد. همان‌طور که بارها گفته شده، لازم است فقط دانش‌آموزان رشته‌های ریاضی - فیزیک دبیرستانها مجاز به انتخاب رشته‌های علوم ریاضی شوند و یا آزمون ورودی مناسبتری در نظر گرفته شود و معدل نمرات کتبی دروس ریاضی در دبیرستانها با ضریب مناسبی در پذیرش دانشجو لحاظ گردد. ۵. ضروری است استاندارد سطح تدریس استادان حفظ شود. شرایط کلاس تأثیری در سطح ارائه درس نداشته باشد. امتحانات داخلی دانشگاهها مورد ارزیابی قرار گیرد. ۶. برای درک بهتر مفاهیم ریاضی و ایجاد انگیزه در ورودیه‌های جدید دوره کارشناسی ریاضی، پیشنهاد می‌شود که دروس پایه در ریاضی مانند «مبانی ریاضیات» و «ریاضیات عمومی» را استادان با تجربه تدریس کنند. ۷. حق التدریس در دانشگاهها، باعث تضعیف کیفیت آموزش شده است. پیشنهاد این است که به‌طور کلی آیین‌نامه حق التدریس لغو شود و اگر دانشگاهی کمبود مدرس دارد، استخدام نماید. با این روش فارغ‌التحصیلان جوان نیز امکان استخدام پیدا خواهند کرد. ۸. پذیرش مسئولیتهای بیش از حد، توان علمی استادان را کاهش می‌دهد. همچنین حجم بالای پذیرش دانشجو، موجب ایجاد جریان ناسالم آموزشی و پژوهشی در دانشگاهها شده است.

پیشنهاد می‌شود که آیین‌نامه‌های مناسب از طرف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تدوین گردد و تعداد واحدهای درسی، پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها برای هر عضو هیأت علمی در مراتب مختلف دقیقاً تعیین و ابلاغ شود. ۹. برنامه دوره کارشناسی علوم ریاضی به هیچ وجه مناسب نیست. دروس ۳ واحدی جدید دارای همان سرفصلهای ۴ واحدی قبلی‌اند. برخی از دروس مثلاً هندسه بسیار کمرنگ شده‌اند. چندین مورد دیده شده است که دانشجوی پذیرفته‌شده برای کارشناسی ارشد رشته هندسه، حتی یک واحد درسی هندسه در دوره کارشناسی نگذرانده است. اصولاً برنامه یکسان برای ریاضی محض، ریاضی کاربردی و آمار درست نیست. بهتر است سه برنامه جداگانه برای این سه رشته تنظیم و امکان تحصیل بین‌رشته‌ای مهیا شود. دانشجویان بتوانند در حین تحصیل با شرایط منطقی تغییر رشته دهند. ۱۰. واحدهای آموزشی دکتری باید افزایش یابد تا دانشجویان بتوانند با اطلاعات کافی موضوع تحقیقی خود را انتخاب کنند. پیشنهاد می‌شود که دست‌کم ۶ درس ۴ واحدی برای دوره آموزشی تعیین شود. ۱۱. در آزمون ورودی دکتری از سه درس اصلی دوره کارشناسی ارشد، یعنی آنالیز حقیقی ۱، جبر پیشرفته و هندسه خمینه‌ها، به‌طور تشریحی سؤال داده شود. می‌توان از دروس پیش‌نیاز این سه درس ابتدا به صورت تستی آزمون به عمل آورد و سپس از بین سه برابر ظرفیت پذیرش دکتری بر اساس آزمون تشریحی، دانشجویان را انتخاب کرد. ۱۲. مجوز تأسیس دوره‌های دکتری مناسب نیست. برای برخی دانشگاهها که حتی یک دانشیار هم ندارند، مجوز دوره دکتری داده شده است. پیشنهاد می‌شود که با بررسی این موضوع اقدام لازم جهت لغو این مجوزها صورت پذیرد. ۱۳. معیاری برای مقایسه مقالات در رشته‌های مختلف وجود ندارد و تعداد مقالات نمی‌تواند معیار مناسبی برای تعیین کارایی استادان باشد. این امر در استخدام و ترفیع اعضای هیأت علمی بسیار حائز اهمیت است. پیشنهاد می‌شود که «شاخه ریاضی فرهنگستان علوم» به کمک «انجمن ریاضی ایران» و «انجمن آمار ایران» روش مناسب برای این مقایسه را پیشنهاد کنند. ۱۴. مقررات و روند استخدام هیأت علمی بسیار دست و پا گیر و طولانی است. این امر باعث می‌شود که فارغ‌التحصیلان جوان نتوانند به سهولت وارد سیستم آموزش کشور شوند. شاخه ریاضی فرهنگستان علوم، انجمنهای ریاضی و آمار کشور باید از حقوق جامعه علوم ریاضی کشور حمایت کنند.

وضعیت تورم در اقتصاد ایران

سخنرانی دکتر عباس شاکری

علوم انسانی و اسلامی فرهنگستان و عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی در خصوص وضعیت تورم در اقتصاد ایران و راهکارهای کوتاه‌مدت و بلندمدت مبارزه با آن سخنرانی کرد. فرازهایی از سخنان ایشان بدین شرح است:

روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۹ یک جلسه سخنرانی تخصصی به همت معاونت پژوهشی علوم انسانی و اسلامی و شاخه اقتصاد گروه علوم انسانی فرهنگستان علوم در سالن کنفرانس برگزار شد. در این جلسه آقای دکتر عباس شاکری مشاور معاونت پژوهشی

و ... و در جریان بودن همزمان هزاران طرح عمرانی نشأت می‌گیرد. در مورد نقدینگی باید به این نکته توجه کرد که انعطاف‌پذیری سرعت درآمدی گردش پول باعث شده که رخداد تورم بالا در گرو تزریق اولیه نقدینگی نباشد. حتی اگر سرعت گردش پول هم انعطاف‌پذیر نباشد به دنبال اعمال سیاستهای خاص چه بسا قیمتها ابتدا افزایش می‌یابد سپس پول به صورت منفعل^۱ از آن، دنباله‌روی خواهد کرد. یعنی بسیاری از سیاستها و شوک‌درمانیها می‌تواند بدون افزایش نقدینگی تورم ایجاد کند. اما اگر تزریق قبلی نقدینگی هم رخ بدهد، تورم و بی‌ثباتی را تشدید می‌کند. با این همه اگر کشوری به هر روشی موفق شود در میان مدت و بلندمدت نقدینگی را کنترل کند؛ سایر علل تورم را هم تضعیف نموده و دیگر تورم بالا و مستمر امکان‌پذیر نخواهد بود. اما برای این کار بسته به فعال بودن یا منفعل بودن پول و بسته به انعطاف سرعت گردش پول باید راهکار متفاوت و حقیقی اتخاذ شود.

بی‌کشی کالاهای ضروری و خدمات مستغلات ویژگی به این کالاها داده است که در فضای بی‌ثبات اقتصاد قیمتشان توسط عوامل قیمتگذار دلخواه به‌طور مستمر و شدید افزایش یابد.

ورود بعضی کالاها مثل ساختمان، مسکن و خودرو به سبد دارایی و قلمرو معاملات سوداگران نیز باعث شده با وجود خانه‌های فراوان خالی و کمبود مشتری برای خودرو قیمت آنها به خاطر افزایش تقاضای سوداگری به شدت و به‌طور مکرر افزایش یابد.

«تورم یکی از متغیرهای کلیدی اقتصاد است که هم با رفاه مردم و جایگاه پول ملی مرتبط است هم با مسائل فنی و مادی اقتصاد. معمولاً تورمهای پایین و ملایم با رشد و رونق سازگارند و به‌طور متناسب در اجزای خود توزیع می‌شوند و متناسب بودن آنها باعث می‌شود توزیع درآمد و تخصیص منابع را به‌طور جدی تحت تأثیر قرار ندهند. اما تورمهای بالا و مستمر با کندی رشد، بی‌ثباتی و حتی رکود همراه هستند و ماهیت نامتناسب دارند و این عدم تناسب، توزیع درآمد و تخصیص منابع را بدتر می‌کند. در اقتصادهای با ثبات و با تورم پایین و ملایم، رابطه پول و تورم رابطه ساده‌ای است و عمدتاً جهت علیت از پول به تورم است. اما در اقتصادهای بی‌ثبات و دارای تورم نوسانی رابطه پول و تورم دوطرفه و تعامل میان پول، تورم و سرعت گردش پول پیچیده‌تر می‌شود. تورم در کشور ما حالت مستمر و مزمن به خود گرفته است و در مقایسه با سایر کشورها وضعیت ما نامطلوب است.

علل تورم: برای تورم علت‌های زیادی وجود دارد که به‌طور مختصر آنها را توضیح می‌دهیم.

الف) جاذبه تقاضا: یعنی تقاضا برای کالا و خدمات افزایش می‌یابد، قیمت آنها بالا می‌رود و در صورت استمرار آن تورم شکل می‌گیرد. این جاذبه تقاضا خود از رشد نقدینگی، انعطاف در سرعت گردش پول، انفعال پولی، بی‌کشی کالاهای مصرفی و خدمات مستغلات و جنبه سوداگری بعضی از داراییها مثل مسکن، سکه، خودرو، ارز

1. Demand pull inflation
2. Passive

ب) فشار هزینه^۲: یعنی افزایش قیمت نهاده‌های تولید و به‌طور کلی افزایش هزینه‌های تولید موجب افزایش قیمت کالاها و بنابراین تورم می‌شود. اگر اقتصادی باثبات و سرعت گردش پول ثابت و نقدینگی فعال^۳ باشد فشار هزینه‌ها اگر با افزایش نقدینگی همراه نباشد به آسانی موجب تورم نمی‌شود. اما اگر سرعت گردش پول انعطاف‌پذیر و تقاضای پول بی‌ثبات و نقدینگی هم منفعل باشد فشار هزینه‌ها به سهولت به تورم می‌انجامد.

ج) علل ساختاری: به علت‌هایی اشاره دارد که به ساختار اقتصاد و رفتار مردم مربوط می‌شود و بعضی از مصادیق آن عبارتند از:

۱. تضادهای توزیعی^۱: یعنی هر عامل اقتصادی قیمت خود را بالا می‌برد به این امید که از تولید ملی بیشتر بهره‌مند شود. عملکرد مشابه و در عین حال ناهماهنگ سایر عوامل اقتصادی موجب تورم می‌شود. این مسئله در اقتصادهای قوی هم موضوعیت دارد چه برسد به اقتصادهایی مثل ما، که تورم با عدم تناسب هم همراه است. یعنی وقتی عدم تناسب موقتی و ضعیف نباشد، مقوله تضادهای توزیعی بیشتر موضوعیت پیدا می‌کند.

۲. وجود قدرت قیمت‌گذاریهای بسیار بالا و دلخواه و انفعال بسیاری از متقاضیان کالا در برابر آن و عدم نظارت بر قیمت‌ها: در مورد بسیاری از کالاها بازار عمیق رقابتی وجود ندارد، لذا قدرت قیمت‌گذاریهای دلخواه، بسیار بالا است. در اقتصاد ایران خدایان قیمت‌گذار وجود دارند. عدم لحاظ این واقعیت بسیاری از تحلیلگران تورم را دچار سفسطه و اشتباه کرده است.

۳. شاخص‌بندیهای مکرر با فاصله زمانی کم (indexation): بالا بردن قیمت‌های خدمات، کالاها و نهاده‌ها به دنبال هر اصلاح قیمت و یا هر سیاست اصلاحی و در عین حال نامتناسب بودن شاخص‌بندیها در حالی که در وضعیت اصلاحات و تصحیح قیمت‌های کلیدی بعضی از شاخص‌بندیها نباید انجام شود.

۴. شکل‌گیری مکرر حبابها در اقتصاد: حباب وقتی ایجاد می‌شود که ارزش و قیمت یک کالا در بازار از عوامل بنیادی تعیین‌کننده آن جدا شود و تغییرات شدید آن انعکاس تغییر وضعیت واقعی نباشد. حبابها فضای تورمی

را بی‌ثبات می‌کنند و قیمت کالاها و خدمات نامرتب با موضوعات خود را بالا می‌برند. حبابها پویایی‌های تورم را تقویت و تشدید می‌کنند و موجب بسط نااطمینانی در اقتصاد می‌شوند. وقتی دستگاه رشد نقدینگی با شتاب مستمر کار می‌کند و عده زیادی از عوامل اقتصادی در اقتصاد فعالند، اما چیزی به تولید اضافه نمی‌کنند، کیک GNP کوچک می‌ماند، لذا رشد مستمر و سیلان نقدینگی به همراه کوچک‌ماندن کیک GNP به تورم مستمر و پویا منجر می‌شود. از طرف دیگر وقتی عده زیادی عوامل اقتصادی نامولد در اقتصاد مستقر شدند و برای خود نهاد ایجاد کردند و صاحب درآمدهای بالا شدند، اینها برای تداوم بهره‌مندی خود، یا حتی برای ارتزاق خود نیاز به بالابردن قیمت دارند. چون بخشی از پول منفعل و سرعت گردش پول انعطاف‌پذیر است بالا بردن قیمت قبل از بالا رفتن حجم پول کاملاً امکان‌پذیر است، اگرچه حجم پول چه بسا بعداً بالا رود. اساساً بخشی از درآمدهای فراوان عوامل نامولد از مجرای افزایش مستمر قیمت‌ها به وجود می‌آید. گسترش بخش نامولد تا حدی معلول تورم مستمر است، اما حضور پر قدرت بخش نامولد در اقتصاد در سلسله علت تورم هم قرار می‌گیرد.

۵. فعال‌بودن مارپیچ قیمت هزینه به صورت مستمر و تشدید آن.

د) افزایش قیمت‌ها بدون بسترسازی: اگر بسترسازیهای ساختاری و ثبات‌سازی پولی و مالی انجام شود اصلاح فنی قیمت (نه به منظور کسب درآمد) هم لازم و هم مؤثر است. اما وقتی بدون بسترسازی، قیمت مرتب بالا رود این تنها تقویت‌کننده پویایی‌های تورم است.

ه) مهاجرت بی‌رویه به شهرها: مهاجرت به شهرها یعنی جداسدن از فعالیتهای مولد و پیوستن به فعالیتهای نامولد. لذا بیشتر عوامل اقتصادی مهاجرت‌کننده بین تولید و مصرف فاصله ایجاد می‌کنند.

به نظر می‌رسد همه این علل تورم در اقتصاد ایران کاملاً فعال هستند.

اثرات تورم: تورم هزینه‌های بالایی بر اقتصاد جامعه تحمیل می‌کند:

1. Cost push inflation
2. Active
3. Distributional conflicts

■ بدترکردن تخصیص منابع به زیان تولید و به نفع گسترش بخش نامولد

■ بدترکردن توزیع درآمد، چه توزیع تابعی و چه توزیع مقداری

■ محدودکردن افقهای تصمیم‌گیری عوامل اقتصادی

■ گسترش ناطمینانی و ریسک

■ فشار بر کسری بودجه دولت

■ گسترش عدم تناسب میان بخشهای اقتصادی

■ خشی کردن اثرات هر اقدام اصلاحی یا ناممکن ساختن هرگونه اصلاحات اقتصادی

■ بی‌توجهی به استانداردهای کیفی

■ مخدوش کردن فضای کسب و کار

■ منفعل کردن بخشی از نقدینگی

■ تضعیف پول ملی

■ کاهش رقابت‌پذیری بازاری در کوتاه‌مدت و کاهش رقابت‌پذیری فنی در بلندمدت (به‌خاطر تأثیر سوء بر ارتقای کیفیت)

راهکارهای مبارزه با تورم: برای مبارزه با تورم راهکارهای کوتاه‌مدت و بلندمدت ذیل پیشنهاد می‌شود:

راهکارهای کوتاه‌مدت:

■ شفافیت در بودجه دولت به معنای عام و همه‌دخل و خرجهای حاکمیت

■ همه هزینه‌ها و همه درآمدها (از ناحیه مالیات، فروش نفت و معادن، پتروشیمی، فروش زمین و ساختمان و...)

■ انضباط بودجه دولت و حاکمیت

■ باید هزینه‌های غیر ضروری و بدون توجیه منطقی را حذف کرد و برحسب اولویتهای هزینه‌ها را محدود کرد

■ احتراز از هرگونه شوک‌درمانی در کوتاه‌مدت و در شرایطی که اقتصاد از بی‌ثباتی رنج می‌برد

■ خلع ید فوری از واردات انحصاری و اضافه‌قیمتهای بالایی که آنها بر نهاده‌ها و کالاهای وارداتی وضع می‌کنند

■ نظارت شدید بر نظام بانکی و ساز و کار اعطای تسهیلات و وامهای معوق

■ جلوگیری از خلق اعتبارها و اضافه‌برداشت‌های غیر قانونی بانکها

■ نظارت شدید بر خلق اعتبار بانکها در شرایط رونق سوداگری

■ محدودکردن انحصارات در هر زمینه اقتصادی

■ نظارت هوشمند و دقیق بر قیمتگذاریهای دلخواه و محدودکردن قدرت عوامل قیمتگذار دلخواه در دوره گذار

■ تمهید ساز و کاری که انجام خصوصی‌سازی به انحصارات در سایه و خطرناک منجر نشود بلکه خصوصی‌سازی موجب افزایش رقابت شود.

■ محدود و مشروط کردن تغییرات پولی و مالی به تغییرات در شرایط تولید و محدودکردن واگرایی‌های پولی و مالی نسبت به بخش حقیقی و کالاها

■ جهت‌دهی منابع پولی و ارزی به سمت تولید داخلی

راهکارهای بلندمدت:

■ تجدید نظر اساسی در حوزه عمل بانکهای خصوصی و مؤسسات مالی و اعتباری و جهت‌دهی فعالیتهای آنها به سمت امور مولد

■ ایجاد بسترهای نهادی، قوانین و مقررات مناسب برای محدودکردن گستره بخش نامولد

■ ایجاد ثبات در هزینه‌های تولید و قیمت نهاده‌ها از طریق ایجاد فضای مناسب بازاری و محدودکردن فضای سوداگرانه حاکم بر بازار نهاده‌ها

■ انسداد مجاری انفعال پولی از طریق کاهش وابستگی بودجه به نفت، پرهیز از شوک‌درمانیهای بدون مقدمه که به افزایش کسر بودجه دولت منجر می‌شود

■ کاهش رشد پایه پولی و رشد نقدینگی

■ ایجاد انضباط در ساز و کار تولید و بودجه شرکت‌های تولیدی در راستای ثبات بخشیدن به قیمت تمام‌شده

■ مبتنی کردن همه سیاستها بر محور تولید و اشتغال

■ ایجاد تسهیلات قانونی و نظارتی برای جلوگیری از شکل‌گیری حبابها

■ اصلاح ساختار اقتصاد در جهت تقویت بخش تولید نسبت به خدمات و تنظیم مقررات و ایجاد نظارت بر خدمات مالی

■ تنظیم فضای انتظارات برای جلوگیری از شکل‌گیری انتظارات تورمی»

امضای یادداشت تفاهم همکاری میان:

گروه علوم مهندسی فرهنگستان علوم و شورای انجمنهای علمی ایران

۷. تدوین بیانیه‌ها و گزارشهای علمی در نقد و ارزیابی

سیاستهای علمی کشور

۸. مشارکت در ایجاد و توسعه شبکه‌های ارتباطی مجازی.
در جلسه مزبور ابتدا آقای دکتر عارف ضمن خیر مقدم و بیان سوابق شکل‌گیری کارگروه تعامل و همکاری با انجمنهای علمی و تشکر از اعضای کارگروه آقایان: دکتر جبه‌دار مارالانی، دکتر توفیقی، دکتر حجازی دهاقانی، دکتر شریعتی نیاسر و دکتر براری، اعلام کرد این تفاهم‌نامه توسط شورای علمی فرهنگستان تأیید شده است و از این طریق فرهنگستان اهتمام دارد با همکاری دانشگاهها و انجمنهای علمی وظایف و سیاستهای خود را در چارچوب اساسنامه و سند چشم‌انداز و سیاستهای کلی نظام پیگیری کند و تحقق بخشد.

ایشان همچنین بر پیگیری جدی و تحقق اهداف این تفاهم‌نامه توسط اعضای کارگروه و تشکیل دبیرخانه آن در دفتر گروه علوم مهندسی تأکید کرد. در ادامه آقایان

روز پنجشنبه مورخ ۱۳۹۱/۹/۳۰، در جلسه شورای گروه علوم مهندسی، تفاهم‌نامه‌ای با موضوع «توسعه همکاری به منظور هم‌افزایی و بهره‌برداری بهینه از ظرفیتهای علمی، فرهنگی و کارشناسی فرهنگستان و انجمنهای علمی کشور»، میان گروه علوم مهندسی فرهنگستان علوم و شورای انجمنهای علمی ایران به مدت ۳ سال منعقد شد و به امضای آقایان دکتر محمدرضا عارف رئیس گروه علوم مهندسی فرهنگستان علوم و دکتر مجتبی شریعتی نیاسر رئیس شورای انجمنهای علمی ایران رسید. این تفاهم‌نامه در جهت نیل به استقلال علمی و فرهنگی و توسعه علوم و فنون و تقویت پژوهش و ارتقای سطح علمی و فرهنگی کشور و دستیابی به آخرین یافته‌ها و نوآوریها در عرصه دانش از طریق فعالیتهای جمعی و جذب و حمایت و تشویق نخبگان که یکی از اهداف فرهنگستان علوم است، منعقد شده است.

محورهای همکاری گروه علوم مهندسی با شورای انجمنهای علمی در این تفاهم‌نامه عبارتند از:

۱. مبادله اطلاعات و نتایج تحقیقات و تبادل نظر بین دانشمندان و محققان
۲. برگزاری سمینارها، کنفرانسها، کنگره‌های ملی و بین‌المللی و نیز میزگردهای علمی تخصصی
۳. انتشار، ارزیابی و ارتقای مجلات و کتب علمی و پژوهشی و نیز نتایج تحقیقات و یافته‌های جدید علمی و فرهنگی
۴. همکاری در برگزاری مسابقات و ارائه جوایز ملی و بین‌المللی به دانشمندان، متخصصان و پژوهشگران
۵. همکاری در سیاستگذاری و تدوین شاخصها و راهکارهای اجرایی برای تشکیل و پذیرش انجمنهای علمی جدید
۶. ارزیابی و داوری طرحهای کلان ملی و بین‌المللی

دکتر شریعتی نیاسر رئیس شورای انجمنهای علمی، دکتر براری دبیر کمیسیون انجمنهای علمی و دکتر سیف عضو هیأت مدیره شورای انجمنهای علمی مطالبی در ارتباط با اهمیت و نقش انجمنهای علمی در نظام تصمیم سازی کشور با توجه به توانمندی بسیار بالای انجمنهای علمی ایراد کردند.

آقای دکتر سیف اعلام کرد که «همایش نقش انجمنهای علمی در توسعه علمی کشور» در تاریخ ۱۳۹۱/۱۰/۱۸ برگزار می شود و اظهار امیدواری نمود از طریق فرهنگستان علوم زمینه ارتباط انجمنهای علمی با بدنه دولت فراهم شود.

سپس آقای دکتر حجازی دهقانی رئیس شاخه مهندسی

مواد و معدن فرهنگستان و عضو کارگروه یادشده در سخنانی بر نقش فرهنگ سازی این تفاهم نامه تأکید کرد و اظهار امیدواری نمود با کمک فرهنگستان فرهنگ «مشاوره خواستن» از انجمنهای علمی به یک نیاز ملموس در کشور تبدیل شود.

همچنین در این جلسه با عنایت به ماده ۳ تفاهم نامه مبنی بر «تشکیل یک کارگروه ۵ نفره، شامل دو نفر از فرهنگستان، دو نفر از شورا و یک نفر با توافق فرهنگستان و شورا جهت نظارت بر امور مربوط»، آقایان دکتر محمدرضا اسلامی و دکتر جلال حجازی دهقانی به عنوان نمایندگان گروه علوم مهندسی فرهنگستان و آقای دکتر جعفر توفیقی به عنوان نماینده مرضی الطرفین انتخاب شدند.

انتشار شماره جدید فصلنامه آموزش مهندسی ایران

پنجاه و چهارمین شماره فصلنامه آموزش مهندسی ایران به همت گروه علوم مهندسی فرهنگستان علوم در ۱۶۴ صفحه منتشر شد. در این شماره ۸ مقاله به شرح ذیل به چاپ رسیده است:

■ الزامات اساسی تعامل دانشگاه - صنعت: با رویکرد مدیریت دانش (رضوان حسینیقلی زاده)

■ استانداردهای تضمین کیفیت آموزش مهندسی در ایران: رویکردی جهانی (حسین مطهری نژاد، نادرقلی قورچیان، پروش جعفری و محمود یعقوبی)

■ از ارزیابی بوروکراتیک و رتبه بندی تا مشارکت در بهبود کیفیت و اعتبارسنجی در نظام آموزش مهندسی در ایران (عباس بازرگان)

■ بررسی تأثیر یادگیری الکترونیکی بر توسعه دانش و بهبود مهارتهای شغلی مهندسان (مورد پژوهی: شرکت مهندسی برق رسا نیرو) (سعید هداوند، فرهاد مشیرزاده

و مهدی رئیسی) ■ ارزیابی درونی و نقش آن در بهبود کیفیت آموزش فنی و مهندسی؛ مورد: گروههای آموزشی فنی و مهندسی دانشگاه شاهد (مجید دارابی، فرانک مختاریان، محسن فرمهینی فراهانی و کوروش اسماعیلی)

■ تحلیل وضعیت پذیرش نوآوری برنامه درسی؛ مطالعه موردی: گروههای فنی و مهندسی دانشگاه صنعتی اصفهان و دانشگاه اصفهان (ستاره موسوی و جلال جبل عاملی)

■ مطالعه مقایسه ای درباره شیوه های تدریس درس نقشه کشی صنعتی ۱ (مهدی متقی پور)

■ ترازهای کرجی؛ نمونه های کاربردی برای استفاده در کلاسهای درس و رشته مهندسی نقشه برداری (غلامحسین رحیمی)

در پایان فصلنامه، تقویم کنفرانسها و خلاصه مقالات به انگلیسی منتشر شده است.

اطلاعیه گروه علوم مهندسی فرهنگستان علوم در خصوص:

انتخاب دانشمند جوان برجسته مهندسی

اجرائی انتخاب دانشمند جوان برجسته منتخب گروه علوم مهندسی فرهنگستان علوم، نسبت به ارسال مدارک مورد نیاز از طریق رایانامه: engineering@ias.ac.ir اقدام فرمایند. برای دریافت آیین نامه یادشده می توان به پایگاه اطلاع رسانی فرهنگستان علوم (www.ias.ac.ir)، صفحه خانگی گروه علوم مهندسی مراجعه کرد.

به منظور تحقق بخشیدن به رسالتهای معطوف به بخشهایی از وظایف مندرج در اساسنامه فرهنگستان علوم، گروه علوم مهندسی اهتمام دارد سالانه در روز مهندسی (۵ اسفند) از تعدادی دانشمندان جوان برجسته و فعال در حوزه مهندسی تقدیر به عمل آورد. بدینوسیله از علاقمندان واجد شرایط دعوت می شود مطابق با آیین نامه و دستورالعمل

جلسات سخنرانی و سمینارهای فصل زمستان

■ سخنرانیها:

«نظریه پردازی در علوم زیستی؛ چالشها و نیازها»، گروه علوم پایه، ۱۳۹۱/۱۱/۱۲
«اولین کنفرانس بین المللی رباتیک و مکاترونیک»، فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران، انجمن رباتیک ایران، دانشگاه صنعتی شریف و انجمن مکاترونیک ایران، ۲۵ تا ۲۷ بهمن ۱۳۹۱
«الکترونیک و مخابرات»، گروه علوم مهندسی، ۱۳۹۱/۱۲/۱۷

■ سایر مراسم:

«نهمین مراسم تجلیل از مهندسان برجسته کشور و اولین مراسم تجلیل از استاد برجسته و دانشمند جوان برجسته مهندسی» (منتخب فرهنگستان علوم)، ۵ اسفند ۱۳۹۱ (همزمان با روز مهندسی)

«مشکلات و موانع زمین شناسی انتقال آب دریای خزر به کویر سمنان»، (سخنران: آقای دکتر علی درویش زاده)، گروه علوم پایه، ۱۳۹۱/۱۱/۲۵
«آینده ایران؛ مطالعات میدانی فرار مغزها»، (سخنران: آقای دکتر غلامعلی منتظر)، گروه مطالعات آینده نگری علم و فناوری، ۱۳۹۱/۱۲/۲۳

■ سمینارها:

«استراتژی توسعه صنعتی؛ رویکردها و چشم انداز»، گروه علوم مهندسی، ۱۳۹۱/۱۰/۷
«مدیریت درمان و سلامت از دیدگاه مهندسی»، گروه علوم مهندسی، ۱۳۹۱/۱۰/۲۶
نشست بررسی و تجدیدنظر در برنامه های آموزشی رشته حقوق مالکیت فکری، گروه علوم انسانی، ۱۳۹۱/۱۰/۲۷

اخبار کوتاه

■ کتاب «نگرش نوین بر جنبه‌های بوم‌شناختی فیزیولوژیک گیاهان زراعی» تألیف آقای دکتر علیرضا کوچکی عضو پیوسته گروه علوم کشاورزی فرهنگستان علوم و استاد دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد در نهمین دوره انتخاب کتاب سال استان خراسان رضوی به عنوان کتاب برگزیده در بخش مهندسی کشاورزی معرفی شد.

■ نشست تخصصی مهندسی ژنتیک و ایمنی زیستی ایران و ژاپن، روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۶ در مرکز تحقیقات استراتژیک برگزار شد. در این جلسه که متخصصان ژنتیک و ایمنی زیستی کشور و دکتر Kazuo Watanabe حضور داشتند، از آقای دکتر داریوش مظاهری استاد پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران و عضو وابسته گروه علوم کشاورزی فرهنگستان علوم به عنوان پیشکسوت حوزه زراعت و اصلاح نباتات کشور تقدیر به عمل آمد.

■ در دوازدهمین کنگره انجمن علوم زراعت و اصلاح نباتات، آقای دکتر مصطفی ولی‌زاده استاد دانشکده کشاورزی دانشگاه تبریز و عضو وابسته گروه علوم کشاورزی فرهنگستان علوم به پاس تلاشهای مستمر علمی، آموزشی و پژوهشی به عنوان فرد تأثیرگذار در این رشته علمی معرفی و مدال افتخار این انجمن به ایشان اعطا شد.

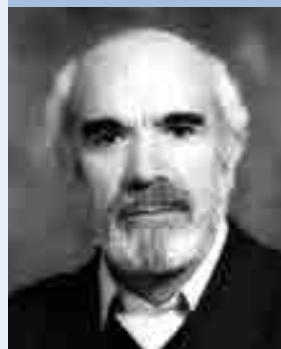
■ در هفته آخر آذر ماه، آقای دکتر ابوذر ترکمان رایزن فرهنگی ایران در مسکو با رئیس و اعضای گروه علوم اسلامی فرهنگستان علوم دیدار و گفتگو کرد و گزارشی از کتابها و نشریات جدید منتشرشده در مسکو در زمینه علوم و معارف اسلامی به‌خصوص چاپ آثار ایرانیان ارائه کرد. ایشان از گروه علوم اسلامی درخواست نمود تا در زمینه معرفی و انتشار کتابهای جدید راهنمایی و همکاری کنند. آقای دکتر سید مصطفی محقق‌داماد رئیس گروه علوم اسلامی فرهنگستان نیز ضمن ابراز خشنودی از اینکه فعالیتهای دینی در آنجا آغاز شده است، تأکید کرد که باید از هرگونه خرافات دینی اجتناب و از معارف عقلانی دینی منطبق با منابع معتبر استفاده شود.

■ در تاریخ ۲۵ مهرماه سال جاری، فرهنگستان علوم یادداشت تفاهمی با آکادمی علوم زیمبابوه منعقد کرد. این تفاهم‌نامه در هفتمین اجلاس کمیسیون مشترک همکاریهای اقتصادی جمهوری اسلامی ایران و جمهوری زیمبابوه به امضای طرفین رسید.

■ در دومین کنگره ملی علوم آزمایشگاهی دامپزشکی که روزهای ۲۲ و ۲۳ آذرماه سال جاری به همت سازمان نظام دامپزشکی کشور در سمنان برگزار شد، از مقام شامخ علمی آقای دکتر علی اسلامی عضو پیوسته گروه علوم دامپزشکی فرهنگستان علوم و استاد دانشگاه تهران تجلیل به عمل آمد. همچنین به مناسبت بزرگداشت ایشان، شماره ۸۰ ماهنامه نظام دامپزشکی به صورت ویژه‌نامه‌ای منتشر شده و علاوه بر چاپ کلیه فعالیتهای علمی و پژوهشی استاد اسلامی، به ذکر خاطرات استادان، همکاران و شاگردان از ایشان و برخی گفتگوهای انجام‌شده با استاد اختصاص یافته است.

■ کتابی با عنوان «Iranian Intellectuals in the Twentieth Century» (نخبگان ایرانی در قرن بیستم) توسط انتشارات دانشگاه تگزاس آمریکا در سال ۲۰۱۲ میلادی به چاپ رسیده که این کتاب به چند تن از دانشمندان ایرانی برگزیده و فعالیتهای علمی آنها اختصاص یافته است. یکی از این دانشمندان آقای دکتر لطف‌آ... یارمحمدی عضو پیوسته گروه علوم انسانی فرهنگستان علوم و استاد زبان‌شناسی و آموزش زبان دانشگاه شیراز می‌باشد.

■ در سیزدهمین دوره اهدای جایزه ترویج علم که از سوی انجمن ترویج علم ایران برگزار شد، «جایزه ترویج علم ایران» در سال ۱۳۹۱ به دلیل انگیزه قوی، ایجاد بستری مناسب برای ارتقای بینش و تفکر علمی در جامعه، فعالیت داوطلبانه و خلاقانه جهت علاقه‌مندکردن تمامی گروههای سنی به تفکر علمی و زمینه‌سازی برای فعالیتهای علمی آنها، با تألیف کتاب «افسانه پادشاه و ریاضیدان»، به آقای دکتر مهدی بهزاد عضو پیوسته گروه علوم پایه فرهنگستان علوم تعلق گرفت.

گزارش

خلاصه مدیریتی طرح پژوهشی خاتمه‌یافته گروه علوم مهندسی با عنوان «ارزیابی تکنولوژیهای لازم به‌منظور بهینه‌سازی تولید و مصرف انرژی...» (مدیر طرح: آقای دکتر محمد سلطانیه) در خبرنامه شماره زمستان فرهنگستان علوم (۴۵) به چاپ خواهد رسید.

در پاییز سال جاری دو طرح پژوهشی مربوط به گروه علوم دامپزشکی و گروه علوم مهندسی فرهنگستان علوم به اتمام رسید و گزارشهای نهایی آنها مورد تصویب قرار گرفت. در ذیل خلاصه مدیریتی طرح پژوهشی خاتمه‌یافته گروه علوم دامپزشکی برای آگاهی و بهره‌برداری علاقمندان منتشر می‌شود.

خلاصه مدیریتی طرح پژوهشی:

جزر و مد قرمز و چگونگی حل مشکلات آن

مدیر طرح: دکتر بابا مخیر^۱

می‌دهد که شکوفایی پلانکتونی رخدادی طبیعی بوده و اغلب جنسهای نایکولا، نوکیلوکا و نیتشیا شکوفا می‌شوند و از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۷ مورد توجه بوده‌اند، ولی در این مدت هیچ‌یک از جزر و مد های قرمز احتمالی حادث شده به اندازه جزر و مد قرمز سال ۸۷ گسترش و تداوم نداشته و منجر به مرگ و میر زیاد ماهیان نشده است. احتمال دارد به همین علت است که مورد توجه زیاد قرار نگرفته و سوابق مکفی آنها به رشته تحریر درنیامده است و در حال حاضر اطلاعات کافی در مورد آنها در دسترس نمی‌باشد. در مورد گونه عامل جزر و مد قرمز سال ۱۳۸۷ هرمزگان یا جزر و مد قرمز ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ منطقه خلیج فارس اتفاق نظر وجود دارد و آن کوکلودینیوم پولی کریکوئیدس (Cochlodinium polykrikoides Margalef) است که دارای چندین سویه می‌باشد. نام این گونه در هیچ‌یک از فهرستهای فیتوپلانکتونی داخلی و خارجی منطقه خلیج فارس و دریای عمان قبل از

جزر و مد یا کشند قرمز که در پاییز ۱۳۸۷ با یک گونه فیتوپلانکتون، دیوتاژکدار غیر بومی به نام کوکلودینیوم پولی کریکوئیدس و با شدت زیاد در استان هرمزگان ظاهر شد، همزمان برخی از سایر مناطق خلیج فارس و دریای عمان مانند امارات متحده را در بر گرفت و شهرت جهانی جزر و مد قرمز فاجعه‌آمیز سال ۲۰۰۸-۲۰۰۹ منطقه خلیج فارس (The catastrophic 2008-2009 red tide in the Persian gulf region) را به خود گرفت و در مقاله‌ای که ریچلن (Richlen) و همکاران در سال ۲۰۱۰ منتشر کردند، تداوم هشت‌ماهه این جزر و مد قرمز، از بین رفتن هزاران تن ماهی، آسیب‌رسیدن به تپه‌های مرجانی، محدودشدن فعالیت‌های ماهیگیری سنتی، اثر سوء بر جهانگردی ساحلی و از کار افتادن دستگاههای آب شیرین‌کن را مورد توجه قرار دادند. بررسیهای پژوهشکده اکولوژی خلیج فارس و دریای عمان وابسته به مؤسسه تحقیقات شیلات ایران نشان

۱. عضو پیوسته گروه علوم دامپزشکی فرهنگستان علوم و استاد دانشگاه تهران

تاریخهای فوق منظور نشده است، ولی امکان دارد این گونه، بومی شده و در فهرستهای جدید جای خاصی برای خود باز کند. بنابراین پیشنهاد می شود به پدیده جزر و مد قرمز و عوامل ایجادکننده بومی و غیر بومی آن که می تواند به علل محیطی و اجتماعی شدیدتر از سالهای گذشته پدیدار گردد، بهای بیشتری داده شود. با توجه به اینکه اغلب جزر و مدهای قرمز یا شکوفاییهای جلبکی زیان آور جهان با تولید سموم مختلف مضر برای آبزیان و انسان همراه است، ولی در جزر و مد قرمز ۸۷ هرمزگان یا ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ منطقه خلیج فارس و دریای عمان، به این خاصیت علی رغم مهم بودن، بهای بیشتری داده نشده است، زیرا در مورد ایجادشدن سم با کوکلودینیوم کریکوئیدس اختلاف نظر وجود دارد و به عقیده بیشتر کارشناسان از جمله کارشناسان کره ای که در اسفند ۱۳۸۷ در بندرعباس حضور داشتند، این گونه یا این سویه عامل جزر و مد قرمز ۸۷ هرمزگان قدرت تولید سم ندارد. در این گزارش ابتدا سعی شد مروری بر فیتوپلانکتونهای ایجادکننده جزر و مد قرمز در جهان با استفاده از منابع در دسترس به ویژه فهرست کمیته ملی اقیانوس شناسی (IOC) وابسته به یونسکو به عمل آید و در جدولهای مربوط به هر گروه و هر راسته، به انتشار جغرافیایی و اثرهای زیان آور قریب ۱۰۰ گونه مهم برای آبزیان و انسان پرداخته شود. برای ایجاد آمادگی بیشتر، در مرحله بعدی اطلاعات مربوط به مسمومیتهای صدف فلجی، عصبی، اسهالی، فراموشی و همچنین مسمومیت ماهی سیگاترا و نشانگان مصبی جمع آوری گردید و به نشریه ای که تحقیق مشابهی را در کشورمان نشان دهد برخورد نشد. شناسایی فیتوپلانکتونهای خلیج فارس سابقه سی ساله به ویژه در بوشهر دارد، در مرحله بعدی مطالعات این طرح به تهیه فهرست جنسها و گونه های فیتوپلانکتونهای خلیج فارس در استانهای چهارگانه سواحل خلیج فارس و دریای عمان و برخی از جزایر و همچنین کشورهای همجوار با استفاده از نشریات موجود اقدام گردید. در این فهرست ۷۰ جنس از دیاتومه ها، ۲۷ جنس از دیواتاژکداران، ۹ جنس از جلبکهای سبز - آبی، و از کریزوفیسه، اوگلنوفیسه و رافیدوفیسه، از هر کدام یک جنس منظور شده است. برای هر یک از مجموعه جنسهای دیاتومه ها و همچنین دیواتاژکداران حدود ۱۱۵ گونه شناسایی شده است. احتمال دارد گونه هایی از جنسهای

آمفورا، نیتشیا و سودونیتشیا، Nitzschia، Amphora)، Pseudonitzschia از دیاتومه ها توان ایجاد مسمومیت صدف فراموشی (ASP)، و از دیواتاژکداران گونه هایی از جنس آلکساندریا (Alexandrium) مسمومیت صدف فلجی (PSP)، دینوفیسیس (Dinophysis)، مسمومیت صدف اسهالی (DSP)، ژیمنودینیوم (Gymnodinium)، مسمومیت صدف عصبی (NSP) و همچنین PSP، کارینا (Karenia) مسمومیت NSP، پروروسترم (Prorocentrum) مسمومیت DSP، پیرودینیوم (Pyrodinium) مسمومیت داشته باشند و با توجه به اینکه اکثر این مسمومیتها با مصرف صدف و سایر پوسته داران در انسان ایجاد می شود و همان طور که بیان شد در دو کفهای حفار دسته چاقویی بندرعباس (صفحه ۷۹ گزارش نهایی این طرح) ۱۹ جنس فیتوپلانکتون مشاهده شده و به قرار مسموع مصرف غذایی نیز دارد، شایسته است به بازار مصرف این صدف و مشابه های آن به خصوص در زمانهای شکوفاییهای جلبکی توجهی بیشتری به عمل آید. همچنین پیشنهاد می شود گونه ها و سویه های فیتوپلانکتونهای آبهای کشورمان به دقت شناسایی شوند و در نهایت با فرهنگ سازی همه جانبه، معلومات افراد جامعه ما به ویژه ساحل نشینان درباره جزر و مد قرمز (HAB) افزایش یابد. فهرست کلی فیتوپلانکتونهای مهم خلیج فارس و دریای عمان با تأکید بر توان شکوفایی زیان آور یا جزر و مد قرمز و ماهی کشی آنها به زبان فارسی و انگلیسی تهیه شده و به صورت جدول ضمیمه در گزارش نهایی طرح ارائه گردیده است. اینجانب در تمام جلسات و سخنرانیها و همایشهای مربوط به جزر و مد قرمز که در شیلات، مؤسسه یا مرکز ملی اقیانوس شناسی، یونسکو و سایر سازمانها از جمله مرکز تحقیقات دریای خزر که اخیراً در دانشکده علوم و فنون دریایی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال در زعفرانیه برگزار شده است، شرکت کرده ام. همچنین در پایان لازم است ذکر شود که خانم دکتر نجات خواه از دانشکده علوم و فنون دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، آقای دکتر نگارستان، آقای مهندس جوکار، آقای مهندس زرشناس، خانم مهندس سراجی، خانم مهندس اسلامی و خانم مهندس مخیر در تهیه منابع علمی و نمونه های پلانکتونی با این طرح همکاری کرده اند.

نشست سالانه اجلاس علم و فناوری در جامعه (کیوتو ژاپن، ۲۰۱۲)

رئیس فرهنگستان در این اجلاس شرکت کرد. ایشان همچنین در نشست مربوط به پاسخهای آکادمیهای علوم جهان به سه سؤال سازمان ملل متحد، سخنرانی نمود و پاسخهای فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران را مطرح کرد. در ذیل بیانیه نهایی اجلاس جهت اطلاع علاقمندان آمده است:

نهمین نشست سالانه «اجلاس علم و فناوری در جامعه» روزهای ۱۶ تا ۱۸ مهرماه (۹-۷ اکتبر) سال جاری با حضور ۱۰۰۰ نفر از رهبران علم، فناوری، سیاست، تجارت و رسانه‌ها از ۹۶ کشور، منطقه و سازمان بین‌المللی در کیوتو ژاپن برگزار شد. آقای دکتر حسن ظهور دبیر فرهنگستان علوم نیز به نمایندگی از

و شخص محور^۱ نیز باید با شتاب بیشتری انجام شود. برنامه‌های پزشکی برای مبارزه با امراض مسری و غیر مسری، و تهیه آنتی‌بیوتیک برای میکروبهای مقاوم در مقابل دارو باید تقویت شود. سیستم جهانی جدیدی برای همکاری بیشتر بخش صنعت، محافل علمی، بخش عمومی و سازمان بهداشت جهانی مورد نیاز است. در این سیستم تقویت ظرفیت در کشورهای در حال توسعه باید لحاظ شود.

۵. فناوری اطلاعات و ارتباطات ابزار بسیار مؤثری برای کاهش تبعیض در درون و در بین کشورها است تا به کمک آن دسترسی به آموزش، خدمات درمانی و فرصتهای شغلی میسر شود و اهرمی کلیدی برای ارتقای نوآوری و بهره‌وری داشته باشیم. در عرصه تغییرات پرشتاب فناوری اطلاعات و ارتباطات، همکاری بین‌المللی در خصوص اتخاذ تدابیر لازم برای امنیت اینترنتی^۲ و حریم خصوصی آن از اهمیت بسزایی برخوردار است.

۶. نانو تکنولوژی نقش بسیار مهمی در زمینه‌های مختلف و از جمله الکترونیک، فوتونیک، انرژی آب، پزشکی، علوم زیستی و مواد خواهد داشت. نانو تکنولوژی، فناوری کلیدی در نوآوری و در کشف مرزهای تازه است.

۷. ما نیازمند تقویت ظرفیت خود برای دفاع در مقابله با بلایای طبیعی با بهره‌گیری از علم، تحقیق، نظارت و سیستمهای اخطار زود هنگام، تغییرات زیرساختها و

۱. نهمین نشست سالانه اجلاس علم و فناوری در جامعه در تاریخ ۱۶ تا ۱۸ مهر ۱۳۹۱ (۹-۷ اکتبر ۲۰۱۲) با حضور ۱۰۰۰ نفر از رهبران علم، فناوری، سیاست، تجارت و رسانه‌ها از ۹۶ کشور، منطقه و سازمانهای بین‌المللی تشکیل شد تا در مورد نحوه استفاده از علم و فناوری و کنترل نارساییهای آنها راهکارهایی بیابند و نوآوری را برای چالشهای مشترک ارتقا بخشند.

۲. علم، فناوری و نوآوری برای رویارویی با تهدیدهای محیطی و ارتقای رشد و شکوفایی مورد نیاز است. با وجود شرایط ناگوار اقتصادی و اجتماعی فعلی، سرمایه‌گذاریهای ضروری برای این‌گونه موارد باید انجام شود.

۳. هر نوع منبع انرژی در آینده باید شامل گزینه‌های گسترده شود که از بهترین استاندارد ایمنی و سازگاری محیطی و اجتماعی، و ارزیابی هزینه تولید برخوردار باشد. هر کشور می‌تواند راههای متفاوتی برای تأمین انرژی و آینده پایدار برگزیند. در آینده نزدیک، انرژی هسته‌ای کماکان نقش مهمی در بسیاری از کشورها ایفا خواهد کرد. حادثه فوکوشیما اهمیت ایمنی هسته‌ای را به ما آموخت. تقویت امنیت هسته‌ای و عدم انباشت پسماند سوخت نیز اهمیت حیاتی دارد.

۴. با توجه به مسائل موجود در بهداشت جهانی، تحقیق در زمینه ژنومیک و طب بازسازی رشد سریعی داشته است. در این شرایط، تحقیق در خصوص طب پیشگیری

1. personalized and preventive medicine
2. Cybersecurity

برنامه‌ریزی برای استفاده از زمین با توجه به نقشه‌های بلایای طبیعی هستیم.

۸. همکاری محافل علمی، صنعت و دولت، کلید توفیق در نوآوری و کارآفرینی است. این همکاری و فعالیتهای بین‌المللی باید فراگیر باشند. انتظار می‌رود محافل علمی و مهندسی و پزشکی در این راستا نقش مهمی داشته باشند. نقش مهندسی در استفاده از علم در جهت ایجاد رفاه بیشتر برای بشر درخور تأکید است.

۹. با توجه به رشد جهانی تجارت مشارکتی و فعالیتهای تحقیقات علمی، سیستمهای مالکیت فکری به عنوان زیرساخت پایه بین‌المللی باید بهبود یابد. هماهنگی جهانی را باید شتاب داد تا نوآوری و توسعه اقتصادی ترغیب شود.

۱۰. در سال جاری برای نخستین بار، رؤسای ۱۶ سازمان تحقیقاتی در اجلاس علم و فناوری برای جامعه دور هم گرد آمدند و تبادل نظرهای سودمندی با هم داشتند. ما امیدواریم که چنین اجلاسی مجدداً در سال آینده تشکیل شود و انتظار داریم همکاری بیشتری بین سازمانها برای شتاببخشیدن به این موضوع انجام شود.

۱۱. دیپلماسی علم و فناوری باعث افزایش ارتباطات در فراسوی مرزها می‌شود. حمایت از آموزش، تحقیق و کارآفرینی برای ظرفیت‌سازی در کشورهای در حال توسعه ضروری است. سازمانهای سرمایه‌گذار باید برای برنامه‌های مشارکتهای علمی بین‌المللی و ارتقای مشارکتهای چندگانه، به ویژه در ارتباط با مسائل جهانی، سرمایه‌گذاری کنند.

۱۲. جلسه مشترک تغییرات آب و هوایی منطقه‌ای به بررسی بهترین روشهای عملی در ارتقای سازگاری تغییرات آب و هوایی پرداخت: برای مثال چگونه شهرها و مناطق ساحلی برای مقابله با افزایش سطح آب دریاها عمل خواهند کرد. شبکه‌های فعالیت علمی^۱ به اثبات رسانده‌اند که ابزار مؤثری برای سازگاری محلی هستند.

۱۳. علم و فناوری باعث ایجاد تغییرات می‌شوند و مردم می‌توانند آگاهانه تصمیم‌گیری کنند، مشروط بر آنکه خطرات و مزایا به طور واضح توضیح داده شوند. بنابراین ارتباط میان دانشمندان و جامعه را باید گسترش و بهبود بخشید. برنامه‌های علمی معتبری را باید تهیه کرد تا علاقه

و اطلاعات مردم عادی را در خصوص علم افزایش داد. ۱۴. برای حل مشکلات جدی بشر، علم و فناوری به تنهایی کافی نیستند مگر آنکه تغییرات اساسی در رفتار اشخاص و جامعه ایجاد شود. علوم اجتماعی، انسانی و نوآوریهای اجتماعی نقش مهمی در این زمینه ایفا می‌کنند. آموزش همگانی برای افزایش آگاهی اشخاص در خصوص استفاده مؤثر از منابع پایان‌پذیر باید انجام شود.

۱۵. پیرشدن جمعیت، چالشها و فرصتهای خاصی ایجاد کرده است. این موضوع نه تنها نیازمند تجدیدنظر در نحوه مراقبت از افراد مسن یا ایجاد شبکه‌های ایمنی اجتماعی می‌باشد، بلکه نیازمند تجدیدنظر در خصوص بافت اجتماعی و مشارکت افراد مسن به عنوان شهروندان کارآمد نیز می‌شود. علم و فناوری نقش مهمی در بهبود کیفیت زندگی در دوران کهنسالی خواهد داشت.

۱۶. بیش از نیمی از جمعیت جهان اکنون در شهرها زندگی می‌کنند و شهرنشینی به سرعت افزایش می‌یابد. این موضوع باعث ایجاد چالشها و فرصتهای گوناگون می‌شود. با ایجاد شهرهای هوشمند پایدار و مؤثر، ما باید شهرهای قابل‌زیست‌تر و محیط شهری انسانی‌تری داشته باشیم و از علم و فناوری و برنامه‌ریزی شهری استفاده کنیم و از خود شهروندان نیز برای انجام این کار کمک بگیریم.

۱۷. جمعیت جهان در حال افزایش است و ظرفیت زمین محدود می‌باشد. باید وضع بشر را نه تنها برای ۲۰ تا ۳۰ سال آینده بلکه برای مدت طولانی‌تر در نظر بگیریم. در این ارتباط، محیط، انرژی، غذا و آب موضوعات پایداری حائز اهمیتی هستند. این بدان مفهوم است که زندگی هماهنگ با طبیعت دارای بالاترین اهمیت برای انسان است. بنابراین ما کماکان بر پایداری تأکید می‌کنیم.

۱۸. ما در انتظار دیدار مجدد شما در اینجا هستیم تا سهمی در ساختن آینده‌ای بهتر برای بشر داشته باشیم. ما موافقت کردیم که دهمین نشست سالانه اجلاس علم و فناوری در جامعه را در کیوتو از روز یکشنبه ۱۴ مهر ۱۳۹۲ (۶ اکتبر ۲۰۱۳) تا روز سه‌شنبه ۱۶ مهر ۱۳۹۲ (۸ اکتبر ۲۰۱۳) برگزار کنیم.

ما متعهد به انجام فعالیت برای هموار نمودن راه برای نسلهای آینده هستیم.

برگزاری اجلاس مجمع عمومی انجمن آکادمیهای علوم آسیا و اولین اجلاس مجمع عمومی انجمن آکادمیهای علوم و مجامع علمی آسیا

علوم را همراه با روشهای عینی تجربه کنند و فرا گیرند. در این زمینه کشورهای استرالیا و سریلانکا تجربیات علمی خود را نسبت به چگونگی اجرای این روشها توضیح دادند و برخی از مطالب تهیه شده برای آموزش معلمان در این رابطه را به صورت CD ارائه کردند.

■ ضرورت دارد در برنامه‌های آموزشی مدارس و دانشگاهها مطالب بیشتر و مشخص‌تری که موجب ارتقای کیفیت زندگی خانواده‌ها می‌گردد، گنجانده شود. برای مثال موضوع تغذیه صحیح در هر یک از مراحل زندگی به ویژه برای خانمها مورد توجه بیشتر قرار گیرد.

■ دانش‌آموزان باید تشویق شوند که در رشته‌های مختلف مورد نیاز جامعه با تناسب بهتری تقسیم شوند و شرایط به گونه‌ای نباشد که اکثر دانشجویان دارای توانایی علمی بالا به رشته‌های پزشکی و مهندسی بروند.

■ اثر رشته‌های علوم پایه بر توسعه علوم در رشته‌هایی که موجب بهبود کیفیت زندگی می‌شوند زیاد است و باید به آنها توجه کافی شود. برای مثال کشف چگونگی استفاده از امواج برای عکس‌گرفتن از اندام درونی و از جمله قلب و رگها از رشته فیزیک شروع شده ولی امروزه برای بهبود زندگی و رفع مشکلات قلب و عروق و استخوان‌بندی بدن و غیره استفاده فراگیر پیدا کرده است.

■ دولت مالزی برای اصلاح جمعیت دانشجویی و افزایش کمی و کیفی آنها تا سال ۲۰۲۰ برنامه‌ریزی کرده است تا بتواند در زمینه صدور علم و فناوری به صورت نرم‌افزاری در آینده موفق باشد.

در این زمینه به کشورهای پیشرو در صدور پتنتها و

«فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران» عضو انجمن آکادمیهای علوم آسیا است و در جلسات سالانه آن شرکت می‌کند. اجلاس سالانه مجمع عمومی انجمن فرهنگستانهای علوم آسیا و همچنین اولین اجلاس مجمع عمومی انجمن آکادمیهای علوم و مجامع علمی آسیا، روزهای ۲۵ تا ۲۸ مهرماه سال جاری در شهر کلومبو کشور سریلانکا برگزار شد.

آقای دکتر محمد شاهدهی معاون پژوهشی علوم محض و کاربردی فرهنگستان علوم که عضو هیأت‌مدیره انجمن فرهنگستانهای علوم آسیا نیز بود به دعوت آکادمی علوم سریلانکا در این اجلاس شرکت کرد.

در جلسه افتتاحیه اجلاس پس از خیر مقدم رئیس آکادمی علوم سریلانکا، وزیر علوم سریلانکا در مورد ضرورت اصلاح روشهای آموزش در مدارس و نوآوری آموزش صحبت کرد.

در روز دوم اجلاس، دو سمینار با عناوین ذیل به صورت موازی برگزار شد و معاون پژوهشی علوم محض و کاربردی فرهنگستان در سمینار اول شرکت کرد:

■ بهبود کیفیت زندگی از طریق علم (Improving the Quality of Life Through Science)

■ رهبری انتقال علم (Science Communication Leadership)

«اهم موضوعات مطرح‌شده در سمینار اول به طور اجمال نکات ذیل است:

■ روشهای آموزش در مدارس باید اصلاح شود به گونه‌ای که دانش‌آموزان به یادگیری بیشتر علم علاقمند شوند و

در این اجلاس با تأیید مجمع عمومی، انجمن آکادمیهای علوم آسیا (AASA) و فدراسیونهای آکادمیها و انجمنهای علمی آسیایی (FASAS) ادغام شد و اعضای هیأت مدیره جدید انجمن آکادمیهای علوم و مجامع علمی آسیا انتخاب شدند.

نمی‌گردد. البته عمده‌هایی هم هست که این‌گونه مطالب رسانه‌ای نشوند.

■ با نزدیک‌شدن جمعیت جهان به ۷ میلیارد نفر و افزایش روز به روز آن، به امکانات تولید و در رأس آنها انرژی بیشتری نیاز است.

در این زمینه باید به فکر استفاده از روشهای جدید با راندمان بیشتر افتاد. ممکن است انسان حتی به ایجاد درختان مصنوعی که با فتوسنتز تولید انرژی را افزایش داده و آلودگی هوا را کم می‌کند فکر کند و یا از روشهای جدیدتری استفاده کند ولی در هر صورت برنامه‌ریزی برای اصلاح مصرف‌کننده‌ها، مثل وسایل حمل و نقل، ساختمانها و صنایع مختلف ضروری است.

همچنین در این اجلاس جهت ادغام انجمن آکادمیهای علوم آسیا (ASSA) و فدراسیونهای آکادمیها و انجمنهای علمی آسیایی (FASAS) جلسات متعدد برگزار شد که پس از اصلاح مطالب تهیه شده توسط کمیته ادغام، این موضوع مورد تأیید مجمع عمومی قرار گرفت. انتخاب اعضای هیأت‌مدیره جدید از دیگر موضوعات این اجلاس بود که پس از رأی‌گیری اشخاص ذیل به عنوان هیأت‌مدیره جدید انتخاب شدند:

- پروفیسور Win-Hoon Park از کره جنوبی، رئیس
- پروفیسور Kurt Lamberk از استرالیا، نایب‌رئیس
- پروفیسور Krishan Lal از هند، معاون
- پروفیسور Namic Aras از ترکیه، معاون
- پروفیسور Khairul Anvar Abdullah از مالزی، خزانه‌دار

اطلاعات نرم‌افزاری، به عنوان مثال کشورهای چون ژاپن و کره اشاره شد.

■ حتی آموزشهای پایه مثل ریاضی باید با استفاده از امکانات ساده و موجود از حالت آموزش صرف و خسته‌کننده امروزی خارج شود. در این زمینه برخی از مطالب که توسط یکی از اعضای فرهنگستان به صورت کتاب منتشر شده است طرح شد.

■ ضرورت اصلاح روشهای تولید و استفاده از انرژی برای افزایش راندمان و تولید بیشتر غذا به صورت پایدار و صحیح مطرح گردید و اشاره شد که در گذشته استفاده از سموم و کودهای شیمیایی در کشاورزی تبلیغ گردید تا امکان تأمین غذای جوامع جهان فراهم شود، ولی این روش مشکلاتی از قبیل آلودگی منابع آب و خاک و غذا و عدم سلامت غذاهای تولید شده را به وجود آورد. برگشتن به حالت استفاده صحیح از سموم و کودهای شیمیایی و به کارگیری علم برای تأمین غذای جوامع به صورت پایدار باید مورد توجه جدی قرار گیرد.

■ اکثر کشورهای آسیایی نسبت به ایجاد واحدهای تبدیل علم به فناوری و به ویژه واحدهای تحقیق و توسعه ضعیف عمل کرده‌اند و این موجب وابستگی صنایع، عدم تأمین شغل برای دانش‌آموختگان و از دست رفتن نیروهایی شده است که از نظر علمی توانایی بالایی دارند.

■ آلودگیهای سموم کشاورزی و آبهای آلوده به فلزات به صورت غیر ملموس بر کلیه انسانها تأثیر می‌گذارد و چون اثر آن به صورت درازمدت ظاهر می‌شود، رسانه‌ای

«انرژیهای تجدیدپذیر و جایگاه آن در سبد تولید و مصرف انرژی در ایران» (۱۳۹۱)

انرژیهای تجدیدپذیر را وجهه همت خود قرار دهند.

۵. دولت و نهادهای مرتبط با تدوین سیاستهای انرژی و محیطزیست باید از بخشهای خصوصی و عمومی در جهت سرمایه‌گذاری، انتقال و فناوری و تجاری‌سازی صنایع مربوط به انرژیهای تجدیدپذیر حمایت نموده و قوانین و مقررات و آیین‌نامه‌های مربوط را تدوین، تصویب و اجرا نمایند. هدایت درست این برنامه‌ها کشور را به سمت اهداف کنوانسیونهای بین‌المللی محیطزیست و گسترش کارآفرینی و اشتغال رهنمون خواهد ساخت.

۶. حمایت از دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و همچنین پژوهشگاهها و مراکز توسعه فناوری به منظور گسترش فعالیتهای آموزشی و پژوهشی در زمینه انرژیهای تجدیدپذیر از اهم وظایف دولت و دست‌اندرکاران برنامه‌ریزیهای کشور است. زیرا توسعه پایدار در گرو توسعه فناوریهای بومی و آن نیز حاصل فعالیتهای مراکز علمی، پژوهشی و توسعه فناوری است.

۷. برنامه‌ریزان کشور در تدوین راهبرد توسعه، ارتقای شاخصهای انرژی و محیطزیست را از جمله اهم اهداف برنامه‌های بلندمدت و میان‌مدت تلقی و ساز و کارهای لازم برای پایش مستمر این شاخصها را طراحی کنند و به کار گیرند.

۱. چالشهای فرا روی ایران پیرامون حفظ منابع انرژی و بهره‌برداری از این منابع در جهت توسعه پایدار بیانگر این واقعیت است که مهمترین راه پیشگیری از انهدام محیطزیست استفاده از انرژیهای تجدیدپذیر به ویژه انرژی خورشیدی، باد، زیست‌توده و بیوگاز می‌باشد.

۲. برنامه‌ریزان کشور باید برای ایجاد عزم ملی به منظور گسترش تولید انرژیهای تجدیدپذیر و توسعه فناوریهای مربوط اهتمام ورزند و کاربرد این نوع انرژیها را در بخشهای مختلف صنعتی، تجاری، مسکونی، حمل و نقل و کشاورزی به گونه‌ای که جایگزین سهم قابل ملاحظه‌ای از انرژی فسیلی شود، ترویج نمایند.

۳. مطبوعات و رسانه‌ها به خصوص رسانه ملی باید در ارتقای فرهنگ عمومی به منظور صرفه‌جویی در مصرف انرژی به طور اعم و حفظ منابع سوختهای فسیلی برای نسلهای آینده به طور اخص تلاش کرده و مردم را برای استفاده از انرژیهای تجدیدپذیر تشویق و ترغیب کنند.

۴. مدیران بخشهای صنعت و حمل و نقل به عنوان مصرف‌کننده عمده انرژی کشور باید در جهت ارتقای بهره‌وری انرژی و کاهش آلاینده‌های زیست‌محیطی در این دو بخش تلاش کنند، استفاده از فناوریهای بومی شده روز دنیا و بهره‌مندی از

مطبوعات و رسانه‌ها به خصوص رسانه ملی باید در ارتقای فرهنگ عمومی به منظور صرفه‌جویی در مصرف انرژی به طور اعم و حفظ منابع سوختهای فسیلی برای نسلهای آینده به طور اخص تلاش کرده و مردم را برای استفاده از انرژیهای تجدیدپذیر تشویق و ترغیب کنند.

مدیریت پرورش گوسفند و بز از دیدگاه کشاورزی پایدار

اعلام نظر گروه علوم کشاورزی فرهنگستان علوم

کرد. در این هم‌اندیشی، موضوعات مهم مرتبط با پرورش این دو نوع دام به صورت مقاله‌های متعدد ارائه و در این راستا درباره مشکلات موجود بحث و تبادل نظر شد و موارد ذیل مورد تأیید شرکت‌کنندگان و در نهایت گروه علوم کشاورزی فرهنگستان علوم قرار گرفت:

۱. وضعیت موجود جمعیت گوسفند و بز و تولید آنها در حال حاضر طبق آمارهای اعلام شده ۱۲۸ میلیون واحد دامی در کشور وجود دارد که تقریباً ۵۵ درصد آنها به گوسفند و بز اختصاص دارد.

این دو نوع دام ۵۲ درصد گوشت قرمز و ۸ درصد شیر کشور را در شرایطی تأمین می‌کنند که پرمصرف‌ترین استفاده‌کننده از مراتع طبیعی بوده و بیشترین بهره‌برداران بخش کشاورزی را به خود اختصاص داده‌اند. جمعیت کشور در فاصله زمانی ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۶ دو برابر شده و به ۷۰ میلیون نفر رسیده است.

در این فاصله زمانی تولید سالانه گوشت مرغ ۱۱، شیر گاو ۵/۶، تخم مرغ ۵/۶ و گوشت گاو و گوساله ۳/۴ برابر شده است، در حالی که تولید گوشت و شیر گوسفند و بز اما در دهه اخیر روند کاهشی داشته است. از سوی دیگر کشور ایران با دارا بودن ۵۲ میلیون رأس گوسفند و ۲۵ میلیون رأس بز (طبق آمارهای ارائه شده)، از نظر تعداد، به ترتیب رتبه چهارم و هفتم جهان و رتبه اول و دوم خاورمیانه بوده و به ترتیب ۵ درصد و ۳ درصد گوشت گوسفند و بز جهان را تولید می‌کند. این مقدار تولید در شرایطی است که ایران تنها ۱ درصد جمعیت جهان و ۱/۳ میانگین بارش جهان را دارد و اقلیم آن خشک و نیمه‌خشک است. در حال حاضر مراتع طبیعی با بیش از دو برابر ظرفیت، مورد استفاده چرا قرار دارد و در عین حال تولید گوشت

فلات ایران از مناطق اصلی اهلی کردن گوسفند و بز در جهان است و از دیرباز پرورش گوسفند و بز به روشهای عشایری و روستایی (تلفیق زراعت و دام) به عنوان یک حرفه تولیدی نقش قابل توجهی در تأمین نیاز غذایی و سایر نیازهای جمعیت کشور ایفا کرده است. وجود نژادهای گوناگون و سازگار شده با شرایط اقلیمی متنوع کشور، بهره‌برداری بهینه از مراتع طبیعی و پس‌چر مزارع و اراضی حاشیه‌ای و مناطق کوهستانی را ممکن نموده است. شواهد نشان می‌دهد تا اوایل قرن حاضر که بین تعداد دام و مرتع تعادل وجود داشته، گوسفند و بز عمده‌ترین و ارزان‌ترین منابع تأمین پروتئین حیوانی و سایر نیازهای مرتبط برای جمعیت انسانی موجود، بوده است. ولی در چند دهه اخیر، همزمان با افزایش تقاضا برای فرآورده‌های دامی، تغییر کاربری مراتع، عدم استفاده مناسب از آنها و همزمان با افزایش تعداد گوسفند و بز، مسئله عدم تعادل دام و مرتع، به مرور پیچیده‌تر شده و در نتیجه پرورش این دو نوع دام با مشکلاتی مواجه گردیده است که اهم آنها عبارتند از:

تخریب مراتع طبیعی، کمبود خوراک دام، عدم استفاده صحیح از مواد خوراکی، کاهش عملکرد و در پی آن کاهش درآمد کشاورزان خرده‌پا و عشایر.

با توجه به حساسیت شرایط پرورش گوسفند و بز در زمان حاضر و ضرورت حفظ این زیربخش تولیدی متناسب با نیازها و شرایط زمان، گروه علوم کشاورزی فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران، همایش یک‌روزه‌ای تحت عنوان «مدیریت پرورش گوسفند و بز از دیدگاه کشاورزی پایدار» با مشارکت گروهی از اعضای هیأت علمی دانشگاهها و مراکز پژوهشی، کارشناسان و صاحب‌نظران بخشهای اجرایی کشور و برخی از دامپروران در خردادماه سال ۱۳۹۱ برگزار

این دو نوع دام بر مبنای الگوی مصرفی موجود تکافوی تقاضا را نمی‌کند.

۲. لزوم توجه ویژه به پرورش گوسفند و بز

در سه دهه گذشته جهت‌گیری عمده برنامه‌های توسعه‌ای دامپروری کشور به سمت پرورش طیور و گاوداریهای صنعتی بوده و با استفاده از حمایت‌های دولتی (تأمین اکثر نهاده‌ها، تجهیزات و تسهیلات بانکی) توسعه نسبتاً مناسبی در این زیربخش انجام شده است. اما پرورش گوسفند و بز متناسب با اهمیت جایگاه و تأثیر اقتصادی و اجتماعی که برای کشاورزی پایدار دارد، مورد توجه قرار نگرفته است. این عوامل باعث شده است تا عملکرد این دامها متناسب با توانمندیهای آنها افزایش پیدا نکند و حل مشکلات آنها در نظر گرفته نشود. در چنین شرایطی هزینه تولید به ویژه خوراک دام افزایش پیدا کرده و تولید اقتصادی آن با اشکال مواجه شده است. ادامه این روند افزون بر مشکلات اقتصادی و اجتماعی اشتغال برای بهره‌برداران، تأثیر نامطلوبی بر منابع پایه تولیدات کشاورزی «آب، خاک، جنگل و مراتع» کشور نیز گذاشته است. راه‌حل این مشکل بزرگ که در دیگر کشورهای در حال توسعه جهان نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، این است که چگونه این نوع واحدهای بهره‌برداری سامان داده شوند که علاوه بر اقتصادی‌بودن، به محیط‌زیست نیز صدمه‌ای نرسانند. بنابراین وظیفه سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و متخصصان کشور است که با تمهیدات لازم نسبت به انجام این مهم اقدام نمایند.

۳. راه‌حل

راه‌حل، حمایت‌های لازم و جدی مسئولان ذیربط برای ارائه برنامه و اجرای «قانون افزایش بهره‌وری کشاورزی» در رابطه با متعادل کردن تعداد دام با ظرفیت مراتع و استفاده از نژادهای مناسب هر منطقه و کوشش در جهت بهبود ژنتیکی و تولید پایدار، از این دامها است.

۴. پیشنهادها

۴-۱- بهبود ژنتیکی: بهبود ژنتیکی هر جمعیت دامی بدون

توجه به شرایط محیطی (تغذیه، بهداشت و مدیریت) که دام در آن پرورش داده می‌شود منطقی نیست. بنابراین اصلاح نژادهای بومی به دلیل سازگاری با شرایط محیطی و توان مدیریتی بهره‌برداران، مناسب‌ترین گزینه‌ای است که به حفظ منابع ژنتیکی ملی کشور نیز کمک می‌کند. در عین حال به دلیل تنوع روشهای گوناگون پرورشی در کشور در موارد خاص ممکن است لازم باشد، به منظور افزایش چندقلوزایی و تولید شیر پژوهشهایی مرتبط با ایجاد ترکیبهای ژنتیکی تجاری و نژادهای سنتزی با استفاده از تنوع داخلی و منابع ژنتیکی برتر دنیا نیز مورد توجه قرار گیرد.

۴-۲- بهبود مدیریت پرورشی: تغذیه، جایگاه، بهداشت و کنترل بیماریها و تولید مثل متناسب با توان دامپروران.
۴-۳- تأمین خوراک دام پایدار: خوراک مهمترین عامل محدودکننده توسعه تولید این دو نوع دام است. در این راستا از یک‌سو با توجه به عواملی مانند: روند افزایشی جمعیت کشور و واردات خوراک دام، روند کاهشی سطح مراتع طبیعی و پایین‌آمدن کیفیت آن، محدودیت آب و کاهش مصرف آن برای کشت گیاهان علوفه‌ای، و از سوی دیگر پایین‌بودن بازده محصولات دامی نسبت به محصولات زراعی رقیب، پایین‌بودن بازده تبدیل خوراک به پروتئین در گوشت قرمز نسبت به گوشت سفید، تخم مرغ، و شیر (حتی در گوسفندان چندقلوزا)، ایجاب می‌کند که جایگاه پرورش این دو نوع دام برای تأمین تولید گوشت و الیاف در کشور از نظر تعداد دام مولد به اندازه‌ای باشد که مهمترین عامل محدودکننده توسعه تولید آنها یعنی خوراک مورد نیاز بتواند عمدتاً از پس‌چر و پسماندهای محصولات زراعی، کارخانجات صنایع تبدیلی و مراتع طبیعی به شیوه علمی تأمین شود، و کمتر از گیاهان علوفه‌ای دست‌کاشت استفاده شود.

۴-۴- ارائه راهکار علمی بر حسب اقتضای شرایط پرورش: لازم است برای هر منطقه به مقتضای شرایط آن منطقه، راهکار ویژه علمی ابداع گردد. به عنوان نمونه، تهیه تقویم تغذیه منطقه‌ای و محلی برای گله‌های گوسفند و بز که بر اساس آن دامداران در راستای بهبود بهره‌وری در تولید راهنمایی شوند. لازمه ابداع راهکار ویژه علمی،

راه حل، حمایت‌های لازم و جدی مسئولان ذیربط برای ارائه برنامه و اجرای «قانون افزایش بهره‌وری کشاورزی» در رابطه با متعادل کردن تعداد دام با ظرفیت مراتع و استفاده از نژادهای مناسب هر منطقه و کوشش در جهت بهبود ژنتیکی و تولید پایدار، از این دامها است.

جامع‌نگری و کار گروهی هماهنگ، به ویژه مشارکت بهره‌برداران است.

۴-۵- ضرورت جامع‌نگری و هماهنگی بین دستگاههای اجرایی، پژوهشی، آموزشی و بهره‌برداران: ضروریست هماهنگیهای لازم بین دستگاههای مرتبط مذکور در خصوص شناخت مسائل و مشکلات، انجام پژوهشهای کاربردی توسعه‌ای، تربیت نیروی انسانی مورد نیاز و پیش‌بینی اعتبارات مورد نیاز انجام شود.

۴-۶- لزوم سازمان‌دهی و متشکل‌شدن بهره‌برداران: برای ایجاد و توسعه تشکلهای مردم‌نهاد در این زیربخش که به دلیل کوچکی واحدهای بهره‌برداری، توان و انگیزه لازم برای تشکیل آنها کم است، ایجاب می‌نماید تمهیداتی به عمل آید که حمایت‌های متناسب از قبیل ارائه تسهیلات بانکی کم‌بهره با بازپرداخت طولانی‌مدت، توسعه خدمات بیمه‌ای، ایجاد شبکه توزیع سالم تولیدات (بدون واسطه‌گری) و خرید تضمینی محصولات تولیدی صورت پذیرد.

تشکیل تعاونیهای پرورش‌دهندگان گوسفند و بز و متعاقب آن انجمنهای اصلاح نژادی فرصت مناسبی فراهم می‌سازد که آموزشهای فنی و حرفه‌ای مورد نیاز اعضای این‌گونه تشکلهای مورد توجه بیشتر قرار گرفته و بهره‌وری از امکانات را به میزان مؤثرتری افزایش دهد.

۴-۷- دیگر موارد مرتبط:

۴-۷-۱- لزوم هماهنگی مدیریت دامپروری پایدار با مرتعداری پایدار: نتایج بررسی انجام شده در طرح ارزیابی مراتع در مناطق مختلف آب و هوایی کشور نشان می‌دهد،

معاش پایدار بهره‌برداران در وضعیت فعلی قابل تأمین نبوده و ادامه روند بهره‌برداری کنونی منجر به کاهش توان سرزمین و به تبع آن بروز مشکلات اقتصادی - اجتماعی خواهد شد.

۴-۷-۲- لزوم توجه به دیگر محصولات مانند شیر، الیاف و پوست: لازم است که در زمینه‌های استحصال، فرآوری و بازاریابی این تولیدات به منظور ایجاد ارزش افزوده در داخل و خارج کشور برنامه‌ریزیهای لازم با همکاری سایر نهادهای بهره‌ور مانند صنایع، انجام شود.

۴-۷-۳- محصولات ارگانیک و طبیعی: استفاده بهینه از مزیت نسبی تولید محصولات ارگانیک و طبیعی این دو دام به ویژه در دامهای عشایری باید مورد توجه و حمایت قرار گیرد.

۴-۷-۴- تعدیل الگوی مصرف: تأمین پروتئین حیوانی متناسب با توان تولیدی کشور، و اجتناب از واردات بی‌رویه تولیدات دامی به بهانه حمایت از مصرف‌کنندگان.

۴-۷-۵- آمار صحیح: با توجه به عقیده برخی از شرکت‌کنندگان مبنی بر اینکه جمعیت موجود این دو دام به مراتب کمتر از آمار رسمی کشور است، ضرورت آماربرداری دقیق از جمعیت گوسفند و بز کشور و درست‌سنجی آمارهای موجود مورد تأکید قرار گرفت.

۴-۷-۶- استفاده بهینه از دانش بومی: یکی از جنبه‌های مهم سامان‌دهی وضعیت موجود، بها دادن و بهره‌گرفتن از دانش و تجربه دیرینه بهره‌برداران است، که با تلفیق آن با دانش و فناوری نوین، می‌توان در جهت اداره امور دام و مدیریت پایدار آنها گام برداشت.

در پاییز سال جاری و در جلسات شورای گروه علوم انسانی فرهنگستان علوم ایراد شد: سخنرانی استادان عضو گروه علوم انسانی

دکتر الوانی در این شماره از خبرنامه منتشر می‌شود و خلاصه‌ای از سخنرانی آقای دکتر اشراقی تحت عنوان «حکومت صفویه از دیدگاه تاریخی و اهمیت آن» در شماره آتی خبرنامه به چاپ خواهد رسید. همچنین گزارش کامل سخنرانی آقای دکتر خدیوی‌زند با عنوان «هنگامه‌های گزینش و به کارگیری دیدگاه در روان‌درمانی» که با همکاری ۵ نفر از دانشجویان دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری ارائه شد، در شماره‌های آتی (بهار و تابستان ۱۳۹۲) «فصلنامه علمی-پژوهشی تازه‌های روان‌درمانی» منتشر خواهد شد.

جلسات شورای گروه علوم انسانی فرهنگستان هر دو هفته یکبار با حضور اعضای پیوسته و وابسته گروه به ریاست آقای دکتر حسین نمازی رئیس گروه علوم انسانی تشکیل می‌شود. در پاییز سال جاری شش جلسه شورای گروه برگزار شد که در هر جلسه یکی از استادان سخنرانی کرد. در این جلسات آقایان: دکتر لطف‌ا... یارمحمدی، دکتر غلامعباس توسلی، دکتر سید مهدی الوانی، دکتر محمد مهدی خدیوی‌زند و دکتر احسان اشراقی به ایراد سخن پرداختند که خلاصه‌ای از سخنرانیهای آقایان: دکتر یارمحمدی، دکتر توسلی و

نقش زبان فارسی در تبیین و جهت‌دهی هویت ملی ایرانی^۱

دکتر لطف‌ا... یارمحمدی^۲

نمایشنامه و قصه‌های عامیانه به تنهایی یا در ترکیب با دیگر موارد که ذکر شد از عوامل شاخص شکل‌دهی به هویت‌های فردی و جمعی به حساب می‌آیند و در نهایت نشانگر هویت ملی ایرانی هستند و به واسطه آنها ملت ایران از دیگر ملتها تمییز داده می‌شوند. ایرانیان از دوران تشریف به اسلام تا عصر حاضر با نوسانات و تغییراتی حداقل دارای هویت سه‌گانه بوده‌اند که آن را «مثلث هویتی» نامیده‌ایم، که عبارت است از هویت آریایی، هویت اسلامی و هویت

«هویت» که آن را «این‌همانی» نیز گفته‌اند، عبارت است از ویژگی یا ویژگیهایی که موجب می‌شود فردی یا جمعی از فرد یا جمع دیگر تمییز داده شوند. مثلاً در ایران مذهب ما، هنر ما، رسوم ما، تفکرات ما، عرفان ما (و تظاهرات آن به صورت درویشی، عیاری، جوانمردی و غیره) و نیز پیشینه و تجارب و حافظه تاریخی مشابه ما همگی ممیز و مفارق ما از دیگران می‌باشند. اما «زبان» در گونه‌های مختلف ارتباطی خویش و نمودهای گونه‌گون آن چون شعر، داستان،

۱. این سخنرانی در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۷/۲ ایراد شده است.
۲. عضو پیوسته فرهنگستان علوم و استاد زبان‌شناسی و آموزش زبان دانشگاه شیراز

زبان فارسی هم‌اکنون در چالشی سخت با عملکرد گسترده اینترنت قرار دارد. عملکردهای شبکه جهانی وب (web)، پست الکترونیک یا ایمیل (email) و گفتگو یا چت (chat) زبان فارسی را در منگنه قرار داده است. بدتر اینکه بیشتر فعالیتهای اینترنتی به زبانهای خارجی (به خصوص انگلیسی) صورت می‌گیرد. برای مقابله با این چالش بزرگ ضمن تحقیقات گسترده باید تلاشی مؤثر صورت گیرد.

مربوط بحث شده است.

نکته دیگر اینکه حدود نیمی از مردم ایران چون ترکی، کردی، لری، بلوچی، گیلکی، مازندرانی، عربی، آشوری، ارمنی و غیره صحبت می‌کنند، گویشوران این گونه‌ها با توجه به پیشینه و تجارب تاریخی مشابه ما و نیز احساسی که همه ما نسبت به این حافظه تاریخی داریم، جزئی از هویت ملی ما به حساب می‌آیند. البته برخورد زبانی با این گونه ساز و کارهایی دارد که در مقاله به تفصیل به آن پرداخته شده است. به ویژه نحوه آموزش زبان فارسی به این گویشوران.

در پایان خاطر نشان می‌شود که زبان فارسی هم‌اکنون در چالشی سخت با عملکرد گسترده اینترنت قرار دارد. عملکردهای شبکه جهانی وب (web)، پست الکترونیک یا ایمیل (email) و گفتگو یا چت (chat) زبان فارسی را در منگنه قرار داده است. بدتر اینکه بیشتر فعالیتهای اینترنتی به زبانهای خارجی (به خصوص انگلیسی) صورت می‌گیرد. برای مقابله با این چالش بزرگ ضمن تحقیقات گسترده باید تلاشی مؤثر صورت گیرد. این هم اساساً مشکلی است زبانی. در این سخنرانی به برخی از این کوششها اشارت رفته است.

خارجی (در روزگار ما هویت غربی). مثلاً آبشخور جشن چهارشنبه‌سوری آریایی، جشنهای مذهبی مثل نیمه‌شعبان و مراسم عزاداری عاشورا مربوط به هویت اسلامی و جشن تولد برگرفته از رسوم غربیان است. آنچه در این سخن مورد عنایت است، نقش زبان فارسی است. در داستان «فارسی شکر است» جمال‌زاده، این مسئله به روشنی نشان داده شده است.

شیوه بیان رمضان، روحانی و فرنگی مأب جایگاه اجتماعی آنان را تعیین می‌کند. فاجعه کربلا منشأ به وجود آمدن بیان‌گونه بسیار مهمی در زبان فارسی به نام روضه‌خوانی، تعزیه‌خوانی و مرثیه‌سرایی شده است. شیوه سخنرانی و نگارش امروزمین ما به خصوص در زمینه‌های علمی بیشتر غربی‌گونه است.

ایجاد فرهنگستانها ضمن برپیرایش زبان فارسی (گاهی اغراق‌گونه) و ایجاد مؤسساتی چون دانشگاه پهلوی شیراز (با تأکید بر نشانیدن زبان انگلیسی به جای فارسی) و ... همه و همه توسط نگارنده نتیجه این تشویق هویتی ارزیابی می‌شود که بیشتر دامنگیر زبان فارسی شده است. تأثیر این فعل و انفعالات در شکل‌گیری آموزش زبان فارسی و خارجی بسیار قابل توجه است که با تفصیل در مقاله

چالشهای علوم اجتماعی در ایران امروز^۱

دکتر غلامعباس توسلی^۲

به اصل علمیت یک علم لطمه وارد نمی‌کند؟ به عبارت دیگر تمایز میان علوم و ایدئولوژی ارزشها دچار اغتشاش نمی‌شود و عواقب چنین اغتشاشی و اختلاطی چیست و چه دستاوردی می‌تواند داشته باشد؟

۲. بحث بومی‌شدن با بومی‌سازی که ظاهراً موجه به نظر می‌رسد در کلیات پذیرفته شده، لیکن هنوز حد و حدود آن مشخص نیست و تنها در حد کاربردی کردن علوم اجتماعی با توجه به ویژگیهای فرهنگی جامعه ایران پیش رفته است و در هر یک از موارد فوق اظهارنظرهای موافق و مخالفی مطرح شده است. باید گفت با توجه به ریشه‌های عمیق و قدیمی این بحثها به نظر نمی‌رسد که به زودی راه‌حل علمی و رسمی که طرفین را راضی کند و در عمل مورد بهره‌برداری قرار گیرد، پیدا شود.

تنها می‌توان گفت که بومی‌سازی در صورتی که در تضاد با جهانی‌شدن (اونیورسالیته) علم حرکت کند، دانش را که در چارچوب جهانی قابل فهم است، به سمت محلی‌شدن سوق می‌دهد و آن‌گاه با نقد و تکثیر یک دانش واحد سر و کار خواهیم داشت. اما اگر تنها مسئله متدلوژی و کاربرد مطرح شود روند مطلوبی است که باید تقویت و تثبیت شود. بحث در ابعاد تاریخی نظری و متدلوژی با طرح پیشنهادهای موجود دنبال شده است.

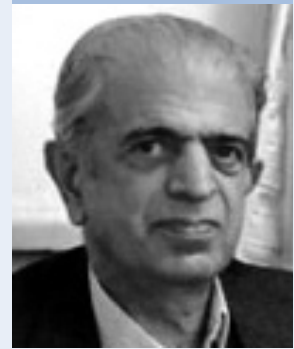
چالشهای فرا روی علوم اجتماعی همچون سایر رشته‌های علمی، به معضلات و چون و چراهایی گفته می‌شود که یک رشته از دانش بشری در برهه زمانی معینی از زمان با آن دست به گریبان است و با آن دست و پنجه نرم می‌کند. این معضلات و پرسشهای مربوط به آن اگر از حد متعارف بگذرد، قهراً به بحرانهایی منجر می‌شود که اگر در میان‌مدت راه‌حل مناسبی برای آن پیدا نشود ممکن است مفروضات و برخی نظریات یا روشهای علوم را دچار تزلزل و شک و تردید کند.

جامعه‌شناسی با توجه به نسبیت امر اجتماعی در سطح جهان همواره با چنین بحرانهایی که تئوریک، یا متدلوژیک است، درگیر بوده است.

در چند دهه اخیر به‌خصوص پس از انقلاب اسلامی ۵۷ و خاصه با طرح موضوع «انقلاب فرهنگی» بین چالشهای مختلف، در جریان اثرات کم و بیش بحران‌زایی بر علوم اجتماعی، به مسئله اسلامی‌کردن علوم اجتماعی و موضوع «بومی‌ساختن علوم اجتماعی» پرداخته شده است و در هر مورد سؤالات مختلفی تاکنون مطرح شده است که پاسخهای متفاوتی برای آن ارائه شده است:

۱. اینکه آیا مفهوم اسلامی‌شدن دانش چه معنا و مفهوم و چه بار ارزشی به همراه خود دارد و آیا این ترکیب

۱. این سخنرانی در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۷/۱۶ ایراد شده است.
۲. عضو پیوسته فرهنگستان علوم و استاد جامعه‌شناسی دانشگاه تهران

مدیریت در عصر پیچیدگی^۱

دکتر سید مهدی الوانی^۲

پیش‌بینی‌ناپذیرها قرار داد. در عصر پیچیدگی و آشوبناکی که خصیصه جهان معاصر است مدیریت باید شیوه‌ای متفاوت در پیش گیرد و طرحی نو دراندازد. به جای آنکه منتظر وقایعی باشیم که دقیقاً قابل پیش‌بینی‌اند، باید آن‌قدر انعطاف و نرمش داشته باشیم که بتوانیم سازمان خود را با هر واقعه غیر قابل پیش‌بینی و نامنتظره تطبیق دهیم و سازگار سازیم. در این شرایط انعطاف‌پذیری و قدرت تطبیق راز بقا و ادامه حیات در مسیر تغییرات و تحولات پیرامونی است. اثر پروانه‌ای ویژگی دیگری از عصر پیچیدگی و آشوب است که مدیریت را به یافتن نقاط اهرمی و حساس برای تحقق اهداف سازمان توجه می‌دهد. بر اساس این اصل با یک تغییر جزئی در شرایط اولیه یک رخداد می‌توان انتظار داشت تغییر و تحولی بزرگ در انتهای فرآیند رخ نماید. بر اساس این اصل مدیران با نوآوری و خلاقیت و ابداع و ابتکار می‌توانند منشأ تحولات عظیمی در سازمان باشند. اما مدیریت برای تصمیم‌گیری و اداره سازمان نیاز به نقطه اتکایی دارد که در بی‌نظمی مطلق و آشوبناکی در دسترس نخواهد بود. از این رو در تئوری آشوب به اصطلاحی برخورد می‌کنیم که «جاذبه‌های غریب» نام گرفته است و عبارت از الگوی نظم در بی‌نظمی است. با نگاه بلندمدت، با کل‌نگری و با تجارب عمیق و بررسی دقیق وقایع ظاهراً بی‌نظم می‌توان به نظم دست یافت و بر اساس آن مدیریت کرد. جاذبه‌های غریب الگوهای حاصل از حرکات بی‌نظم در دوره‌های طولانی می‌باشند که به ما قدرت پیش‌بینی می‌دهند. کوتاه سخن جاذبه‌های غریب الگوهایی هستند که از دل بی‌نظمی ما زاییده می‌شوند و نظم غایی را در مجموعه‌های بی‌نظم شکل می‌دهند. بدین ترتیب مدیریت برای بقای سازمان در عصر پیچیدگی و آشوب باید انعطاف‌پذیر، پویا، خودکفا، کلی‌دان، دارای تخصص‌های سازگار شونده، کل‌نگر، واجد قابلیت تشکیل ساختارهای فی‌البداهه و یادگیرنده و نوآوری پیوسته و دائم باشد، و در این عصر جز این راهی برای بقا نخواهد بود.

آنچه دوران ما را از سایر دورانها متمایز می‌سازد، پیچیدگی، آشوبناکی و غیر قابل پیش‌بینی بودن رخدادهاست. این ویژگیها خواه در بطن و ذات حوادث پیرامون ما باشد، خواه در نحوه ادراک و برداشتهای ما از وقایع مذکور، بی‌تردید در مدیریت و برنامه‌ریزیهای ما مؤثر و تعیین‌کننده خواهند بود. چند وجهی شدن مسائل، گسترده‌ی فعالیتهای وابستگی و همبستگی امور به یکدیگر، بی‌نظمی و آشوب در کنش انسانها و رفتار سازمانها، همه خبر از جهانی دیگر می‌دهد که با سده‌های پیشین تفاوت‌های شگرف دارد. دیگر آنچه در دنیا می‌گذرد همچون «ساعت» منظم، دقیق، ساده و قابل پیش‌بینی نیست، بلکه چون حرکت «ابرها» در آسمان بی‌نظم، پراکنده، سرشار از پیچیدگی و رازها و غیر قابل پیش‌بینی است. خوش‌بینیهای حاصل از پیش‌بینی‌پذیری حادثه‌ها و اتکا به روابط علت و معلولی ساده که به ما اطمینان می‌داد اگر چنین کنیم، چنان نتیجه‌ای به دست خواهد آمد، دورانشان به سر آمده است. باید هر لحظه در انتظار مسئله‌ای باشیم که قابل پیش‌بینی برایمان نبوده است. حوادث غیرمنتظره که با انگاره‌های پیشین قابل تبیین نیستند، دائماً پیش می‌آیند و تنها راه، آمادگی و انعطاف‌پذیری مادر برابر این حادثه‌ها و سازگاری با آنهاست. دیگر نمی‌توان به پیش‌بینیهای بلندمدت سستی که ادعای برآورد وقایع ده سال و بیست سال آینده را داشت، دل بست و امیدوار بود که وقایع آن‌گونه که پیش‌بینی شده است، رخ خواهند داد. باید آماده رویارویی با پیش‌بینی‌نشده‌ها، غیرمنتظره‌ها و آشوبناکی‌ها باشیم. باید یاد بگیریم چگونه می‌توان در هر لحظه خود را با شرایط نابسامان تطبیق داد و از موقعیت پیش‌آمده، یاد گرفت و این یادگیری دائم را در تمام وجوه سازمان تسری داد. یادگیری مستمر امکان می‌دهد تا در مقابل هر امر تازه و جدیدی بتوان راه مناسبی در پیش گرفت و پاسخی متناسب برای پیش‌بینی‌نشده‌ها در لحظه وقوع داشت. با نرمش و انعطاف خود را با شرایط سازگار نمود و ترکیبهای تازه و بدیع با رابطه‌های نوپدید را اساس مواجهه با

۱. این سخنرانی در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۷/۳۰ ایراد شده است.

۲. استاد مدیریت دانشگاه علامه طباطبائی و عضو وابسته گروه علوم انسانی فرهنگستان علوم

قطعه نامه بیستمین کنگره گیاه پزشکی ایران (۱۳۹۱)

علفهای هرز ایران برگزار شد. ریاست این کنگره بر عهده آقای دکتر ضیاءالدین بنی هاشمی استاد دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز و عضو وابسته گروه علوم کشاورزی فرهنگستان علوم بود. در پایان این کنگره ماحصل پیشنهادهای مطرح شده و نتایج حاصله در هفت بند به عنوان قطعه نامه به تصویب رسید که این قطعه نامه توسط آقای دکتر بنی هاشمی در اختیار خبرنامه قرار داده شده است و جهت اطلاع علاقمندان منتشر می شود:

بیستمین کنگره گیاه پزشکی ایران که در زمره قدیمی ترین کنگره های علمی کشور محسوب می شود با شعار «گیاه سالم، جهان سالم» در سال ۱۳۹۱، با شرکت بیش از ۱۵۰۰ نفر از استادان دانشگاه های سراسر کشور، دانشجویان تحصیلات تکمیلی، پژوهشگران مراکز تحقیقاتی و شماری از نخبگان خارجی این رشته و با همکاری پنج جمعیت علمی کشور شامل انجمن های: بیماری شناسی گیاهی، حشره شناسی کشاورزی، قارچ شناسی، کنه شناسی گیاهی و علوم

۴. کنگره ضمن تأکید بر لزوم توجه بیش از پیش به قرنطینه گیاهی، انتظار دارد بخشهای مسئول به ویژه سازمان حفظ نباتات کشور، در این زمینه مورد حمایت قرار گیرند، تا بیش از این شاهد ورود آفات و بیمارگرهایی نظیر مگسهای میوه، پروانه سفید آمریکایی، نماتود سیستی سیب زمینی و نژاد ug99 زنگ سیاه گندم به کشور نباشیم. ۵. با ابراز تأسف از تغییر کاربریهای وسیع زمینهای کشاورزی و منابع طبیعی و با عنایت به نقش این منابع ارزشمند در کشاورزی پایدار و به منظور جلوگیری از بروز تغییرات اقلیمی مخرب در کوتاه و بلندمدت، کنگره بر لزوم توجه هرچه بیشتر به حراست و حمایت از این منابع طبیعی گرانبها پافشاری می نماید. ۶. کنگره ضمن هشدار به کاهش کیفیت فارغ التحصیلان رشته هایی همچون گیاه پزشکی و افزایش بی رویه تعداد فارغ التحصیلان که با بیکاری مواجه می شوند، پیشنهاد می نماید ظرفیت پذیرش دانشجو در کلیه مراکز آموزش عالی به ویژه در مقاطع تحصیلات تکمیلی، بر اساس کفایت علمی و امکانات موجود هر مرکز و همچنین نیاز کشور به رشته مربوطه تنظیم گردد. ۷. با توجه به اینکه محیطهای آموزشی و تحقیقاتی (اعم از عرصه و اعیان) متناسب با حجم و میزان فعالیت آنها انتخاب و در نظر گرفته شده است، کنگره هرگونه تجاوز به حریم این مراکز علمی را مخالف مصالح ملی دانسته و از مسئولان محترم درخواست می نماید در حفظ و حراست از این فضاهای علمی همت گمارند.

۱. با توجه به کاهش ۴۲ درصدی تولیدات کشاورزی توسط آفات، بیمارگرها و علفهای هرز و نقش اساسی گیاه پزشکی در کاهش حجم عظیم از خسارت، و بالا بردن ایمنی و امنیت غذا، کنگره مراتب تأسف و اعتراض خود را از عدم توجه مسئولان ذیربط به قطعه نامه های پیشین کنگره اعلام می نماید و پیشنهاد می کند مسئولان محترم نسبت به تقویت مؤثر و پشتیبانی از گیاه پزشکی کشور در تمامی ابعاد و سطوح تحقیقات، آموزش و اجرا، به منظور ارتقای کمی، کیفی و سلامت فرآورده های کشاورزی همت گمارند. ۲. به رغم اعلام محوریت کشاورزی در تولید و اقتصاد کشور، متأسفانه سیاستهای اتخاذ شده در سالهای گذشته، باعث تضعیف و اضمحلال کشاورزی و صنایع وابسته در کشور شده است، لذا کنگره مصرانه از مسئولان محترم درخواست می نماید که اجرای هرگونه تصمیم در سطوح منطقه ای و ملی را منوط به پژوهش بنیادی نموده و با صاحب نظران، مشورت های لازم را به عمل آورند. ۳. کنگره مؤکداً پیشنهاد می نماید برای حفظ تندرستی عامه مردم، از مصرف بی رویه مواد آلاینده، به خصوص آفت کشها و کودهای شیمیایی در عرصه کشاورزی خودداری گردد و از وارد و یا تولید نمودن سموم با کیفیت پایین که موجبات اعتراض و رنجش کشاورزان را به همراه دارد قویاً خودداری شود و نیز مصرانه حرکت به سمت مدیریت تلفیقی عوامل خسارت زای کشاورزی به صورت حذف تدریجی آلاینده ها و استفاده مؤثر از مواد بیولوژیک در تمامی عرصه ها را خواستار است.

مختصری از زندگینامه علمی دکتر سعید سهراب‌پور

عضو پیوسته گروه علوم مهندسی فرهنگستان علوم

کالیفرنیا (لس آنجلس، UCLA) و در سال ۱۳۶۹ در دانشگاه نیومکزیکو استفاده کرده است. ایشان از سال ۱۳۷۰ عضو وابسته گروه علوم مهندسی فرهنگستان علوم بوده و از سال ۱۳۸۷ با رأی اعضای مجمع عمومی فرهنگستان، به عنوان عضو پیوسته فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران انتخاب شده‌اند. دکتر سهراب‌پور در سال ۱۳۸۳ به عنوان چهره ماندگار ایران در رشته مهندسی مکانیک (چهارمین همایش چهره‌های ماندگار) انتخاب شد و در سال ۱۳۹۰ به عنوان استاد نمونه کشور معرفی گردید.

از جمله مسئولیتهای اجرایی استاد سهراب‌پور می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- معاون دانشجویی دانشگاه شیراز، ۱۳۵۷
- معاون عمرانی دانشگاه شیراز، ۱۳۶۰
- قائم مقام دانشگاه بین‌المللی، ۱۳۶۸
- معاون عمرانی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ۱۳۷۰
- معاون عمرانی وزارت فرهنگ و آموزش عالی، ۱۳۷۲
- سرپرست دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، ۱۳۷۳ (با حفظ سمت)
- قائم مقام وزیر فرهنگ و آموزش عالی، ۱۳۷۵
- رئیس دانشگاه صنعتی شریف، ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۹ (به مدت ۱۳ سال)
- رئیس شاخه مهندسی مکانیک فرهنگستان علوم، ۱۳۷۶
- قائم مقام بنیاد ملی نخبگان، از ۱۳۸۹

دکتر سعید سهراب‌پور در یازدهم فروردین سال ۱۳۲۲ در تهران به دنیا آمد. در سال ۱۳۴۰ با کسب رتبه اول از دبیرستان البرز فارغ التحصیل شد و در همان سال برای ادامه تحصیل به دانشکده فنی دانشگاه تهران رفت. در سال ۱۳۴۴ با احراز رتبه اول کارشناسی رشته مهندسی مکانیک از دانشگاه تهران فارغ التحصیل شد و با استفاده از بورس دولت ایران به ایالات متحده آمریکا عزیمت نمود و تحصیلاتش را در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترای مهندسی مکانیک در دانشگاه کالیفرنیا (برکلی) ادامه داد و در سال ۱۳۵۰ به اخذ درجه دکترای تخصصی مهندسی مکانیک نائل آمد. در همان سال به ایران بازگشت و به عنوان استادیار دانشگاه شیراز مشغول به خدمت شد. در سال ۱۳۵۸ دانشیار شد و در سال ۱۳۶۸، پس از ۱۸ سال خدمت در دانشگاه شیراز، با مرتبه دانشیاری از آن دانشگاه به دانشگاه صنعتی شریف منتقل شد. دکتر سهراب‌پور در سال ۱۳۷۴ به مرتبه استادی مهندسی مکانیک دانشگاه صنعتی شریف نائل آمد و از آن سال تاکنون به عنوان استاد در دانشگاه صنعتی به تدریس و پژوهش و تربیت شاگردان در مقاطع مختلف تحصیلی اشتغال دارد. ایشان تاکنون استاد راهنمای ۹ پایان‌نامه دکتری و ۲۵ پایان‌نامه کارشناسی ارشد بوده‌اند و بیش از ۴۰ مقاله‌شان در ISI منتشر شده است. اجرای چندین طرح کلان پژوهشی در سطح کشور از دیگر فعالیت‌های پژوهشی استاد سهراب‌پور بوده است. دکتر سهراب‌پور در طول دوران خدمت از دو فرصت مطالعاتی: در سال ۱۳۵۵، دانشگاه

نقش علم شیمی و صنایع شیمیایی در توسعه پایدار جوامع

دکتر سید محمد بلورچیان

عضو پیوسته گروه علوم پایه فرهنگستان علوم

از سخنرانان این نشست بود. در ذیل فرازهایی از سخنرانی ایشان برای مطالعه علاقمندان منتشر شده است:

«در جهان امروز پژوهش و تولید علم و تبدیل آن به فناوری با تکیه بر نیروی انسانی اندیشمند و متخصص از مهمترین عناصر رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی، صنعتی و سیاسی کشور به حساب می آید. عامل اصلی تولید و مصرف دانش به دانشمندان، نخبگان و پژوهشگران جامعه برمی گردد. هر کشوری که بتواند جایگاه در خور امکانات پژوهشی پیشرفته اعم از منابع علمی الکترونیکی به منظور ایجاد زمینه های ارتباطات بین المللی در حوزه علم، نوآوری، فناوری و تجهیزات مدرن پژوهشی را برای اندیشمندان، نخبگان و پژوهشگران فراهم کند، راه میان بر و سریع برای توسعه پایدار علمی و به تبع آن توسعه صنعتی، اجتماعی و سیاسی، فرهنگی و اقتصادی را هموار کرده است. در راستای تحقق این اهداف علم شیمی به علت گستردگی چشمگیر و روند روزافزون و ارتباط تنگاتنگ با صنایع خصوصاً شیمیایی، پژوهشی و دارویی از اهمیت و جایگاه خاصی در میان جوامع پیشرفته صنعتی برخوردار است. امروز دانش شیمی به مرحله ای از رشد رسیده است که می تواند خواص مواد، چگونگی تغییرات و شیوه تولید آنها از هسته اتم گرفته تا کیهانها را بررسی کند و به علاوه با امکان پذیر ساختن حیات از طریق ایجاد مولکولهای کوچکتر اکسیژن و نیتروژن و مولکولهای بزرگتر پروتئینها و چربیها و ... و با ساخت مولکولهای پیچیده تری به صورت سیلیکونها، پلیمرها، پلاستیکها و سایر مواد ارزنده شیمیایی نقش عمده ای برای شکل گیری زندگی بشری ایفا کند.

در جوامع پیشرفته کنونی صنایع شیمیایی بخش عمده ای از اقتصاد صنعتی را تشکیل می دهد. دانش شیمی مواد

مقدمه: دکتر سید محمد بلورچیان در سال ۱۳۱۲ در تبریز متولد شد. وی پس از گذراندن دوره دکتری با درجه ممتاز از دانشکده داروسازی دانشگاه تبریز، در سال ۱۳۴۲ استادیار شد و در سال ۱۳۴۸ برای اخذ تخصص به کشور فرانسه عزیمت نمود و پس از گذراندن دوره تخصصی دانشگاه بر دو، با تصویب شورای دانشگاه در دکترای دولتی (اتا) ثبت نام کرد و به فعالیتهای پژوهشی خود ادامه داد و موفق به کشف روشهای جدید در شیمی ارگانوسیلیکون و انتشار مقالات علمی و پژوهشی در مجلات معتبر بین المللی شد، به نحوی که تحولی در پیشرفت شیمی سیلیکون در جهان به وجود آورد و نتایج تحقیقات وی از سوی آکادمی علوم فرانسه، پتنت شناخته شد و در کتابهای مرجع به ثبت رسید. دکتر بلورچیان در سال ۱۹۷۲ موفق به اخذ درجه دکترای دولتی رشته شیمی با درجه بسیار افتخار آمیز شد و سپس به ایران مراجعت کرد و در سال ۱۳۵۱ به درجه دانشیاری و در سال ۱۳۶۰ به درجه استادی نائل آمد. از سال ۱۹۷۰ تاکنون بیش از ۱۷۰ پتنت بین المللی از دکتر بلورچیان به ثبت رسیده است. ایشان علاوه بر بنیانگذاری تحقیقات شیمی سیلیکون در ایران و نیز تأسیس دانشکده شیمی دانشگاه تبریز، بنیانگذار پژوهشگاه شیمی و مهندسی شیمی ایران بوده و بیش از دو دهه ریاست آن پژوهشگاه را برعهده داشته اند. استاد بلورچیان از بدو تأسیس فرهنگستان علوم (۱۳۶۹) به عنوان عضو پیوسته با فرهنگستان همکاری داشته و در حال حاضر چند روز از ایام هفته در فرهنگستان علوم به مطالعه و پژوهش اشتغال دارد و در جلسات مختلف فرهنگستان نیز شرکت می کند. در مهرماه سال جاری سمیناری تحت عنوان «تبیین جایگاه شیمی در کشور» به همت شاخه شیمی گروه علوم پایه فرهنگستان برگزار شد که استاد بلورچیان یکی

ارزشمندتری نظیر داروهای سنتزی، لاستیکها، پلاستیکها، رنگها، مواد ساختمانی، کودهای شیمیایی، الیاف سنتزی و بسیاری محصولات دیگر را به جهان عرضه کرده است. توسعه این صنایع آثار بسیار چشمگیری در پیشرفت و توسعه اقتصادی کشورهای پیشرفته و صنعتی جهان داشته است. در حال حاضر نوسازی و توسعه صنایع شیمیایی در ایران نه فقط امری مهم، بلکه فوق‌العاده ضروری و اساسی بوده و حصول این مهم ضمن رها ساختن کشور از اقتصاد تک‌محصولی نفت، زمینه‌ساز رشد و توسعه اقتصادی کشور و خودکفایی در زمینه توسعه محصولات پایه، حد واسط و نهایی صنایع کشور می‌شود. در جوامع پیشرفته کنونی، علم شیمی به منزله بالاترین منبع تولید ثروت مورد توجه خاص کشورهای صنعتی قرار گرفته است. طی سه دهه اخیر تحول قابل توجهی در علم شیمی به وقوع پیوسته و دانشمندان کشور در مجامع علمی به طور فعال حضور پیدا کرده‌اند و در بسیاری از زمینه‌ها رده‌های بالایی را به خود اختصاص داده‌اند. شمار مقالات ISI نیز با رشد قابل توجهی روبرو بوده است، ولی اغلب آنها بدون هدف مشخص و قائم به شخص بوده و در راستای ارتقای کیفیت و قابل رقابت در بازار نبوده است. یکی از دلایلی که محصولات داخلی نتوانسته‌اند حرفی برای گفتن در بازارهای جهانی داشته باشند، نداشتن بخش تحقیق و توسعه فعال در صنایع و عدم ارتباط با مرکز پژوهشی و دانشگاهی است. در هر برنامه توسعه‌ای نقش رشته‌های تخصصی شیمی و مهندسی شیمی انکارناپذیر است. ویژگیهای طبیعی و منابعها و ذخیره‌های کشورمان ایجاب می‌کند که با بهره‌گیری از نیروی انسانی متخصص در زمینه‌های شیمی و مهندسی شیمی و انجام پژوهشهای لازم به روی مواد خام آلی و معدنی، روشهای ایجاد ارزش افزوده آنها یافته شود و سپس برای صدور محصولهای مربوط اقدام گردد. انجام این بخش از کارها با توجه به توانایی علمی و فنی موجود در کشور در زمینه‌های شیمی و مهندسی شیمی کاری شدنی و دست‌یافتنی است. شرط تداوم و پایداری سیاستهای اجرایی این است که تغییر مدیریتتها و نوسانهای اعتباری سالانه تأثیری در برنامه‌های مصوب و پروژه‌ها نداشته باشد. با توجه به مواد اولیه و خام موجود در کشور شاید به جرأت می‌توان گفت که هیچ رشته تخصصی همچون شیمی و مهندسی شیمی به‌طور مستقیم در ایجاد ارزش افزوده بر مواد خام نقش ندارد.

باید حوزه فکر و اندیشه با حوزه قدرت در یکدیگر ادغام شوند. نباید فراموش کنیم که افراد متخصص و اهل نظر و اندیشه می‌توانند کمک فکری خوبی برای افراد تصمیم‌گیرنده باشند. نقش یک تصمیم‌گیرنده این است که بهترین اطلاعات و تحلیلها و دقیق‌ترین ارزیابیها در مسائل را داشته باشد و بعداً آگاهانه تصمیم بگیرد. در کشور هندوستان که بارزترین کشور در حال توسعه است، تعامل بسیار پویایی میان حوزه قدرت و حوزه اندیشه وجود دارد. متأسفانه مدیران، سیاستگذاران و برنامه‌ریزان کشور کمتر از نظرات کارشناسان نخبگان و اندیشمندان استفاده می‌کنند. لذا کار علمی و اصولی انجام نمی‌گیرد. تصمیمات مجریان در حال تغییر است و اغلب مسائل کشور را به طور بنیادی حل نمی‌کند. برای اینکه تحقیقات استمرار داشته باشد و هدف معینی را در جهت نیاز کشور دنبال کند، تشکیل تیم تحقیقاتی ضروری به نظر می‌رسد. در دنیا تیم تحقیقاتی در سطح بین‌المللی شکل گرفته است و پژوهشگران کشورهای مختلف در یک زمینه خاص با هم همکاری دارند و نتایج درخشانی به دست می‌آورند. تا زمانی که تیمهای تحقیقاتی به وجود نیامده است، تحقیقات ما نخواهد توانست به نیاز کشور پاسخ دهد. به نظر می‌رسد که باید بخشهای شیمی برنامه‌های خود را از حالت کلاسیک بیرون آورند و بخشی از برنامه‌های خود را با نیازهای کشور وفق دهند. باید یک تحول اساسی مخصوصاً برای جلوگیری از به هدر رفتن سرمایه‌های ملی از طریق فروش مواد خام و بدون ارزش افزوده، که سالانه میلیونها تن مواد اولیه خام آلی و معدنی بدون کمترین فناوری به قیمت بسیار ارزان از این کشور صادر می‌شود، روی دهد. یکی از وظیفه‌های محققان و برنامه‌ریزان و دست‌اندرکاران و مؤسسه‌های پژوهشی این است که در رفع این روند تاراج اموال ملی اقدام جدی به عمل آورند. این مواد باید در همین کشور فرآوری و تبدیل به محصولهای نهایی و یا واسطه شده و سپس صادر شوند. در این صورت می‌توان برای صدها هزار نفر کار ایجاد کرد و پژوهشگران باید طرحهای کاربردی را تا سطح پایلوت ادامه دهند تا به دانش فنی دست یابند. علم یک وسیله نیرومند برای شتاب دادن به توسعه است. علم باید یک عامل وحدت و یکپارچگی در کشور شود. پیشرفتهای عظیم علمی در سالهای اخیر باعث پیدایش فرصتهای مناسب و جدید به منظور پژوهش شده است. علم و تکنولوژی مخصوصاً در

سطح بنیادین و پایه‌ای که بیشتر در دانشگاهها و پژوهشگاهها انجام می‌شود، نیروی بالقوه نامحدودی در سطح فکری و علمی و اجتماعی را در تولیدات و خدمات جدید مبتنی بر تکنولوژی می‌بیند که همه‌گونه سرمایه‌گذاری در کشورهای صنعتی را توجیه می‌کند. بنا به گفته جواهر لعل نهرو باید «خوی علم‌پذیری» را در مردم پرورش داد. کسب علم در اسلام جزئی از ایمان مذهبی و به منظور بهتر کردن اوضاع زندگی است. اسلام اخلاق را رواج داد تا هر شخصی، رابطه خود را با شخص دیگر تعریف کند. یک دانشمند سفیری است که باعث روابط نزدیکتر سیاسی می‌شود. امروز باید به تصویر علم و شأن دانشمندان توجه بیشتری کرد. در بیشتر موارد این‌گونه مباحث، پایه و اساس درستی ندارد. فقط کاری را که انجام می‌دهند این است که روحیه را ضعیف و یأس را جایگزین امید می‌کنند. در صورتی که برای روبرو شدن با مسائل جهان و تمدن، باید امیدوار بود. در اواخر قرن نوزدهم صنایع شیمیایی برای اولین بار سیاست پژوهشی صنعتی پویا را اتخاذ کردند. در این دوره آلمان اولین کشوری بود که متوجه شد علاوه بر دانشگاهها نیاز به سازمان جدید پژوهشی دارد و قبل از جنگ اول جهانی در سال ۱۹۱۱ ماکس پلانک را خارج از نظام دانشگاهی تأسیس نمود. ماکس پلانک تا امروز ۱۶ جایزه نوبل را از آن خود کرده است. جنگ دوم جهانی شاهد نقطه عطف رابطه علم و تکنولوژی و قدرت سیاسی بود. در آن زمان روشن شد که برنامه‌های پژوهشی کاربردی که توانایی بسیج صدها دانشمند را داشت از لحاظ قدرت حالت استراتژیک دارد. با توجه به حجم مواد خام موجود در کشور و ذخایر عظیم نفت، گاز و معادن و فلزات که غنی‌ترین کشور جهان به شمار می‌رود، توانایی تغییر و تبدیل مواد اولیه در جهت نیازهای کشور و رهایی از اقتصاد تک‌محصولی نفت و سامان‌دهی اقتصادی در توسعه تحقیقات شیمی تحقق پیدا می‌کند. با این تفکر پایه‌گذاری «پژوهشگاه شیمی و مهندسی شیمی ایران» صورت گرفت که گام مؤثری در راستای دستیابی به دانش پیشرفته شیمی بود. فراهم کردن شرایط مناسب در جهت پویایی پژوهشی و جذب محققان و کمک به کاهش وابستگی مواد شیمیایی و دارویی مورد نیاز کشور و جذب پژوهشگران ایرانی مقیم خارج، از اهداف پژوهشگاه شیمی و مهندسی شیمی ایران به شمار می‌رود. صنایع شیمیایی از پتروشیمی گرفته تا صنایع دارویی و غذایی

و بهداشتی جایگاه ویژه‌ای را به خود اختصاص داده است. گستردگی صنایع شیمیایی و دارویی آنچنان چشمگیر است که نادیده گرفتن آن ما را از توجه به یک نیروی مولد و زیربنایی محروم می‌کند. بنا به گفته پاؤلینگ برنده دو جایزه نوبل در شیمی و صلح، هر جنبه از دنیای امروز حتی روابط بین‌الملل هم تحت تأثیر شیمی است. با توجه به حجم مواد خام موجود در کشور هیچ رشته تخصصی همچون علم شیمی به طور مستقیم در ایجاد ارزش افزوده بر مواد خام نقش ندارد. به نظر می‌رسد در برنامه توسعه نقش رشته‌های تخصصی شیمی و دارویی انکارناپذیر است. فناوریهای سخت به تنهایی پیشرفت اقتصادی را موجب نمی‌شود، بلکه این فناوریهای نرم هستند که طی دهه‌های اخیر نقش مهمی در افزایش رقابت‌پذیری کشورهای پیشرفته داشته‌اند. با توجه به روند تحولات صنعتی و اقتصادی و سیر نرم‌افزاری آنها نقش این فناوریها طی قرن آینده برجسته‌تر می‌شوند و جایگاه محوری در اقتصاد دنیا پیدا خواهند کرد. بدین دلیل کشورهای در حال توسعه تنها با دستیابی به توسعه فناوریهای نرم می‌توانند فاصله میان خود و کشورهای توسعه‌یافته را پر کنند و حتی از آنها سبقت گیرند. بیشترین بخش ثروت تولیدی در دنیا بر پایه دانش استوار است. کشورهایی که ثروتمند شده‌اند آنهايي هستند که مغزهای بزرگ را به خود جذب کرده و یا جمعیت خود را آموزش داده‌اند. کشورهای ثروتمند دیگر نیازی به ذخایر عظیم طلا یا الماس و یا زمینهای پهناور و یا میلیونها نفر جمعیت ندارند. بلکه آنها بیش از پیش نیازمند افرادی باهوش و کارآفرین می‌باشند. مهاجرت دانشمندان ایرانی به کشورهای صنعتی این امکان را به ما می‌دهد تا یک برنامه همکاری علمی بین‌المللی مبتنی بر نقش بالقوه در توسعه علم در کشورهای بومی و در منطقه با کمک «دانشمندان ملی که در خارج زندگی می‌کنند» تهیه کنیم که این امر خود طراحی الگوی جدید توسعه علمی منطقه‌ای را تسهیل می‌کند. این الگو گرچه در عین حال خودمحور و برون‌گرا است، با حفظ اولویتهای محلی، ملی و منطقه‌ای همکاریهای دانشمندان مهاجر را به نفع ایران فراهم می‌سازد. به منظور رفع مانعی که در این راهکار نهفته است، می‌توانیم از مزایای تکنولوژیهای ارتباطات راه دور بهره‌مند شویم. درحقیقت، شبکه‌های آکادمیک و دانشگاهی وسیله‌ای باارزش برای محکم کردن پیوند با دانشمندان است که در خارج زندگی می‌کنند.

گروه علوم دامپزشکی فرهنگستان علوم

ایران، مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم‌سازی رازی و ... و همچنین برخی از مسئولان دانشکده‌های دامپزشکی، پیرامون مسائل و مشکلات اساسی دامپزشکی و پزشکی، بحث و تبادل نظر کرده و رهنمودهایی ارائه نموده است. آقای دکتر تاج‌بخش به عنوان رئیس گروه در جلسات شورای علمی فرهنگستان، آقای دکتر مخیر به عنوان نماینده گروه در جلسات شورای پژوهشی فرهنگستان و آقای دکتر نادعلیان به عنوان دیگر نماینده گروه در شاخه بین‌گروهی محیط‌زیست فرهنگستان حضور دارند.

■ طرح‌های پژوهشی

گروه علوم دامپزشکی تاکنون ۱۰ طرح پژوهشی اجرا کرده است و ۳ طرح پژوهشی در حال اجرا دارد.

■ طرح‌های پژوهشی جاری:

■ گسترده‌ترین طرح در حال اجرای گروه، طرح پژوهشی «بررسی وضعیت علوم دامپزشکی در کشور برای جهت‌گیری آینده» است که با مدیریت آقای دکتر محمدرضا مخیر دزفولی در حال اجراست. فاز اول طرح مزبور به اتمام رسیده است. این طرح، یکی از بخش‌های طرح پژوهشی کلان فرهنگستان با عنوان «بررسی وضعیت علم در کشور برای جهت‌گیری آینده» می‌باشد.

این گروه ۶ عضو پیوسته و ۱۱ عضو وابسته دارد. آقایان دکتر: علی اسلامی، حسن تاج‌بخش، علی رضاخانی، محمدرضا مخیر دزفولی، بابا مخیر و محمدقلی نادعلیان اعضای پیوسته گروه هستند. شادروان آقای دکتر رضا نقشینه یکی دیگر از استادان عضو پیوسته گروه بود که در سال ۱۳۸۳ دارفانی را وداع گفت. اعضای وابسته گروه عبارتند از: خانم دکتر گیتی کریم و آقایان دکتر: پرویز اهورایی، محمدحسن بزرگمهری‌فرد، محمود بلورچی، اسدا... توسلی، سید مهدی رضوی روحانی، نوردهر رکنی، سید شهرام شکر فروش، محمدرضا شمس اردکانی، سید محمد مهدی کیایی و خداداد مستغنی. ریاست گروه اکنون بر عهده آقای دکتر تاج‌بخش است. گروه علوم دامپزشکی سه شاخه با عناوین «پاتوبیولوژی»، «علوم بالینی» و «بهداشت مواد غذایی و تغذیه با منشأ دامی» دارد. در حال حاضر ریاست شاخه‌ها به ترتیب برعهده آقایان: دکتر اسلامی، دکتر رضاخانی و خانم دکتر کریم است. جلسات شورای گروه و شاخه‌ها به صورت ماهانه برگزار می‌شود. جلسه شورای همگانی گروه با حضور کلیه اعضای پیوسته و وابسته هر سه ماه یکبار به ریاست رئیس گروه برگزار می‌شود. گروه علوم دامپزشکی در برخی از جلسات شورای همگانی با دعوت از مسئولان مختلف سازمانها و نهادهای دامپزشکی کشور نظیر سازمان دامپزشکی کل کشور، سازمان نظام دامپزشکی، مؤسسه تحقیقات شیلات

■ «سیر تاریخی علوم پزشکی در حیطه ایران و اسلام» نیز یکی دیگر از بخشهای طرح پژوهشی کلان «بررسی وضعیت علم در کشور برای جهت گیری آینده» است که با مدیریت آقای دکتر محمدرضا شمس اردکانی در حال اجراست. فاز اول این طرح نیز خاتمه یافته است.

■ «بررسی مطالعات انجام شده در زمینه آلودگی مواد غذایی با باکتریهای بیماری زا در ایران - بخش آلودگی مواد غذایی با منشأ دامی» سومین طرح در حال اجرای گروه است که با مدیریت خانم دکتر گیتی کریم در حال اجراست.

■ طرحهای پژوهشی خاتمه یافته (سال خاتمه طرح):

■ جزر و مد قرمز و چگونگی حل مشکلات آن، (مدیر طرح: دکتر بابا مخیر)، ۱۳۹۱

■ وضعیت سل دامی در ایران و راهکارهای مناسب جهت کنترل آن، (مدیر طرح: دکتر محمدقلی نادعلیان)، ۱۳۹۰

■ آموزش دامپزشکی در ایران و راهکارهایی برای بهبود آن، (مدیر طرح: دکتر بابا مخیر)، ۱۳۹۰

■ اهمیت آلودگی شیمیایی مواد غذایی با منشأ دامی و بررسی وضعیت موجود در ایران، (مدیر طرح: دکتر گیتی کریم)، ۱۳۸۸

■ چشم انداز خطرات آینده: سایر بیماریهای دام، طیور و آبیان در ایران، (مدیر طرح: دکتر علی اسلامی)، ۱۳۸۸

■ تعیین اهمیت اقتصادی بیماریهای دام، طیور و آبیان ایران، (مدیر طرح: دکتر محمدحسن بزرگمهری فرد)، ۱۳۸۶

■ وضعیت کنونی بیماری هاری در ایران و راهکارهای مناسب جهت کنترل آن، (مدیر طرح: دکتر محمدقلی نادعلیان)، ۱۳۸۵

■ مطالعه پراکندگی جغرافیای بیماریهای دامی در استانهای جنوبی، مرکزی، شرقی و غربی ایران، (مدیر طرح: دکتر علی اسلامی)، ۱۳۸۵

■ مطالعه جغرافیای بیماریهای دام، طیور و آبیان در ایران، (مدیر طرح: دکتر علی اسلامی)، ۱۳۸۲

■ تاریخ علوم کشاورزی، دامپزشکی و منابع طبیعی در عصر معاصر ایران، (مدیر طرح: دکتر حسن تاج بخش)، ۱۳۷۴، (این طرح در زمانی اجرا شده است که گروه علوم

دامپزشکی یکی از شاخه های گروه علوم کشاورزی بود. گروه علوم دامپزشکی بعداً به صورت مستقل و به عنوان یکی از گروههای شش گانه فرهنگستان درآمد).

■ همایشها و سخنرانیها:

گروه علوم دامپزشکی در چند سال اخیر همایشهای علمی بسیار موفق برگزار کرده است و نتایج حاصل از این همایشها برای مسئولان ذیربط و دست اندکاران متمر ثمر و راهگشا بوده است. همچنین گروه علوم دامپزشکی با برگزاری جلسات تخصصی و بحث و تبادل نظر پیرامون مسائل مهم علوم دامپزشکی مطرح شده در «نقشه جامع علمی کشور»، مواضع و نظرات خود را به شورای عالی انقلاب فرهنگی اعلام کرد و اظهار نظر و توصیه های این گروه عیناً در تدوین و تنظیم این نقشه لحاظ شده است. برخی از همایشها و جلسات سخنرانی برگزار شده توسط گروه در چند سال اخیر عبارتند از:

■ طب گیاهی دامپزشکی، (سخنرانی دکتر محمدرضا مخبر دزفولی)، مهر ۱۳۹۱

■ سل دامی و راهکارهای مناسب جهت کنترل آن، (سخنرانی دکتر محمدقلی نادعلیان)، خرداد ۱۳۹۱

■ تاریخ پزشکی، اختر درخشنده علوم ایران، (سخنرانی دکتر حسن تاج بخش)، ۱۳۸۸

■ همایش سل، بیماری مشترک بین انسان و حیوان، ۱۳۹۱

■ سمینار آنفلوآنزای پرندگان، ۱۳۸۷

■ سمینار روان و رفتار حیوانات، ۱۳۸۶

■ سمینار وضعیت بیماری هاری در ایران و راهکارهای مناسب جهت کنترل آن، ۱۳۸۴

■ سمینار کلونینگ (شبییه سازی)، ۱۳۸۳

■ همایش بررسی وضعیت بیماری یون، ۱۳۸۱

■ سمینار بیماری جنون گاوی، ۱۳۸۰

■ سمینار بیماری تب برفکی و وضعیت آن در ایران، ۱۳۷۹

■ سمینار آنفلوآنزای طیور، ۱۳۷۷

شرکت اعضای گروه در بسیاری از همایشها و میزگردهای دیگر گروههای علمی فرهنگستان و ارائه مقاله در جلسات

یادشده، ارائه مقاله در برخی همایشها و کارگاههای بین‌المللی برگزارشده توسط فرهنگستان، سخنرانی اعضای گروه در بسیاری از نهادها، سازمانها، دانشکده‌ها و مجلات مختلف دامپزشکی و پزشکی کشور از دیگر فعالیتهای اعضای گروه می‌باشد.

■ انتشارات گروه:

گروه علوم دامپزشکی تاکنون چندین جلد کتاب و مجموعه مقالات منتشر کرده است. کتاب «تاریخ پزشکی، اختر درخشنده علوم ایران»، حاصل سخنرانی آقای دکتر حسن تاج‌بخش به اهتمام فرهنگستان علوم و دانشکده طب سنتی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۹۰ منتشر شد. در سال ۱۳۸۸ مجموعه مقالات و سخنرانیهای سمینار «آنفلوآنزای پرندگان» به کوشش آقایان دکتر محمدحسن بزرگمهری‌فرد، دکتر محمدقلی نادعلیان و دکتر حسن تاج‌بخش توسط گروه علوم دامپزشکی فرهنگستان به چاپ رسید. کتاب «الاعراض الطبیة و المباحث العلائیه» (در دو مجلد) تألیف سید اسماعیل جرجانی، با تصحیح و تحقیق دکتر حسن تاج‌بخش در سال ۱۳۸۵ توسط فرهنگستان علوم و مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران منتشر و در سال ۱۳۸۸ تجدید چاپ شد. «فرهنگ اغراض طبی» تألیف دکتر حسن تاج‌بخش نیز ضمیمه این کتاب می‌باشد. ۵ کتاب حاصل از بخش اول طرح پژوهشی فرهنگستان با عنوان «سیر تاریخی علوم پزشکی در حیطه ایران و

اسلام» توسط آقای دکتر محمدرضا شمس اردکانی و همکاران در سال ۱۳۸۷ به زیور طبع آراسته شد و توسط نشر سبز آرنج با همکاری دانشگاه علوم پزشکی تهران منتشر گردید. عناوین این کتابها عبارتند از: «کتابنامه تاریخ پزشکی اسلامی، کتابشناسی مقالات و کتابهای منتشر شده در زمینه علوم پزشکی»، «مجموعه‌ای از آثار علوم پزشکی دانشمندان اسلامی و ایرانی»، «فهرستواره مشترک نسخه‌های خطی پزشکی و علوم وابسته در کتابخانه‌های ایران»، «فهرست اسناد پزشکی موجود در سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران» و «رده RIS تاریخ پزشکی دوره اسلامی». گزارش «سمینار روان و رفتار حیوانات» شامل سخنرانیها، مقالات و میزگرد به کوشش دکتر حسن تاج‌بخش و دکتر محمدقلی نادعلیان توسط گروه علوم دامپزشکی فرهنگستان در سال ۱۳۸۶ منتشر شد. در سال ۱۳۸۴ این گروه مجموعه مقالات سمینار «وضعیت کنونی بیماری‌های و راهکارهای مناسب جهت کنترل آن» را چاپ کرد. مجموعه مقالات همایش کلونینگ (شبیه‌سازی) نیز در سال ۱۳۸۳ با نام «کلونینگ چیست؟» به کوشش آقایان دکتر حسن تاج‌بخش، دکتر محمدقلی نادعلیان، دکتر محمود بلورچی و دکتر محمدرضا مخبر دزفولی، توسط گروه علوم دامپزشکی فرهنگستان منتشر گردید که در این مجموعه سخنرانی آقای دکتر اسماعیل بهبودی، گزارش سخنرانیها و مقالات و پرسش و پاسخهای میزگرد نهایی همایش به چاپ رسیده است.

آکادمی علوم مجارستان^۱

■ تاریخچه

در قانون هشت پارلمان مجارستان، مصوب سال ۱۸۸۷ ش. (۱۸۰۸ م.)، برای اولین بار نیاز به تأسیس یک انجمن علمی ذکر شد. در طی آخرین دهه قرن هجدهم و اولین دهه قرن نوزدهم، طرحهای متعددی برای تأسیس یک آکادمی در جهت توسعه و رواج زبان مجاری و ترویج توسعه علم ارائه شد، اما بودجه کافی برای تأسیس چنین ارگانی موجود نبود تا اینکه در ۱۲ آبان ۱۲۰۴ ش. (۳ نوامبر ۱۸۲۵ م.)، در جلسه پارلمان براتیسلاوا^۲، موضوع تأسیس انجمن علمی مجارستان مورد بحث قرار گرفت و از توانمندان برای خودداری از تحقق یک آرمان ملی، انتقاد شد. در این جلسه کنت اشتوان سچنی^۳ درآمد یکساله دارایی خود را برای تأسیس یک انجمن علمی اختصاص داد. پس از او، آبراهام وی^۴، کنت جورجی آندراسی^۵ و کنت جورجی کارولی^۶ نیز سهم چشمگیری در تأسیس انجمن داشتند.

■ اهداف

آکادمی علوم مجارستان وظیفه تولید علم و پیشرفت و خدمت به آن را بر عهده دارد. این آکادمی معیارهای برتری را در صف مقدم حفظ می‌کند و مسئولیت‌هایش به عنوان نماینده اصلی علم در مجارستان، ارائه رشته‌های مختلف علمی و حمایت از آنها و انتشار یافته‌های علمی می‌باشد. آکادمی در سازمان‌دهی پژوهشهای علمی در مجارستان مشارکت دارد و می‌کوشد میان پژوهشهای داخلی و بین‌المللی ارتباط نزدیکی برقرار کند. آکادمی حامی فعالیتهای علمی پژوهشگران جوان خوش‌آتیه و مدافع اخلاق علمی در زندگی اجتماعی و حافظ حرمت و ارزش تلاشهای علمی است.

■ اساسنامه

آزادی پژوهشهای علمی در مجارستان با وضع مقررات تضمین شده است. مهمترین قانون نظم‌دهنده به فعالیتهای آکادمی و پرداختن به کارهای علمی به شرح ذیل است:

■ قانون ده

۱. کشور مجارستان، آزادی پژوهشهای علمی و آفرینشهای

هنری، آزادی یادگیری علم در بالاترین سطح ممکن و آزادی آموزش در چارچوب تعیین شده توسط قانون را تضمین می‌کند. ۲. دولت مجاز به تصمیم‌گیری در خصوص مسائلی که مربوط به حقیقت علمی می‌شود، نیست و دانشمندان برای ارزیابی هرگونه پژوهش علمی از حق انحصاری برخوردارند. ۳. کشور مجارستان از آزادی علمی و هنری آکادمی علوم مجارستان و آکادمی هنر مجارستان دفاع می‌کند. تمام مؤسسات آموزش عالی از لحاظ محتوا و روش پژوهش و آموزش مستقل هستند و سازمان‌دهی و مدیریت مالی آنها توسط قانون خاصی اداره می‌شود. رئیس‌جمهور، رئیس آکادمی علوم مجارستان را منصوب و سازمان آکادمی را ایجاد خواهد کرد.

■ دستورالعمل اخلاق علمی

در صد و هشتادمین جلسه مجمع عمومی، اولین دستورالعمل اخلاق علمی آکادمی علوم مجارستان تصویب شد. در این دستورالعمل اظهار شده است که آکادمی علوم مجارستان از استقلال، تمامیت و اصالت علمی پژوهشهای علمی در مجارستان محافظت می‌کند. مطابق این دستورالعمل، کمیته اخلاق علمی آکادمی می‌تواند به عنوان مرجع اعلام نظر در خصوص تصمیمات متخذه از سوی کمیته‌های اخلاق علمی مؤسسات پژوهشی و دیگر سازمانها و مؤسسات آموزش عالی عمل کند. همچنین دستورالعمل اخلاق علمی اظهار می‌دارد که پژوهشگران الزاماً باید دارای صداقت، قابلیت اعتماد، بی‌طرفی، بی‌غرضی و استقلال، آزاداندیشی، وظیفه‌شناسی و صراحت باشند و در قبال نسلهای آینده دانشمندان احساس مسئولیت کنند.

■ عضویت در آکادمی

آکادمی دارای عضو پیوسته، مکاتبه‌ای، خارجی و افتخاری است. تنها شهروندان جمهوری مجارستان می‌توانند به عنوان اعضای پیوسته و مکاتبه‌ای آکادمی انتخاب شوند. تعداد اعضای پیوسته و مکاتبه‌ای زیر ۷۰ سال آکادمی نباید بیش از ۲۰۰ نفر باشد. دکترهای آکادمی یا افرادی که مطابق ماده ۲۸

1. The Hungarian Academy of Sciences
2. Diet in Bratislava
3. Count Istvan Szechenyi

4. Abraham Vay
5. Count Gyorgy Andrassy
6. Count Gyorgy Karolyi

قانون سال ۱۹۹۴ آکادمی، مدرک معادل دارند و افرادی که رشته علمی خود را در سطح بالای بخصوصی دنبال می‌کنند، می‌توانند به عنوان عضو مکاتبه‌ای انتخاب شوند. اعضای مکاتبه‌ای فقط در صورتی می‌توانند به عنوان عضو پیوسته انتخاب شوند که دستاوردهای علمی برجسته‌ای در زمان عضویت مکاتبه‌ای‌شان به دست آورده باشند. تمام اعضای مجاری آکادمی به بخش علمی خاص و کمیته علمی معینی تعلق دارند. شهروندان کشورهای خارجی می‌توانند به عنوان اعضای خارجی یا افتخاری آکادمی انتخاب شوند. محققان یا دانشمندانی که در کشوری دیگر زندگی می‌کنند و تابعیت خارجی آن کشور را دارند، اما ادعا می‌کنند که اصالتاً مجاری هستند، می‌توانند به عنوان عضو خارجی انتخاب شوند مشروط بر آنکه در رشته علمی خود به مدارج بالا و خلاقانه رسیده و ارتباط نزدیکی با محافل علمی مجاری داشته باشند. محققان یا دانشمندانی که در کشور دیگر فعالیت دارند در صورتی می‌توانند به عنوان عضو افتخاری آکادمی انتخاب شوند که در رشته علمی خود شهرت بین‌المللی داشته و دستاوردهایشان ارزش ویژه‌ای در محافل علمی مجاری داشته باشد. اعضای خارجی و افتخاری توسط همکارانشان که عضو پیوسته یا مکاتبه‌ای آکادمی هستند، انتخاب می‌شوند. در حال حاضر تعداد اعضای پیوسته آکادمی ۲۴۹ نفر، اعضای مکاتبه‌ای ۹۲ نفر و تعداد دکترهای آکادمی در حدود ۲۵۰۰ نفر می‌باشد. سهم کلی آکادمی از بودجه مرکزی مجارستان تقریباً ۱۲۰ میلیون یورو است که ۲۵ میلیون یورو آن به حقوق و دستمزد اعضا و دکترها و مبلغی نیز به مالیات بر درآمد اختصاص دارد. به دلیل پیچیدگی روند انتخاب، بیشتر اعضای پیوسته و افتخاری هنگامی که مدرکشان به آنها اعطا می‌شود، بالای ۶۰ سال سن دارند. در حال حاضر، متوسط سن آنها ۶۹/۹ سال است. متوسط سن اعضای پیوسته ۷۲/۹ سال می‌باشد.

■ مجمع عمومی

مجمع عمومی بالاترین رکن آکادمی به عنوان یک انجمن حقوقی دولتی مستقل می‌باشد که متشکل از اعضای معمولی یا مکاتبه‌ای و ۲۰۰ نماینده از اعضای غیر آکادمیک است که از طریق رأی‌گیری کتبی برای یک دوره سه‌ساله انتخاب می‌شوند. این افراد می‌توانند مجدداً برای یک دوره سه‌ساله

دیگر انتخاب شوند. مجمع عمومی اساسنامه، آیین‌نامه‌ها و بودجه سالانه را تصویب و اصول، خط‌مشی علم و برنامه‌هایی که عملکرد را تحت تأثیر قرار می‌دهند، تعیین می‌کند. این مجمع، گزارش دو سالانه در خصوص آکادمی و وضعیت کلی علم در مجارستان را جهت ارائه به مجلس و گزارش سالانه فعالیت‌های آکادمی را جهت ارائه به دولت مورد بحث قرار داده و به تصویب می‌رساند. مجمع عمومی، مقامات ارشد آکادمی نظیر رئیس، معاونان، دبیرکل و قائم‌مقام دبیرکل و همچنین اعضای هیأت‌رئیس و شورای بخشهای پژوهشی آکادمی را برای یک دوره سه‌ساله انتخاب می‌کند.

■ کمیته‌های مجمع عمومی

مجمع عمومی، کمیته‌های دائمی را برای انجام وظایف خاص گوناگون انتخاب می‌کند. این کمیته‌ها عبارتند از: کمیته نظارتی، هیأت متصدیان اموال آکادمی، کمیته اخلاق علمی، کمیته انتشار کتب و مجلات علمی، کمیته انتصاب.

■ هیأت‌رئیس

هیأت‌رئیس آکادمی متشکل از مقامات ارشد، رؤسای بخشهای علمی و اعضای منتخب مجمع عمومی می‌باشد. هیأت‌رئیس رکن اصلی تصمیم‌گیری آکادمی در فواصل میان جلسات مجمع عمومی است و در قبال تصمیماتی که اتخاذ می‌کند، در مقابل این مجمع پاسخگو است. ریاست هیأت‌رئیس، بر عهده رئیس وقت آکادمی می‌باشد. اعضای هیأت‌رئیس عبارتند از: اعضای دارای حق رأی:

■ مدیران ارشد منتخب آکادمی

رئیس آکادمی علوم مجارستان، دبیرکل آکادمی، قائم‌مقام دبیرکل آکادمی، معاون آکادمی (علوم اجتماعی)، معاون آکادمی (علوم طبیعی)، معاون آکادمی (علوم زیستی)

■ رؤسای منتخب بخشهای علمی

■ سه عضو پیوسته منتخب مجمع عمومی

■ سه عضو منتخب مجمع عمومی که دارای دکترای علوم هستند

■ معرفی کمیته‌های محلی آکادمی علوم مجارستان:

رئیس کمیته محلی پکس^۱

■ معرفی مدیران اجرایی شورای پژوهش:

مدیر مؤسسه تحقیقات کشاورزی، مدیر مؤسسه مطالعات ادبی، مدیر مرکز تحقیقات شیمی

اعضایی که دارای حق اظهارنظر بدون داشتن حق رأی می‌باشند: سردبیر مجله ماگیار توڈمانی^۱، رئیس کمیته ریاست خارج از کشور علوم مجارستان، رئیس صندوق یارانه تحقیقات ملی^۲، رئیس شورای دکترای علوم مجارستان، رئیس کمیته سرپرستی آکادمی علوم مجارستان، رئیس دانشگاه پکس

همچنین رؤسای دبیرخانه‌های آکادمی به طور مرتب به جلسات هیأت رئیسه دعوت می‌شوند. این رؤسا عبارتند از: رئیس دبیرخانه ریاست و روابط عمومی و رئیس دبیرخانه دبیرکل.

■ هیأت اداری

این هیأت با همکاری نمایندگان شاخه‌های علوم، امور مدیران اجرایی ارشد را هماهنگ می‌کند. مقامات ارشد و نمایندگان هر یک از سه رشته اصلی علوم (نظیر ریاضیات و علوم طبیعی، علوم زیستی، و علوم اجتماعی) عضو آن می‌باشند. هیأت مزبور کمیته‌های دائمی ذیل را برای انجام امور خاص ایجاد نموده است: کمیته روابط بین‌الملل و کمیته رفاه اجتماعی. اعضای هیأت اداری عبارتند از: رئیس هیأت (رئیس آکادمی علوم مجارستان)، دبیرکل آکادمی، قائم مقام دبیرکل آکادمی، معاون علوم اجتماعی آکادمی، معاون علوم طبیعی آکادمی، معاون علوم زیستی آکادمی، سه عضو پیوسته، رئیس دفتر ریاست، دبیر هیأت، رئیس دفتر مدیرکل آکادمی و یک عضو دیگر.

■ بخشهای علمی

بخش علمی از یک یا چند شاخه علمی مرتبط با یکدیگر تشکیل یافته است. هر بخش علمی به انجام این امور می‌پردازد:

■ ارتقا و ارزیابی فعالیتهای علمی که در حوزه‌های مختلف در حال اجرا می‌باشد

■ اعلام موضع در مورد موضوعات علمی و نیز مطالبی که مربوط به خط‌مشی علمی و سازمانهای تحقیقاتی می‌شوند

■ اظهارنظر در مورد فعالیتهای مؤسسات تحقیقاتی آکادمی، رؤسای دانشگاهها و دیگر واحدهای تحقیقاتی که مورد حمایت آکادمی هستند

■ مشارکت در مراسم اعطای عنوان «دکترای آکادمی علوم مجارستان»^۳

هر بخشی توسط رئیسی اداره می‌شود که از بین اعضای آن بخش برای یک دوره سه‌ساله انتخاب شده است.

بخشهای علمی آکادمی عبارتند از:

الف. بخش زبان‌شناسی و پژوهش ادبی: کمیته‌های علمی بخش: کمیته فلسفه کلاسیک، کمیته تاریخ فرهنگی، کمیته مطالعات دراماتیک و فیلم‌سازی^۴، کمیته قوم‌نگاری، کمیته زبان‌شناسی مجاری، کمیته زبان‌شناسی، کمیته پژوهش ادبی، کمیته موسیقی‌شناسی، کمیته مطالعات شرق

ب. بخش فلسفه و علوم تاریخی: کمیته‌های علمی بخش: کمیته باستان‌شناسی، کمیته تاریخ هنر، کمیته تاریخ، کمیته تعلیم و تربیت، کمیته فلسفه، کمیته مرکب تاریخ علم و فناوری

ج. بخش ریاضیات: کمیته‌های علمی بخش: کمیته علم اطلاعات، کمیته ریاضیات، کمیته تحقیقات عملیاتی

د. بخش علوم کشاورزی: کمیته‌های علمی بخش: کمیته زیست‌فناوری کشاورزی، کمیته اقتصاد کشاورزی، کمیته مهندسی کشاورزی، کمیته تاریخ کشاورزی و جامعه‌شناسی روستایی، کمیته مدیریت آب کشاورزی، کمیته دامپروری و تأمین علوفه، کمیته بیومتریک و زیست‌ریاضیات، کمیته جنگل‌داری، کمیته باغداری، کمیته بازاریابی، کمیته اصلاح نباتات، کمیته کاشت نباتات، کمیته حفاظت نباتات، کمیته خاک‌شناسی و شیمی کشاورزی، کمیته علوم دامپزشکی

ه. بخش علوم پزشکی: کمیته‌های علمی بخش: کمیته طب بالینی یک (سنتی)، کمیته طب بالینی دو (جراحی)، کمیته تشخیصی، کمیته طب پیشگیرانه، کمیته طب نظری

و. بخش علوم مهندسی: کمیته‌های علمی بخش: کمیته معماری، کمیته اتوماسیون و علوم کامپیوتر، کمیته مهندسی الکترونیک، کمیته دستگاههای الکترونیکی و فناوریها، کمیته انرژی، کمیته تکنولوژی فیبر، کمیته مکانیک مایعات و مهندسی انرژی گرمایی، کمیته علوم اطلاعات، کمیته علوم مواد و فناوری، کمیته سازه‌های مکانیکی، کمیته متالورژی، کمیته سیستمهای مخابراتی، کمیته تاریخ و نظریه معماری، کمیته علم مکانیک کاربردی و نظری، کمیته برنامه‌ریزی شهری، کمیته مهندسی حمل و نقل، کمیته مدیریت آب، کمیته مرکب آکوستیک

ز. بخش علوم شیمی: کمیته‌های علمی بخش: کمیته شیمی

1. Magyar Tudomány

2. National Research Subsidies Fund (OTKA)

3. Doctor of the Hungarian Academy of Sciences

4. Cinematography

مؤسسه علوم خاک و شیمی کشاورزی، مؤسسه تحقیقات دامپزشکی، مؤسسه حفاظت از نباتات

ب. مرکز تحقیقات علوم نجوم و زمین: مؤسسه ژئودتیک^۲ و ژئوفیزیک، مؤسسه جغرافیایی، مؤسسه تحقیقات زمین شناسی و ژئوشیمی، مؤسسه نجوم کنکلی تج میکلوش^۳

ج. مرکز تحقیقات زیست شناسی زگد^۴: مؤسسه بیوشیمی، مؤسسه بیوفیزیک، مؤسسه ژنتیک، مؤسسه زیست شناسی گیاهی

د. مؤسسه تحقیقات کامپیوتر و اتوماسیون

ه. مرکز تحقیقات بوم شناسی: مؤسسه دریاچه شناسی بالاتون^۵، مؤسسه تحقیقاتی دانوب^۶، مؤسسه بوم شناسی و گیاه شناسی

و. مرکز تحقیقات مطالعات اقتصادی و منطقه ای: مؤسسه اقتصاد، مؤسسه مطالعات منطقه ای، مؤسسه اقتصاد جهانی ز. مرکز تحقیقات انرژی: مؤسسه تحقیقات انرژی اتمی، مؤسسه تحقیقات ایزوتوپ

ح. مرکز تحقیقات علوم انسانی: مؤسسه باستان شناسی، مؤسسه تاریخ هنر، مؤسسه قوم شناسی، مؤسسه تاریخ، مؤسسه مطالعات ادبی، مؤسسه موسیقی شناسی، مؤسسه فلسفه

ت. مؤسسه تحقیقات زبان شناسی

ی. مؤسسه ریاضیات رنی^۷

ک. مؤسسه طب تجربی

ل. مرکز تحقیقات علوم طبیعی: مؤسسه علوم اعصاب شناسی و روان شناسی، مؤسسه آنزیم شناسی، مؤسسه شیمی مواد و محیط زیست، مؤسسه دارو شناسی مولکولی، مؤسسه شیمی آلی، مؤسسه فیزیک تکنیکی و علوم مواد

م. مرکز تحقیقات هسته ای

ن. مرکز تحقیقاتی فیزیک ویگنر^۸: مؤسسه فیزیک ذرات و هسته ای، مؤسسه فیزیک حالت جامد و اَبْتیک

س. مرکز علوم اجتماعی: مؤسسه مطالعات قانونی، مؤسسه مطالعات اقلیتها، مؤسسه علوم سیاسی، مؤسسه جامعه شناسی

تحلیلی، کمیته شیمی محیط زیست، کمیته شیمی آلی و بیومولکولی، کمیته شیمی - فیزیک و شیمی معدنی، کمیته پرتوشیمی، کمیته ترکیبی مهندسی شیمی و پردازش، کمیته مرکب علوم مواد و فناوری

ح. بخش علوم زیست شناختی: کمیته های علمی بخش: کمیته مردم شناسی، کمیته زیست شیمی و زیست شناسی مولکولی، کمیته زیست فیزیک، کمیته گیاه شناسی، کمیته زیست شناسی سلولی، کمیته بوم شناسی، کمیته محیط زیست و بهداشت، کمیته میکرو بوم شناسی عمومی، کمیته ژنتیک، کمیته هیدرو بیولوژی، کمیته ایمنی شناسی، کمیته نگهداشت طبیعت و زیست شناسی حفاظتی، کمیته زیست شناسی اعصاب، کمیته فیزیولوژی گیاهی، کمیته جانور شناسی

ط. بخش علوم اقتصاد و حقوق (از جمله علوم جامعه شناسی، جمعیت شناسی و سیاسی): کمیته های علمی بخش: کمیته مدیریت بازرگانی، کمیته جمعیت شناسی، کمیته علم اقتصاد، کمیته امور مالی، کمیته تحقیقات آینده نگری، کمیته اقتصاد صنعتی، کمیته تحقیقات کار، کمیته علوم حقوقی و سیاسی، کمیته علوم نظامی، کمیته علوم سیاسی، مدیریت عمومی، کمیته مطالعات منطقه ای، کمیته جامعه شناسی، کمیته علم آمار، کمیته اقتصاد جهانی و مطالعات توسعه

ی. بخش علوم زمین: کمیته های علمی بخش: کمیته ژئوشیمی، کانی شناسی و سنگ شناسی / کمیته زمین سنجی، کمیته جغرافیای یک (جغرافیای اجتماعی)، کمیته جغرافیای دو (جغرافیای فیزیکی)، کمیته زمین شناسی، کمیته ژئونومی^۱ (زمین شناسی و جغرافیای فیزیکی)، کمیته ژئوفیزیک، کمیته آب شناسی، کمیته هوا شناسی، کمیته معدن، کمیته دیرین شناسی

ک. بخش علوم فیزیکی: کمیته های علمی بخش: کمیته فیزیک اتمی و مولکولی، کمیته فیزیک ذره، کمیته فیزیک هسته ای، کمیته فیزیک لیزری و طیف نمایی، کمیته فیزیک حالت جامد، کمیته فیزیک آماری، کمیته تحقیقات نجومی و فضایی، کمیته مصونیت از تشعشع، فیزیک محیطی و رآکتور

■ مؤسسات تحقیقاتی آکادمی علوم مجارستان

الف. مرکز تحقیقات کشاورزی: مؤسسه کشاورزی،

1. Geonomy
2. Geodetic
3. Konkoly Thege Miklós
4. Szeged

5. Balaton
6. Danube
7. Rny
8. Wigner

«میراثه علم» روزنامه شهید حقان فرهنگستان علوم - تلفن: ۸۸۶۵۷۱۲-۲۱ - صندوق پستی: ۱۹۳۹۵/۵۳۱۸ - پست الکترونیک: info@icrom.ir
 خیابان آزادی، تهران خیابان آزادی خیابان شهید آقاسی کوچه جمهوری، پست گوی، پلاک ۴ - واحد ۱
 تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۹۶۳-۵

NEWSLETTER

THE ACADEMY OF SCIENCES

Islamic Republic of Iran

|44|